STYRET FOR MOVAR IKS **NR. 6/2016**

Medlemmene i styret for MOVAR IKS innkalles til møte:

ONSDAG 28. SEPTEMBER 2016 KL. 08:00
I MOVARs ADMINISTRASJONS LOKALER – HUGGENES

PROTOKOLL FRA STYREMØTET 25. AUGUST 2016

Til behandling:

SAK NR. 10/2016
RENOVASJONSBENCHMARKING 2016

SAK NR. 11/2016
BUDSJETT 2017 – ØKONOMIPLAN 2017 - 2020

SAK NR. 12/2016
ENDRING AV ORDNINGEN MED KLAGENEMNDER I MOVAR –
2. GANGS BEHANDLING

O-SAK NR. 30/2016
DIREKTØRENS ORIENTERING
(Presenteres på møtet)

O-SAK NR. 31/2016
PLAN FOR BRANNVERNTILTAK I MIB 2016

O-SAK NR. 32/2016
PROTOKOLLER FRA MØTER I AMU

O-SAK NR. 33/2016
REGNSKAP OG LIKVIDITET PR. 31.08.2016
(Presenteres på møtet)

Rygge, 21. september 2016

Brit G. Plassen (sign.)

MOVAR IKS STYREMØTE NR. 5 2016

Torsdag 25. august 2016 holdt styret for MOVAR IKS møte i Solgårds Avfallsplass' lokaler, Industriveien - Moss

8 medlemmer til stede av 8:

Av medlemmene møtte:	Ketil Reed Aasgaard, leder Nils-Anders Søyland, nestleder Hege Solberg Sandtrø Katrine Kerr Gammelsrød Steinar Roos Tore Fredriksen Per-Christian Rasmussen
Av varamedlemmene møtte:	Bjørn Amundsen
Forfall medlemmer:	Aud Helen Wernberg Øyen
Dessuten møtte:	Tage Pettersen, nestleder av representantskapet Johnny Sundby, MOVAR IKS Kaj-Werner Grimen, MOVAR IKS Freddy Tangen, MOVAR IKS Jon Jerry Tveter, MOVAR IKS

Det var ingen innvendinger til innkallingen eller til sakslisten.

Nils-Anders Søyland etterlyste fremleggelse av plan om brannverntiltak 2016, som ble vedtatt med forslag til endringer i styresak 6/2016. Adm. direktør bekreftet at de endringene som styret ønsket er innarbeidet, og at den oppdaterte planen gjerne kan legges frem i neste møtet om det er ønskelig.

O-SAK NR. 26/2016

DIREKTØRENS ORIENTERING

Adm. direktør oppdaterte styret på aktuelle prosesser og hendelser i selskapet.
Deretter ble ulike forutsetninger for budsjettet 2017 gjennomgått og diskutert med styret. Forhold som ble behandlet var bl.a. rente- og prisutvikling, lønnsvekst og pensjonskostnader. Administrasjonen tar synspunktene som fremkom under gjennomgangen med seg videre i budsjettarbeidet.
Sektorsjef VA informerte om fremtidige investeringer både mhp beløp, teknikk og fremdrift. Styret ba om å bli holdt løpende orientert og vil ha utarbeidet en milepælsplan, samt avklaringer med Fylkesmannen om tidsfrister for krav til endringer på Kambo renseanlegg.

Adm. direktør informerte om avvik mhp vår budsjettering av renovasjonsavgiften for Råde 2016. Dette betyr et betydelig dårligere resultat enn forventet for denne kommunen i 2016 og vil redusere selvkostfondene mer enn beregnet.
Videre informerte adm. direktør om planlagt bemanning for MIB, Brann og Redning, for 2017, og mulige fremtidige investeringer.
PowerPoint presentasjon følger denne protokollen.

O-SAK NR. 27/2016

REGNSKAPSRAPPORT OG PROGNOSER 2016
Direktøren gjennomgikk hovedtall/avvik både totalt for selskapet og sektorvis, med hensyn på resultat 31.07.16 og prognose for hele 2016.
PowerPoint presentasjon følger denne protokollen.

O-SAK NR. 28/2016
MATTILSYNETS REVISJONSBESØK PÅ VANSJØ VANNVERK DEN 22.06.2016

Direktørens forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.
Behandling:
Adm. direktør informerte kort om saken.
Votering:
Innstilling enstemmig vedtatt.
Vedtak:
Saken tas til orientering**.**

O-SAK NR. 29/2016
KJENNELSE I SAK HVOR NORCONSULT AS BEGJÆRTE MIDLERTIDIG FORFØYNING OVERFOR MOVAR

Direktørens forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.
Behandling:
Adm. direktør informerte kort om saken.
Votering:
Innstilling enstemmig vedtatt.
Vedtak:
Saken tas til orientering**.**

Sektorsjef for Renovasjon informerte om virksomheten på Solgård Gjenvinningsstasjon og mulige fremtidige investeringsplaner.

EVENTUELT
Mer var ikke til behandling og møtet ble hevet kl. 11:15.

Etter møtet var det anledning for styremedlemmene å delta på en omvisning på Solgård Avfallsplass.

Ketil Reed Aasgaard Leder	Nils-Anders Søyland
Hege Solberg Sandtrø	Katrine Kerr Gammelsrød
Steinar Roos	Bjørn Amundsen
Tore Fredriksen	Per Chr. Rasmussen

MOVAR®

Fremtidsrettede løsninger i miljøets og samfunnets tjeneste

Direktørens orientering + orientering om budsjettprosessen i MOVAR

25.8.2016

Vann og avløp | Renovasjon | Brann & redning

Direktørens orientering (i kortversjon)

- Både før og etter ferien har et hovedfokus vært budsjettet.
  - Alle områder er involvert i arbeidet.
  - I etterkant av styremøte vil AD og Økonomisjef avholde årlig møter med eierkommunene.
- MOVAR har sammen med Stena Recycling AS vunnet kontrakt om ettersortering (Stena) og deponering (MOVAR) av bunnaske fra Oslo kommunes 2 forbrenningsanlegg.
- På MIB er jobbes det også med implementering av ny brannordning (kommer tilbake til dette ifm budsjett).
- Christian Mørdre er ansatt som ny leder i beredskapsavdelingen i MIB. Christan bor i Moss, er 43 år, og komme fra en ledende stilling i Norsk Luftambulanse.

MOVAR

Direktørens orientering (i kortversjon)

- En av våre ansatte, Tom Skjørshammer Larsen, gikk bort i sommer etter flere måneders sykdom. Tom var Hovedverneombud i MOVAR.
- 23.8.2016 hadde vi en hendelse, hvor vi fikk testet oss litt på beredskap. Ifm planlagt stans av vannverket og levering av reservevann ble det påvist brunt vann i deler av Rygge og Moss.
  - Få avklart hva som ikke kunne være kilde.
  - Få avklart sannsynlig årsak.
  - Utforme et budskap, og bistå kommunenes vaktpersonell med kommunikasjon.
  - Hendelsen vil bli evaluert og avviksbehandlet.

MOVAR

Direktørens orientering (i kortversjon)

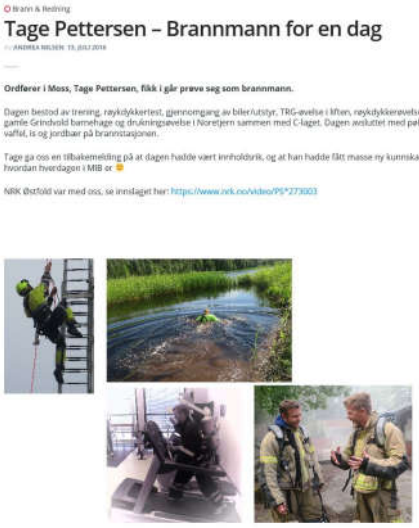

Brann & Redning

Tage Pettersen – Brannmann for en dag

Ordfører i Moss, Tage Pettersen, fikk i går prøve seg som brannmann.

Dagen bestod av trening, røykdykkertest, gjennomgang av biler/utstyr, TRG-øvelse i liften, røykdykkerøvelse ved gamle Grindvold barnehage og drukningsøvelse i Noretjern sammen med C-laget. Dagen avsluttet med pølse i vaffel, is og jordbær på brannstasjonen.

Tage ga oss en tilbakemelding på at dagen hadde vært innholdsrik, og at han hadde fått masse ny kunnskap om hvordan hverdagen i MIB er

NRK Østfold var med oss, se innslaget her: https://www.nrk.no/video/PS*273003

MOVAR

Direktørens orientering (i kortversjon)

MOVAR en service-bedrift å være stolt av!

WIDAR SALBUVIK

M.I.N. KOMMENTAR

Ferietiden går mot slutten og de fleste av oss er tilbake til hverdagen. Noen av oss, faktisk til tider veldig mange, møtes både i ferien og på lørdager på avfallsplassen på Solgård Skog med biler og bengere fulle av mer eller mindre sortert søppel. For egen del har det blitt flere turer, dels på en travel lørdag formiddag og dels på en rolig midtukes morgen. Det gir godt anledning til å gjøre seg tanker om bedriften som driver virksomheten, nemlig MOVAR, som er et eierfellesskap mellom kommunene Moss, Rygge, Våler, Råde og Vestby.

Det som slår en bruker av avfallsplassen, er for det første at det hele er velordnet, ryddig og funksjonelt. Det andre er at betjeningen er ytterst hjelpsom. Er det tunge løft eller oklart hvor ulike kategorier avfall skal legges, er det ingen som leverer «nurs» beskjeder. De tar heller et tak og hjelper deg å få tingene på rett plass. Flere serviceboliger kunne sende sine folk til Solgård Skog for et lite studieopphold.

Nå er ikke MOVAR bare avfallshåndtering. Bedriften sørger også for drikkevannet til 70.000 personer. Hvert år plasserer MOVAR seg i kvalitetstoppen blant norske vannverk til tross for en utfordrende råvarekilde. Vann er vårt viktigste næringsmiddel, og kvaliteten på dette har direkte konsekvenser for brukernes helse. MOVARs høye kompetanse på dette området kan neppe ikke verdsettes høyt nok.

Det tredje «benet» i MOVAR er brann og redning. Gårdeiere ser ofte på tilsynsavdelingen som en gjeng fryktede plageånder. Jeg innrømmer for egen del at tanken har streifet meg. Ansvarlig eiendomsdrift innebærer imidlertid å ta brannsikkerhet på alvor. Det er fullt mulig å unngå disse hekkingene og se på MIB (Mossregionen interkommunale brann og redning) som en rådgiver som hjelper deg å utøve ansvarlig eiendomsdrift. Også denne del av MOVAR tar servicetanken på alvor.

Avslutningsvis er det på sin plass om å minne om at MOVAR har ryddet opp i hakkeproblemene som møtte alle reisende ved Mossepasten for noen år siden. Selskapet fikk med god grunn mye kritikk for dette. Da må det være lov å gi anerkjennelse for at problemene er løst, og glede oss over at vi alle er medeiere i en flott bedrift.

MOVAR

MOVAR®

Fremtidsrettede løsninger i miljøets og samfunnets tjeneste

Administrasjonens arbeid med budsjett 2017

25.8.2016

Vann og avløp

Renovasjon

Brann & redning

Forutsetninger mhp budsjettet:

- Renter:
  - I alle hovedsak finansieres MOVAR igjennom opptak av lån i kommunalbanken og KLP med lån med flytende rente.
  - I kommunalbanken er renten nå 1,8%, mens den i KLP er noe høyere 2,2%. Noen mindre lån i MKP og Nordea har noe høyere rente.
  - Vi kan ikke sikre innbyggeren mot renteøkning, da innbyggerens rente er basert på selvkost og kalkulatoriske renter (3 års swap + 0,5%).
  - Kalkulatorisk rente følger historisk ganske godt flytende rente (samvariasjon).
  - Rentesikring er i liten grad benyttet, da dette faktisk gir økt eksponering for selskapet, som i hovedsak har gjeld knyttet til selvkostområdene.

For uten et lån med fast rente på 3,62%, settes gj.snittlig renten for 2017 til **2,25%.** Dette holdes ut langtidsperioden, da lange renter p.t. (10 år) er tilnærmet lik flytende.

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet:

- Lønnsoppgjør:
  - Lønnsoppgjøret i 2016 er ennå ikke gjennomført, da oppgjøret på bedriftsavtalen gikk til brudd før sommeren. Forhandlingene tas opp igjen i september.
  - Lønnsøkningen innen hoved tariff (MIB) for de med sentralt oppgjør virker å bli i området 2,4%.
  - Det forventes økte krav i 2017, da økonomien virker å gå noe bedre enn ventet og prisveksten så langt i 2016 er høyere enn forventet. Ekspertene mener allikevel oppgjøret vil bli moderat.

Lønnsoppgjør 2017 budsjetteres med 2,5% gjeldende fra 1.5.2017.

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet:

- Prisvekst:
  - Prisveksten har de senere år vært lav.
  - I juli 2016 har imidlertid prisveksten tatt seg opp, og overgår inflasjonsforventningene.
  - Prisveksten kan også skyldes handel mot utenlandsk valuta med norske kroner.

Det legges ingen generell prisvekst inn i MOVARs budsjetter. Budsjettering skjer på kontonivå ut fra forventet aktivitet, og kjennskap til priser i avtaler og til marked.

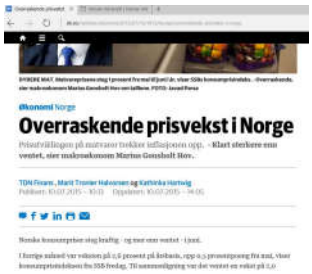
Økonomi Norge

Overraskende prisvekst i Norge

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet:

- Pensjon:
  - Pensjonskostnadene har økt kraftig de siste årene, som følge av fallende avkastning/renter.
  - MOVAR har for 2016 en betalbar kostnad knyttet til pensjon på 13,5 millioner. I tillegg løper det arbeidsgiveravgift på pensjonen, noe som utgjør ytterligere ca. 2 millioner.
  - Det er vanskelig å få noe klart svar på hva man skal legges til grunn for budsjett 2017. I 2014 budsjetterte vi med 20,5% og fikk tilleggskostnader. I 2015 brukte vi 20% og fikk «penger til gode».
  - MOVARs pensjonskostnader er noe preget av at brannmenn har lavere pensjonsalder, og kan ved full opptjening gå etter fylte 57 år.

For 2017 budsjetteres det med en pensjonskostnad på 20% av lønnskostnadene.

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet:

- Bemanning:
  - Det er ikke planlagt å øke bemanningen innenfor VAR-området.
  - Innenfor administrasjon vil vi foreslå å ansette en kommunikasjon og HR -rådgiver.
    - Styret pekte på behovet for å styrke kommunikasjonsarbeidet under oppstartseminaret i januar.
    - Ledergruppen i MOVAR ser også behov for dette, samt behov for bistand innen HR.
    - Aktuelle oppgaver:
      - Ansvar for MOVARs satsning på sosiale medier
      - Utarbeidelse og oppfølgning av selskapets kommunikasjonsstrategi (internt og eksternt)
      - Bistå fagområdene og ledelse med håndtering av kommunikasjonssoppgaver
      - Bidra til opprettholdelse og styrking av selskapets profil ved utarbeidelse info-materiell mv.
      - Optimalisere selskapets ressursbruk på informasjons- og kommunikasjonsarbeidet
      - -------
      - Bidra i rekrutteringsprosesser
      - Bidra til en enhetlig personalbehandling og utøvelse av en ansvarlig personalpolitikk
      - Gjøre MOVAR i stand til å rekruttere og behold viktig kompetanse
      - Bidra i prosesser for MOVARs kunnskapsforvaltning.
  - MIB vil fjerne deltid og dagtid i Vestby, og omgjøre dette til døgnkasernerte mannskaper.
  - Videre utvides vaktlagene i Moss med en, for å gjøre stasjonen mer robust i forhold til mangler ved deltid i Rygge, samt dekke opp for ferie/sykdom i Vestby og Moss (I tråd med vedtatt brannordning).

Forutsetninger mhp budsjettet Vann og Avløp:

- I forhold til drift vil det være små endringer, foruten full revisjon av gassanlegget/utråtningsanlegget på Fuglevik RA.
- Fortsatt fokus på en balansert reduksjon av selvkostfondene.
- For 2017 forventes en moderat økning på 10-15 øre/m3.

MOVAR	2013	2014	2015	2016	2017
Vannpris [kr/m3]	5,3	5,3	5,3	5,1	5,25
Avløpspris [kr/m3]	6,1	6,1	6	5,9	6,0

Prosjekter/oppgaver på investeringsbudsjettet 2017 og fremover - vannforsyning

240 – Etablering av vannledning nord	95 mill. kr
233 – Rehabilitering av Grimstadkilen og Kjellerød råvannspumpestasjoner	1,1 mill. kr
217 – Etablering av energioppfølgingssystem ved Vansjø Vannverk	0,85 mill. kr
216 – Sikkerhet i vannforsyningen – Del 2	1,9 mill. kr

Prosjekter/oppgaver på investeringsbudsjettet 2017 og fremover - vannforsyning

240 – Etablering av vannledning nord	95 mill. kr
233 – Rehabilitering av Grimstadkilen og Kjellerød råvannspumpestasjoner	1,1 mill. kr
217 – Etablering av energioppfølgingssystem ved Vansjø Vannverk	0,85 mill. kr
216 – Sikkerhet i vannforsyningen – Del 2	1,9 mill. kr

240 – Etablering av vannledning nord

Hva oppnår vi?

- Sikre leveranse av nok vann til Vestby.
- Avtaleuavhengighet (leie av transportkapasitet) med Moss kommune om leveranse til Vestby og Våler.
- Forbedret forsyningssikkerhet og kapasitet i form av ringforbindelse Moss og Våler.

Prosjekter/oppgaver på investeringsbudsjettet 2017 og fremover - vannforsyning

240 – Etablering av vannledning nord	95 mill. kr
233 – Rehabilitering av Grimstadkilen og Kjellerød råvannspumpestasjoner	1,1 mill. kr
217 – Etablering av energioppfølgingssystem ved Vansjø Vannverk	0,85 mill. kr
216 – Sikkerhet i vannforsyningen – Del 2	1,9 mill. kr

240 – Etablering av vannledning nord

Hvor er vi i løypa?

- Tidkrevende anbudsprosess med begjæring om midlertidig forføyning
- Det er nå inngått kontrakt med COWI – Oppstartsmøte mandag 29. august.

COWI sin leveransen skal dekke prosjekterings- og rådgivningstjenester i 3 faser:

Forprosjekt – Bla.a. gi svar på ledningsdimensjoner, ledningstrasè, ledningsmaterialer m.m… ROS-analyse nødstrømsaggregat – totalt

Detaljprosjektering - Sikrere kostnadsestimering

Bistand og oppfølging i byggefasen

MOVAR

Opprette god dialog med eierkommuner, spesielt Moss og Våler mtp deres ønsker og behov for valg av ledningstrase og løsninger…

Reservevann nordover???

MOVAR

Prosjekter/oppgaver på investeringsbudsjettet 2017 og fremover - avløpsbehandling

420 – Oppgradering av Fuglevik RA	235 mill. kr
430 – Etablering av overføringsledning fra Kambo RA til Fuglevik RA	98 mill. kr
417 – Utskiftning av anleggsbil	0,25 mill. kr

Er «toget gått» mtp samarbeid med Vestby/Ås/Søndre Follo RA?

Sekundærrensekrav Fuglevik RA 2020
Sekundærrensekrav Kambo RA 2025

Når vil det være mest lønnsomt for MOVAR å slå sammen?

Hva vil Fylkesmannen kunne akseptere?

De økonomiske, kapasitetsmessige og miljømessige konsekvensene av å utsette sammenslåing av anleggene må utredes.
Hva med vår egen ressurskapasitet? (2 store samtidige prosjekter på vann og avløp??)

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet Renovasjon:

- Kostnadene knyttet til innsamling og levering (forbrenning og avhending av farlig avfall) av avfall øker.
- Vi får også noe dårligere betalt for varer til gjenvinning (verdifraksjoner).
- Fortsatt fokus på balansert nedregulering av selvkostfondene.
- Gebyrinntektene har nådd bunden og må økes for å kompensere for økte kostnader og for at selvkostfondene ikke skal bli negative.
- Forventes moderate økninger i alle kommuner, foruten Råde som må gjøre en litt større justering.
- Økte deponi-inntekter bidrar positivt, og avregnes inntekts- og kostnadsmessig mot MOVAR Næring AS.

Freddy vil presentere de mest sentrale investeringene som det jobbes med under sin orientering om virksomheten.

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet MIB:

- Som presentert i styremøte sist, jobber MIB med implementering av ny brannordning.
  - Frem til nyttår 2017 konverteres dagtidsansatte i Vestby til turnes. Dette gir fast 2 kasernert døgn i Vestby i leide brakker. I tillegg har vi to på vakt i deltid kveld/natt.
  - Fra 2017 fjernes deltid i Vestby, og erstattes med totalt 3 kasernert døgn. I Moss tenkes bemanningen økt til minimum 5 mannskaper (4 i dag), slik at kravet til 12-14 mannskaper 10-15 min etter 1. innsats kan innfris. På Rygge fortsetter deltid som i dag.
  - Fra 2. halvår 2019 min 5 døgnkasernerte mannskaper i Moss, 3 i Vestby (Såner) og 3 i Rygge (E6 Rygge).
- Økningen for kommunene i tjenestebidrag (fordelt etter ny nøkkel) foreslås i tråd det som ble presentert representantskapet i mai 2016, dvs. 4 mill. økning + noe pris og lønnsvekst.

MOVAR

Forutsetninger mhp budsjettet MIB:

- Av foreslåtte investeringer fremmes tiltakene som styret fikk seg presentert igjennom rapporten «En renere arbeidsplass i MIB» (Tiltak for å redusere eksponering av farlig stoffer som tiltak mot kreft).
  - Ombygning på hovedbrannstasjon (Flytte vasking av eksponert utstyr og tøy ut i urensone) - 1,4 mill.
  - Oppgradere 2. brannbil M.1.2, slik at denne er klar for 1. innsats (reduserer eksponering) – 0,25 mill.
  - Feierbiler ombygges for å redusere eksponering fra utstyr og klær. – 0,25 mill.
- I tillegg foreslås noen mindre investering mhp utskifting av utstyr, samt utskifting av materiell som er varslet tidligere.

MOVAR

MOVAR®

Fremtidsrettede løsninger i miljøet og samfunnets tjeneste

Regnskap 31.07.2016
Prognose 2016

Vann og avløp

Renovasjon

Brann

MOVAR IKS Totalt pr. 31.07.16

Omsetning inkl. internfakturering: kr. 154 219'

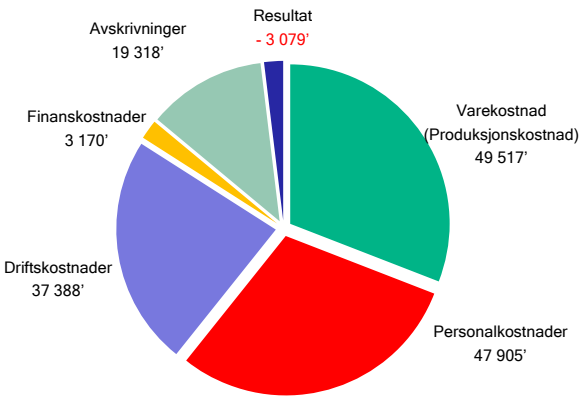

MOVAR

Likviditet pr. 31.07.16

Tall i NOK 1000

	Pr. 31.07.16	Pr. 01.01.16
Innestående på bank (Inklusive skattetrekksmidler, eks etterbruksfond)	**35 121**	**51 032**
Kortsiktige fordringer	**17 848**	**14 809**
Påløpt prosjektkostnader i forhold til opptatt byggelån.	**4 000**	**0**
SUM	**56 969**	**65 841**
Kortsiktig gjeld , inkl. leverandører, FP og off. avg.	**23 549**	**32 961**
Arbeidskapital	**33 420**	**32 880**

Likviditeten har vært tilfredsstillende 2016, også gjennom sommermånedene.
Husholdningsrenovasjon for 2. halvår 2016 faktureres i september, mot i november i 2015. Dette utgjør 18 mill. eks. MVA. (Kostnader for denne sektoren løper selvsagt månedlig ut hele 2016.)

Likviditetsutfordring på sikt er ved nedregulering av selvkostfondene.
Vil ikke være reell problemstilling for inneværende år.

Selvkostfondene er pr. 01.01.16 på 36 901.

MOVAR

MOVAR Totalt, Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Tall i 1000 kroner, inkl. internomsetning.

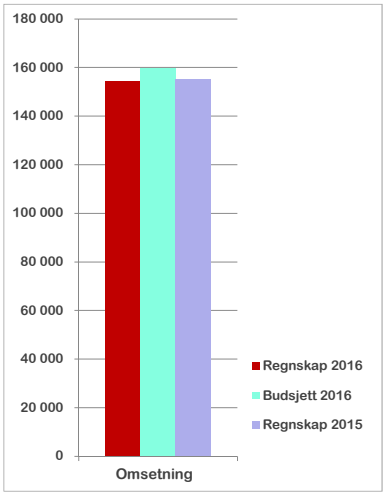

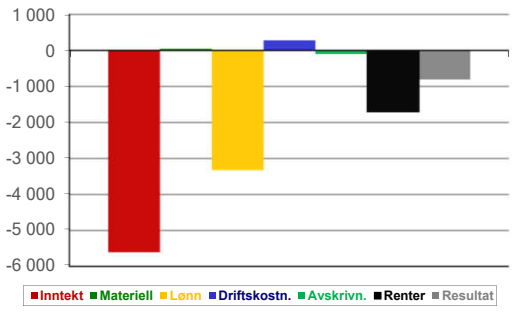

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
- 3 079' (underskudd)	Totalt Som budsjett	- 9 961'

MOVAR

MOVAR IKS totalt pr. 31.07.16

- Totalt sett god drift i samtlige avdelinger/sektorer.
- Regnskapstall for selskapet totalt pr. 31.07.16 er i hovedtrekk i tråd med budsjett. Det er imidlertid avdelings vise avvik av betydning. Dessuten er det naturligvis periodiserings-problematikk (begge veier).
- Lønnsoppgjør 2016 (virkningstidspunkt 1. mai) er ikke påbegynt forhandlet, men sentralt oppgjør iht HTA er innenfor det vi har budsjettert.
- Rentene hos største långiver (Kommunalbanken) har økt noe gjennom sommeren. Forventes ikke å få store konsekvenser for regnskap 2016. Er imidlertid første regulering «opp» på svært lang tid, og kom etter «Brexit».

MOVAR

Administrasjon og Teknisk – Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Tall i 1000 kroner, inkl. intern omsetning.

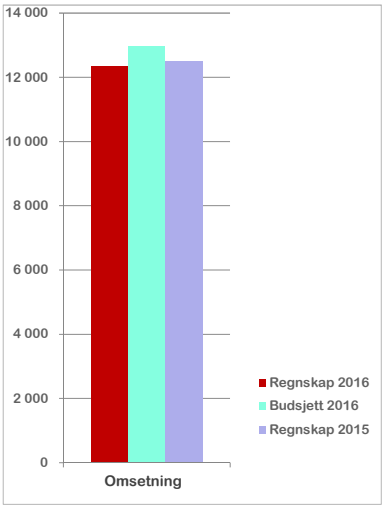

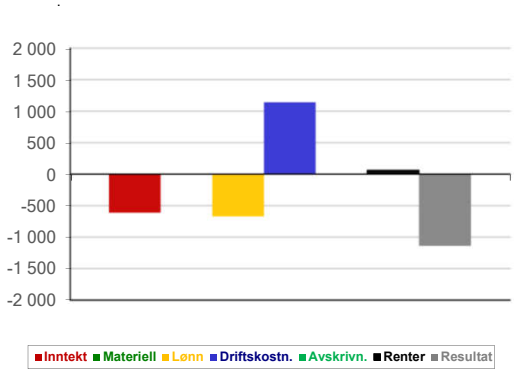

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
- 360 (underskudd)	0 / - 500'	0

MOVAR

De viktigste avvikene innen Adm. og Teknisk

Omsetning:

- Omsetning av administrative og tekniske tjenester ut til avdelingene lavere enn budsjettert. (Denne tjenesten fremkommer for øvrig som en kostnad i øvrige sektorer.) Har bl.a. sammenheng med bemanningssituasjon på Teknisk avd.

Lønn:

- Lønnsoppgjør 2016 ikke gjennomført. (Betyr en påløpt kostnad pr. 31.07)

Drift:

- Pr. 31.17 er det overskridelser på enkelte konti, som bl.a. skyldes kostnader som foreløpig ikke er fordelt (IT Hardware 150', IT konsulent 150', IT-lisenser 300', diverse konsulent 400'). I tillegg er det periodiseringsavvik på flere poster.

Renter:

- Lavere renteinntekter grunnet lav rente.

MOVAR

Vansjø Vannverk – Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Tall i 1000 kroner , inkl. internomsetning.

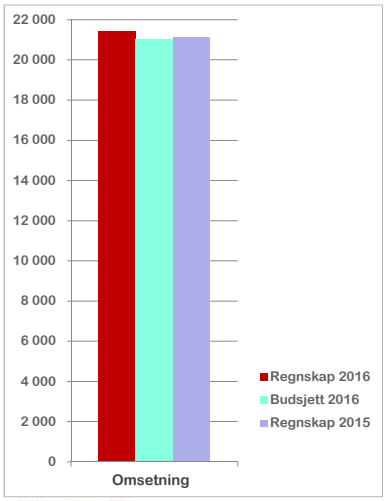

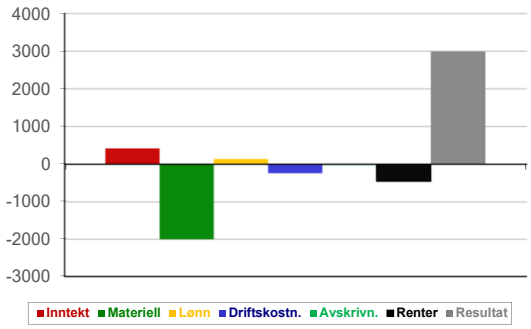

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
1 729'	-1 000 /- 2 500 (underskudd)	- 2 490' (underskudd)

MOVAR

De viktigste avvikene innen drift av Vansjø Vannverk

Omsetning:

- Totalt noe høyere enn budsjett. Moss viser tydelig nedgang, Rygge, Råde og Våler tilnærmet som budsjett, og Vestby stor økning.

Varekjøp:

- Viser underforbruk som følge av periodiseringsproblematikk. (Hovedsakelig leie rørkapasitet av Moss kommune, samt noe innkjøp aktivt kull som forventes gennomført senere på året.)

Lønn:

- Noe merforbruk også før lønnsoppgjør, noe som skyldes belastning av vakt og noe underbudsjettering av lønnskostnader.

Driftskostnader:

- Tilnærmet som budsjett, men kontovise avvik, også som følge av periodiseringer.

Renter:

- Periodisering.

MOVAR

Kambo, Fuglevik og Hestevold Renseanlegg - Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Tall i 1000 kroner, inkl. internomsetning

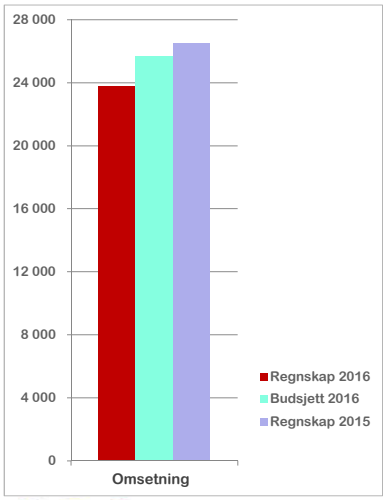

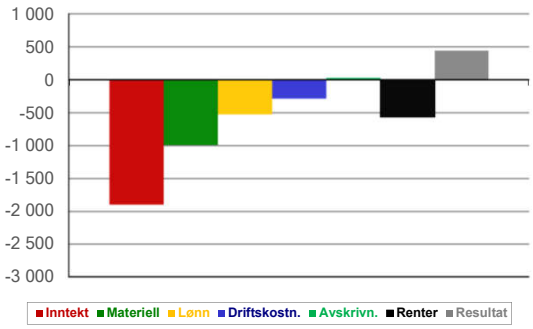

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
884'	-2 000/ -3 000' (underskudd)	- 2 985' (underskudd)

MOVAR

De viktigste avvikene innen drift av avløpsanleggene.

Omsetning :

- Noe lavere mengde enn budsjettert for samtlige eierkommuner (skyldes nok i noen grad klimatiske forhold for året så langt).

Varekjøp:

- Viser tydelig mindreforbruk. Hovedårsak periodisering vedrørende leie av rørkapasitet av Moss kommune, samt noe på kostnader vdr. slamavsetning.

Lønn:

- Svakt under budsjett på samtlige lønnsarter. Mindreforbruk på overtid/vaktutrykning.
- lønnsoppgjør 2016 ikke gjennomført.

Drift:

- Totalt sett tilnærmet som budsjettert, men kontovise avvik.

Renter:

- Periodisering.

MOVAR

Gjenbruksstasjoner og Renovasjon - Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Tall i 1000 kroner, inkl. intern omsetning.

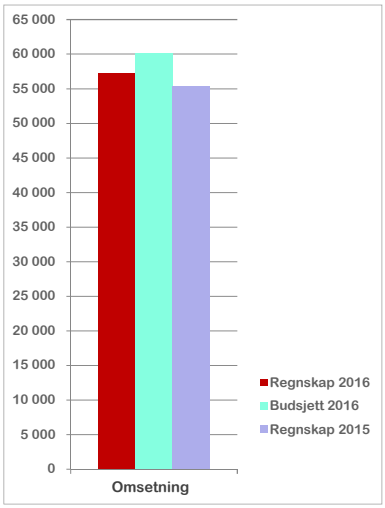

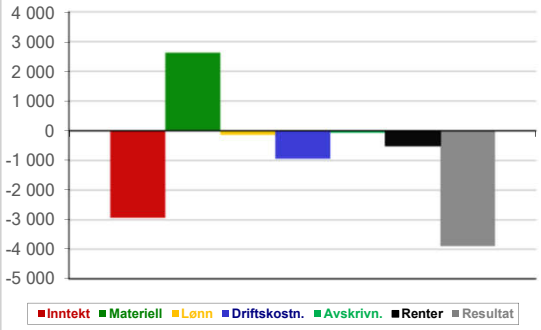

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
- 6 066' (underskudd)	- 4 000'/-6 000'	- 3 986'

MOVAR

De viktigste avvikene ved drift av gjenbruksstasjonene og husholdningsrenovasjon.

Omsetning:

- Vi har fakturert 1. halvår, samt fritidsrenovasjon for hele sesongen 2016. Annet halvår 2016 faktureres i september.
- Kommunevise til dels store avvik, og særlig Råde har tydelig lavere omsetning enn vi forventet.

Materialkostnader:

- Materialkostnader over budsjett, som bl.a. skyldes forbrenningskostnader Frevar (økt med >100 pr. tonn inkl. transport) og økte transport- og hentekostnader. Leveringskostnader på impregnerte matr. og annet farlig avfall er også stigende.

Lønnskostnader:

- Lønnskostnader svakt under budsjett. Lønnsoppgjør ikke gjennomført.

Driftskostnader:

- Driftskostnader, kontovise avvik begge veier og en god del periodiseringer.

MOVAR

MIB - Resultat 31.07.16 i forhold til budsjett.

Omfatter alle avdelinger: Adm., Beredskap, Forebyggende Tilsyn & Feiertjeneste.
Tall i 1000 kroner, inkl. intern omsetning.

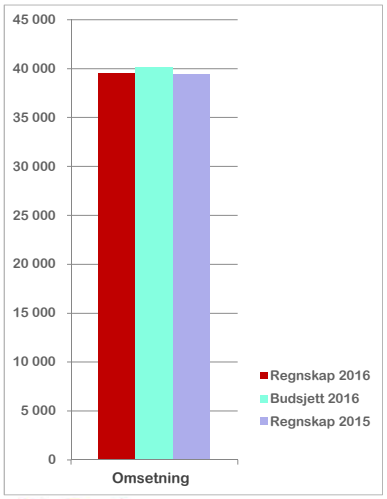

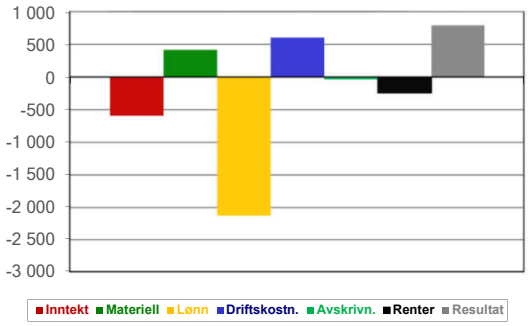

Resultat 31.07.16	Prognose 2016	Budsjett 2016
2 500'	0/- 500	- 500' (underskudd)

MOVAR

De viktigste avvikene ved drift av MIB sektor.

Omsetning:

- Omsetningen tilnærmet lik budsjett. Noe færre unødvendige alarmer.

Varekjøp:

- Noe overforbruk som i hovedsak skyldes alarmbranntjenesten (ABØ – 110-sentralen), men har vi de to siste årene fått en tilbakeføring i siste kvartal.

Lønn :

- Lønnskostnader under budsjett. Lønnsoppgjøret ikke gjennomført, samt periodisering mhp på pensjonskostnad, som p.t. viser et mindreforbruk.

Driftskostnader:

- Avvik begge veier. Sannsynligvis noe periodiseringsrelatert. Som tidligere høyere vedlikeholdskostnader på kjøretøy enn budsjett og også noe på bygning. Merforbruk på brukerbetaling av nødnett.

STYRET FOR MOVAR IKS

Styresak 10/2016

RENOVASJONSBENCHMARKING 2016

Fremlagt:

- Renovasjonsbenchmarking 2016 – RBM16 - Sammendrag

Forslag til

V E D T A K :

Styret oversender Renovasjonsbenchmarking 2016 til Representantskapet til orientering, og ber administrasjonen følge opp med ny benchmarking i 2018.

SAKSORIENTERING

I handlingsplanen som ble utarbeidet sammen med ny strategisk plan i 2014, var benchmarking mot andre virksomheter en av aktivitetene som ble indentifisert under «forbedringsarbeidet».

MOVAR deltok derfor i Avfall Norges Benchmarking med data fra 2013 – RBM14. Denne er nå fulgt opp med ny benchmarking med data for 2015 – RBM16. Det er viktig å presisere at det er renovasjonsordningen i regionen, og ikke bare MOVARs virksomhet som inngår i benchmarkingen. Som kjent drives renovasjonsordningen etter to ulike modeller.

Sammenliknet med forrige benchmarking har man gjort forbedringer i resultatene på flere områder. Dette kan ha sammenheng med reelle forbedringstiltak som endring av innsamlingsløsninger, økt bruk av nedgravde løsninger, felles løsninger for alle kommuner osv. Forbedringene skyldes nok også i noe grad økt presisjonen i datafangst under rapporteringen. I forhold til forbedringen innenfor gebyrnivå, skyldes forbedringen også tilbakeføring av midler som var overfakturert av Moss kommune ifm sigevann. Dette ble tilbakeført i 2015.

Som styret fikk presentert sist, finnes det tiltak som vil kunne forbedre prestasjonene ytterligere. Sist så vi på konsekvensene av en nedleggelse av Vestby gjenvinningsstasjon og effekten av om Moss kommune valgte samme løsning mhp organisering som de øvrige kommunene. Begge disse tiltakene ville ha positiv effekt på renovasjonsbenchmarkingen.

Resultatene av benchmarkingen vil bli fremlagt for eierkommunene i årlige oppfølgingsmøter på fagnivå.

Erland Eggen i Energi Data AS som gjennomfører benchmarkingen på oppdrag for Avfall Norge, vil komme og presentere benchmarkingen i styremøte, og vil også kunne besvare evt. spørsmål rundt metodikk og resultater.

Rygge, 21. september 2016

Johnny Sundby (sign.)
Adm. Direktør

Freddy Tangen
Sektorsjef renovasjon

Renovasjonsbenchmarking 2016

Oppsummering for MOVAR og eierkommunene (MOVAR15/ 15)

utført av
Energidata Consulting AS (EDC)
Erland Staal Eggen
06.08.2016

Oppsummering

Omfang	MOVAR og eierkommunene sin praksis og prestasjoner er sammenliknet med 21 av Norges ledende renovasjonsvirksomheter på syv resultatområder for året 2015 (MOVAR15). Sammenlikning med resultatene fra 2013 er også foretatt. Både husholdning- og næringsrenovasjon er inkludert. Denne presentasjonen inneholder endelige resultater etter at inndata og foreløpige resultater er kontrollert av deltakende virksomheter og av EDC.
Prestasjoner	Middels eller bedre enn middels resultat ble oppnådd på 5 av 7 resultatområder. MOVAR15 hadde best resultat på gebyrnivå. MOVAR15 fremstod som svakere på arbeidsmiljø og miljøstandard. Samlet prestasjonsscore var bedre enn middels. Prestasjonsnivået var bedret siden 2013 (MOVAR13). MOVAR og eierkommunene sin situasjon i 2015 var karakterisert av middels rammebetingelser og en prioritering av kostnader over standard.
Sterke og svake sider	MOVAR15 hadde et innsamlingssystem av stor kompleksitet, men håndteringskostnaden var 91% av middelet. Andel materialgjenvinning var middels, og behandlingskostnaden lå på bare 52% av middelet. MOVAR15 hadde svakere enn middels samlet score på standard/ tilfredshet i forhold til rammebetingelsene. Den relativt sett svakeste aktiviteten var kunder&service, mens oppsamlingssystem var den sterkeste. Kostnadseffektiviteten fremstod som god, men det var betydelig variasjon fra funksjon til funksjon. Det var kundetilfredshet som hadde størst resultatnedgang og gebyrnivå størst forbedring.
Utviklingsmuligheter	MOVAR15 hadde en sterk posisjon blant deltakerne i sammenlikningen. Det kan likevel være grunn til å vurdere forbedringsmuligheter på bl.a. resultatområdene arbeidsmiljø, miljøstandard og kundetilfredshet og for aktivitetene støtte, sentralsortering/ behandling og gjenv.stasjoner. Utviklingen siden sist bør kontrolleres. Det kan også være av interesse å se på forskjellene fra Hias15, og studere hvordan de beste virksomhetene på hvert resultatområde har oppnådd så gode resultater. Benytt prestasjonsanalysen og den statistiske analysen av sammenhenger mellom praksis og prestasjoner til å finne en bedre resultatbalanse.
Videre arbeid	Inndata ser ut til å være av god kvalitet. Det anbefales likevel å kontrollere at inndata og forutsetninger er korrekte ved bruk av resultatene. Analysen er basert på modeller med begrenset nøyaktighet; særlig når det gjelder enkeltaktiviteter. Resultatene bør derfor drøftes med interessentene for å utvikle en felles oppfatning av hva som er bra, og hvor hovedutfordringene ligger. Det anbefales også å benytte benchmarkingsmodellen til å konsekvensanalysere alternative system- og driftsløsninger, og beregne hvordan disse influerer på prestasjonene. En slik prosess vil kvalitetssikre beregningene og de forutsetningene de er basert på og danne grunnlaget for en videreutvikling av virksomhetsstrategien.

INNHOLD **SIDE**

OPPSUMMERING **1**
1 PRAKSIS **2**
2 PRESTASJONER **3**
2.1 BALANSERT MÅLSKIVE 3
2.2 GEBYRNIVÅ 3
2.3 KUNDETILFREDSHET 4
2.4 TJENESTESTANDARD 4
2.5 MILJØSTANDARD 5
2.6 EFFEKTIVITET 6
2.7 ARBEIDSMILJØ 7
3 STERKE OG SVAKE SIDER **7**
4 UTVIKLINGSMULIGHETER **8**
5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER **9**
VEDLEGG: DEFINISJONER **10**

1 Renovasjonspraksis

MOVAR15s praksis var karakterisert av middels rammebetingelser og en prioritering av kostnader over standard. MOVAR15 hadde et kildesorteringssystem av middels omfang, og samlet inn papir/papp/drikkekartong, plastemballasje, glass-/ metallemballasje og farlig avfall hjemme hos husholdningene. Det var implementert et middels antall tiltak og forholdsregler for å oppnå gode prestasjoner; flest vedrørende arbeidsmiljø og færre vedrørende kostnadseffektivitet. Behandlingskostnadene utgjorde 19% av totalen, og MOVAR15 benyttet mindre sentralsortering enn middelet. Figuren under viser innsamlet og mottatt avfallsmengdes fordeling på utsorterte avfallstyper og rest. MOVAR15 hadde en utsorteringsgrad på 48%. Dette var under middelet for gruppen av deltakere. Andelen av verdifraksjoner var 99% av middelet. Andelen av andre gjenvinningsfraksjoner var også under middelet for gruppen.

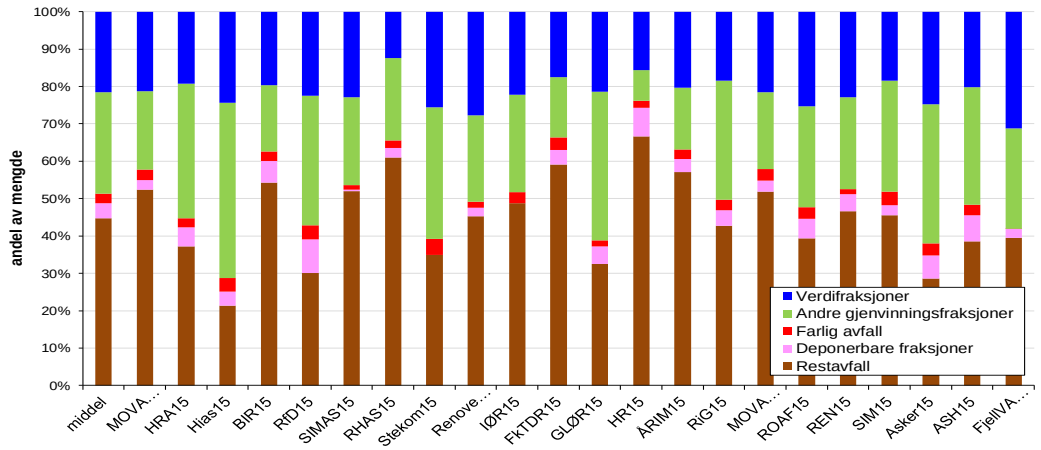

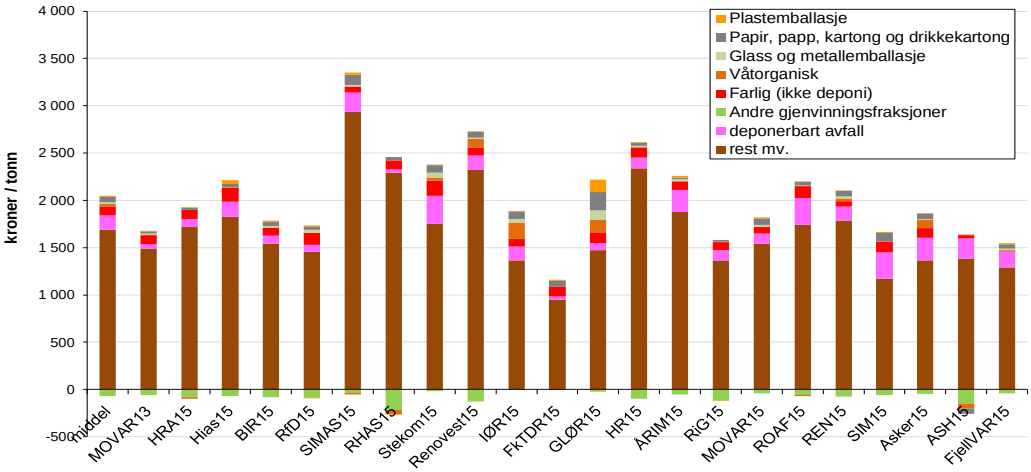

Figuren viser kostnaden for innsamling, mottak og sentralsortering pr. tonn restavfall og utsorterte avfallstyper. Kostnaden for utsorterte avfallstyper er merkostnaden for separat håndtering, og besparelsen ved at disse avfallstypene ikke må sluttbehandles som restavfall er trukket fra. MOVAR15 hadde middels oppstrøms håndteringskostnad, og i forhold til de andre høyest kostnad pr. tonn for farlig avfall (5796 kr/tonn) og lavest kostnad for glass og metallemballasje (569 kr/tonn).

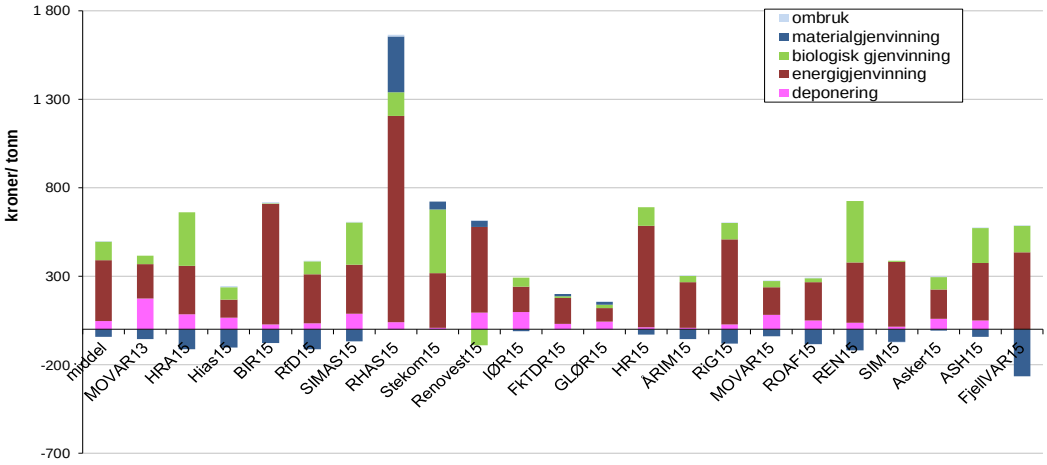

Her ser vi behandlingskostnaden pr. tonn pr. behandlingsform. I forhold til middelet var det MOVAR sin biologisk gjenvinning som hadde høyest kostnad med 307 kr/tonn mens deponering lå lavest med 208 kr/tonn.

2 Prestasjoner

2.1 Balansert målskive

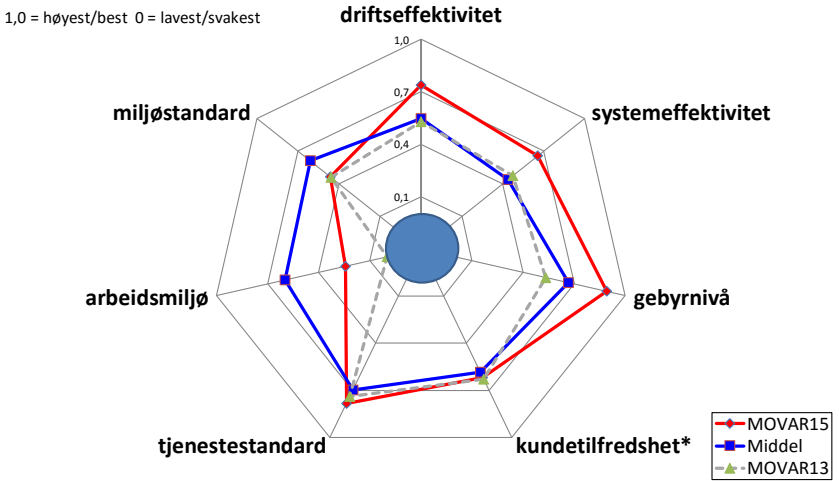

*Laveste tilfredshetsscore var 76%. Dette vurderes som et meget godt nivå.

Denne målskiven oppsummerer MOVAR15's prestasjoner på de viktigste resultatområdene. Beste resultat gir score 1, men områdene motvirker hverandre og 'riktig' score er avhengig av virksomhetens prioriteringer. Svakeste score i gruppen kan være et fullt ut akseptabelt resultat. Middels eller høyere enn middels ble oppnådd på 5 av 7 områder. Prestasjonsnivået var bedret siden 2013 (MOVAR13). MOVAR15 var blant de med høyest score på driftseffektivitet, systemeffektivitet og gebyrnivå.

Kundetilfredshet' er veid tilfredshetsscore for tjenester og service målt i kundeundersøkelsen. 'Miljøstandard' er gitt av utvalgte indikatorer på virksomhetens miljøpåvirkning.'Tjenestestandard' er gitt av indikatorer som er viktige for opplevd kvalitet på tjenestene. 'Driftseffektivitet' er en indikator på kostnadseffektiv drift av renovasjonssystemet, og 'systemeffektivitet' er en indikator på hvor effektivt dette systemet håndterer renovasjonsoppgaven i området. Noen av deltakerne benchmarker både husholdnings- og næringsrenovasjon, men kundetilfredshet, tjenestestandard, miljøstandard og gebyrnivå gjelder bare husholdningsdelen. Resultatet avviker fra 2013-rapporten da sammenlikningen nå skjer mot en endret gruppe virksomheter basert på 2015-data.

2.2 Gebyrnivå

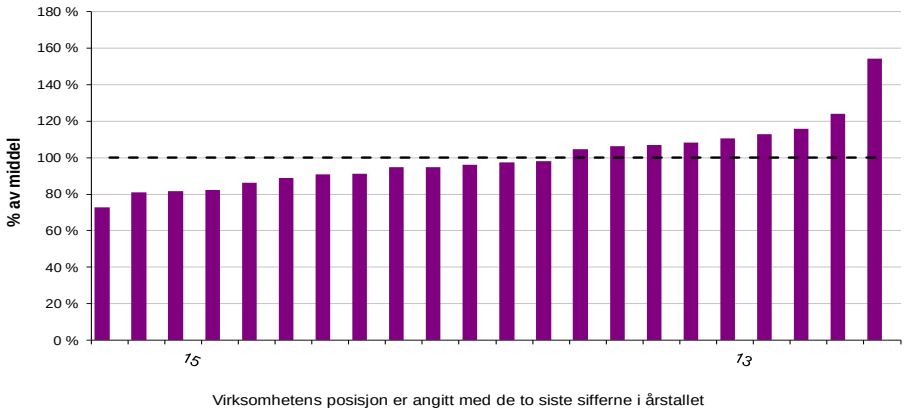

Samlet kundebetaling pr. 'privatkunde' i 2015 var under middels. Dette ga en unormert posisjon som var bedre enn middels og bedret siden 2013. Antall 'privatkunder' er veid sum av antall husholdninger og antall hytter (en hytte veier 50% av en husholdning).

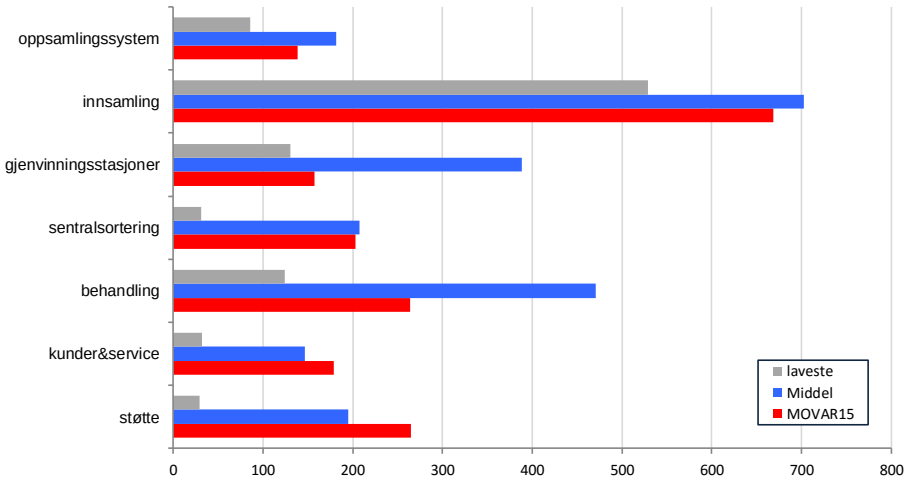

Her ser vi hvordan de ulike renovasjonsaktivitetene bidro til gebyret sammenliknet med minimum og middel for gruppen. Det var gjenvinningsstasjoner som trakk gebyret mest ned, og støtte som trakk mest opp i forhold til middelet. MOVAR15 dekket 90% av kostnadene til husholdnings- og hytterenovasjon ved hjelp av gebyret. Det er da benyttet 2,0% kalkylerente på bokført verdi for å beregne normert finanskost (kalkylerente), som utgjorde 2,7% av samlet

2.3 Kundetilfredshet

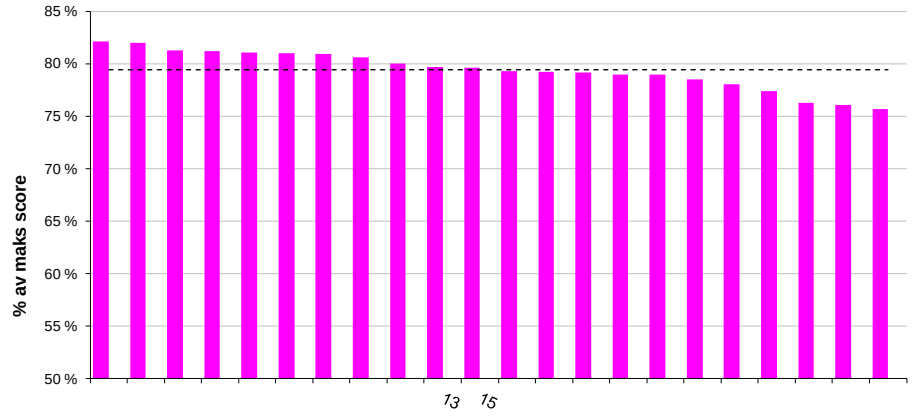

Virksomhetens posisjon er angitt med de to siste sifferne i årstallet

Andel av husholdningene som var tilfredse med tjenester og service var høy (79%). Sammenliknet med gruppen av deltakere var tilfredshetsnivået nær middels, og ureflektert tilfredshet (omdømmet) bedre enn middels. Tjenestetilfredshet er beregnet som veid sum av kundenes tilfredshet med renovasjonstjenester og service. Sammenliknet med middelet av de andre deltakerne var MOVAR15's husholdningskunder mest fornøyd med 'faktura' og minst fornøyd med 'kontakt'.

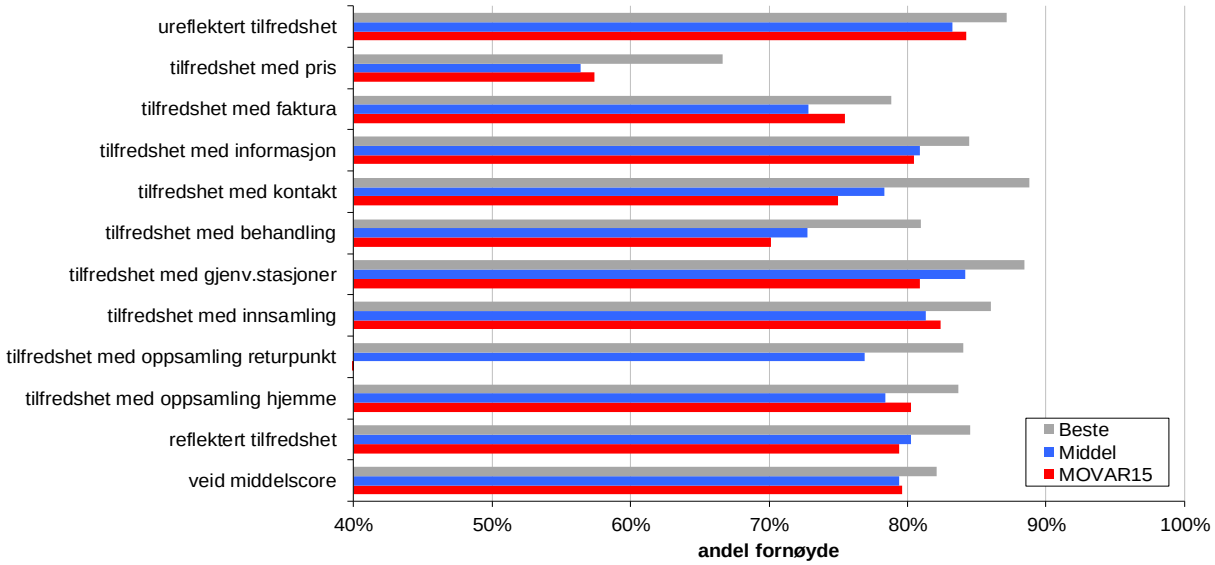

2.4 Tjenestestandard

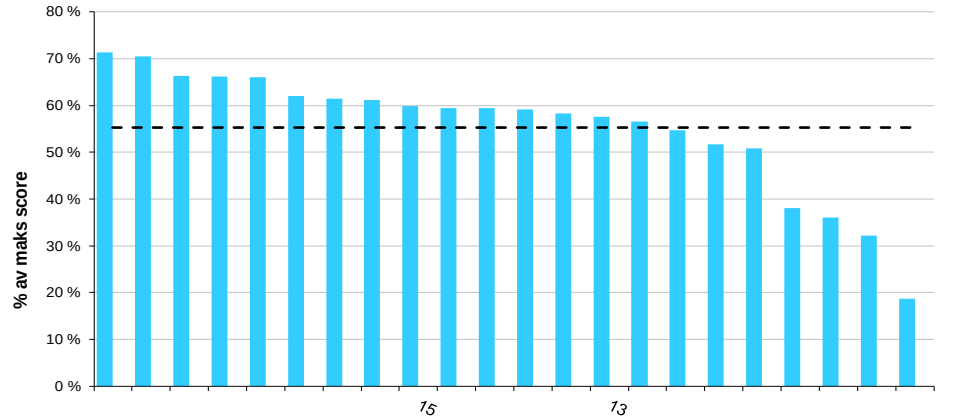

Virksomhetens posisjon er angitt med de to siste sifferne i årstallet

Unormert score tjenestestandard for privatkundene er vist her. Målt på en skala fra 0% til 100% hadde MOVAR15 en tjenestestandard som var 60%. Dette ga en posisjon som var bedre enn middels og bedret siden 2013. Ingen av deltakerne oppnådde maksimal score.

Tjenestestandardens sammensetning er vist på neste side. I forhold til middelet hadde MOVAR15 høy score for 'bringeavstand', mens bl.a. 'mottakskapasitet' trakk ned. 'Mottakskapasitet' er beregnet som det maksimale antall biler som kan tas imot på gjenvinningsstasjonene pr. år i forhold til antall privatkunder. 'Hentehyppighet' er antall ganger pr. måned et standard beholdervolum tømmes, og 'beholdervolumet' er det volumet som ble stillt til disposisjon pr. privatkunde i 2015. Anslaget for husholdningenes 'bringeavstand' er hentet fra kundemålingen. Tjenestefleksibilitet omfatter både beholdervolum, hentehyppighet og bringeavstand. Hentefrekvensen settes til aktuell frekvens pluss 50% av differensen opp til maksimal hentefrekvens.

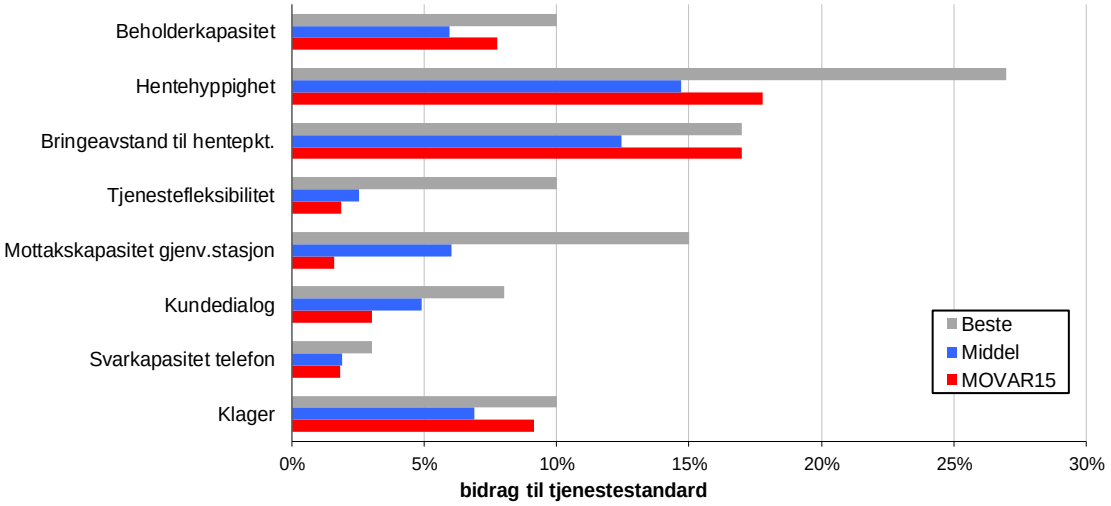

2.5 Miljøstandard

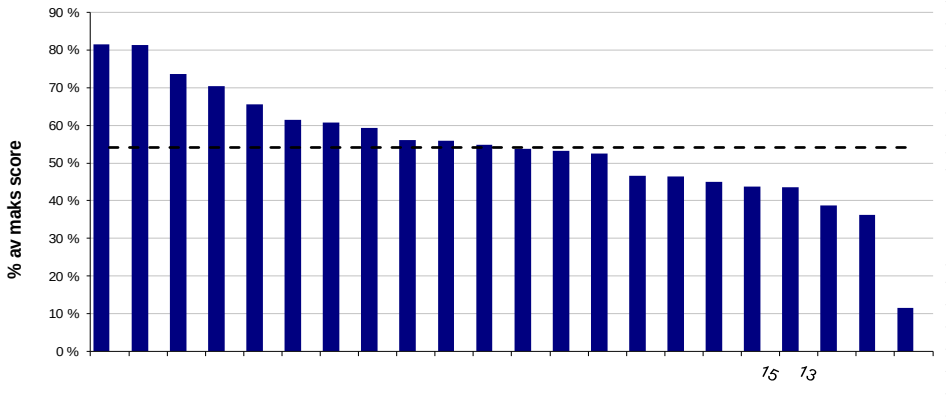

Virksomhetens posisjon er angitt med de to siste sifferne i årstallet

Unormert score for miljøstandard er vist her. Målt på en skala fra 0% til 100% hadde MOVAR15 en miljøstandard som bare var 44%. Dersom 'fremmedavfall' inkluderes, ville scoren vært 3% lavere. Ingen av deltakerne oppnådde maksimal score.

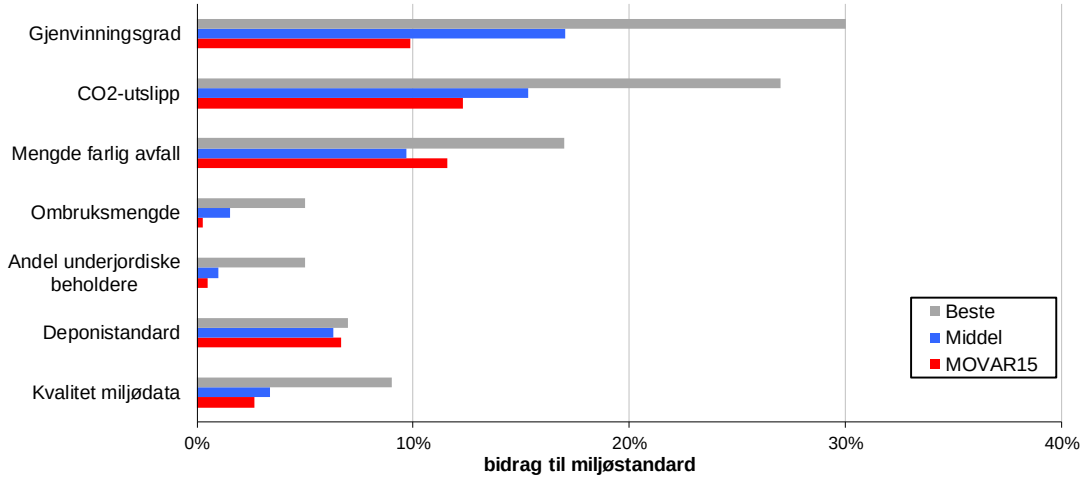

De syv indikatorene på miljøstandard er her vist for MOVAR15 i forhold til beste score og i forhold til middelet. Aktuelt bidrag pr. indikator avhenger av avviket fra ideell score. Det fremgår at det var 'CO2-utslipp' som ga det største bidraget til samlet score. Gjenvinningsgraden var 70%, og dette var lavt sammenliknet med deltakerne i benchmarkingen. Deponistandard er en veid sum av tekniske og adminstrative miljøindikatorer vedrørende benyttede deponier. Gjenvinningsgrad er gjenvunnet mengde beregnet ved hjelp av en standard gjenvinningsgrad pr. behandlingsform og avfallstype. Det er bare innsamlet og mottatte mengder med unntak av rene masser som er tatt med. På neste side er deltakernes CO2-regnskap vist.

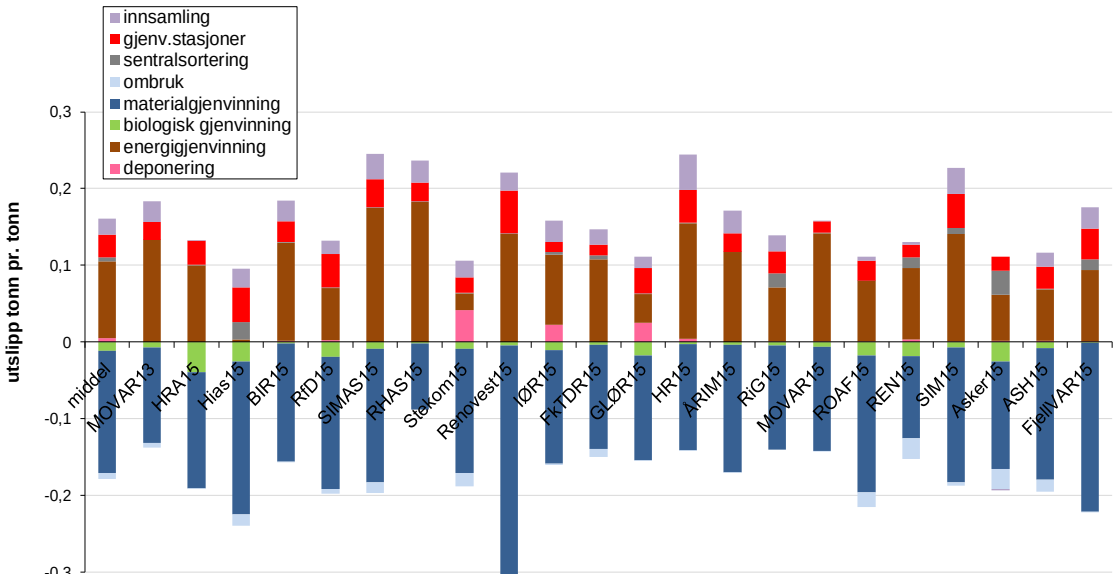

Her ser vi hvordan CO2-utslippene pr. tonn fordelte seg på aktivitetene og på behandlingsformene. 'energigjenvinning' ga det største bidraget til utslippene for MOVAR15. 'Materialgjenvinning' reduserte utslippet, men ikke nok til å gjøre det negativt.

2.6 Effektivitet

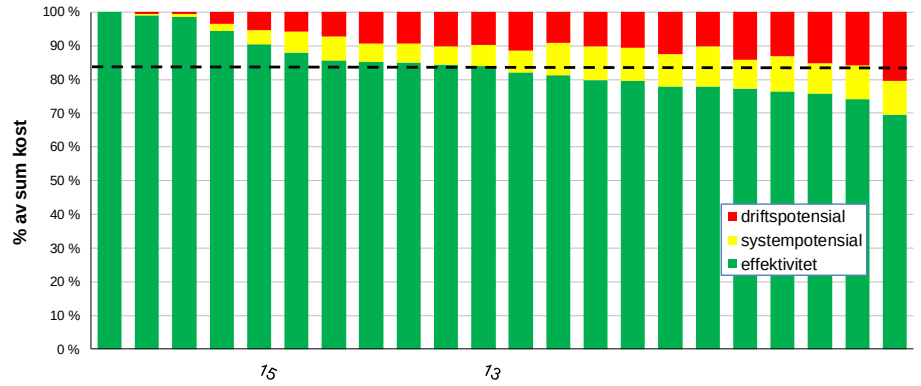

Virksomhetens posisjon er angitt med de to siste sifferne i årstallet

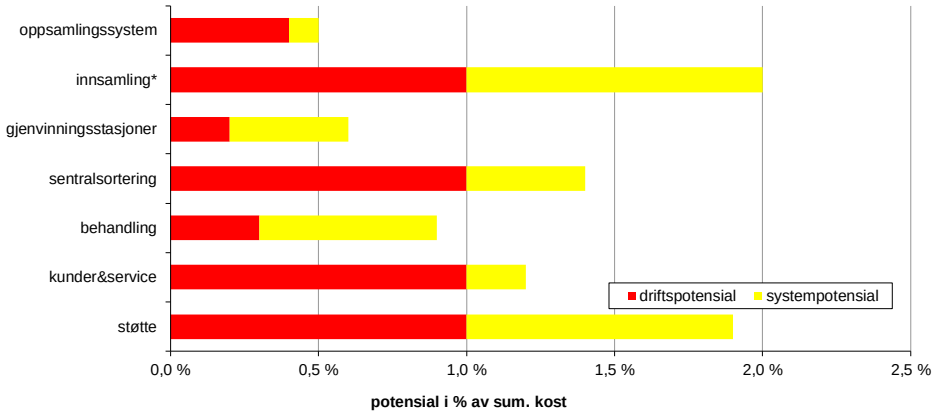

Teoretisk effektivitet er 100% for den mest kostnadseffektive virksomheten i sammenlikningen. For øvrige deltakere avtar effektiviteten i takt med samlet teoretisk effektiviseringspotensial (langsiktig potensial). Dette potensialet fremkommer som summen av potensialet for effektivisering av systemet (teoretisk systempotensial) og potensialet for effektivisering av driften (teoretisk driftspotensial). MOVAR15 fremstod med et lavt langsiktig potensial og en bedre enn middels effektivitet som var forbedret siden 2013.

'15' markerer posisjonen i 2015 og '13' markerer posisjonen i 2013.

Det marginalt største teoretiske driftspotensialet fremkom innen aktiviteten sentralsortering. For aktivitetene merket med * vil en realisering av driftspotensialet kunne kreve endring av gjeldende avtaler med underleverandører. Det teoretiske systempotensialet var størst i innsamling, men realisering kan kreve en omlegging av dagens renovasjonsopplegg og redusert standard. Identifisering av konkrete sparetiltak er uansett nødvendig for å verifisere potensialets reelle omfang.

2.7 Arbeidsmiljø

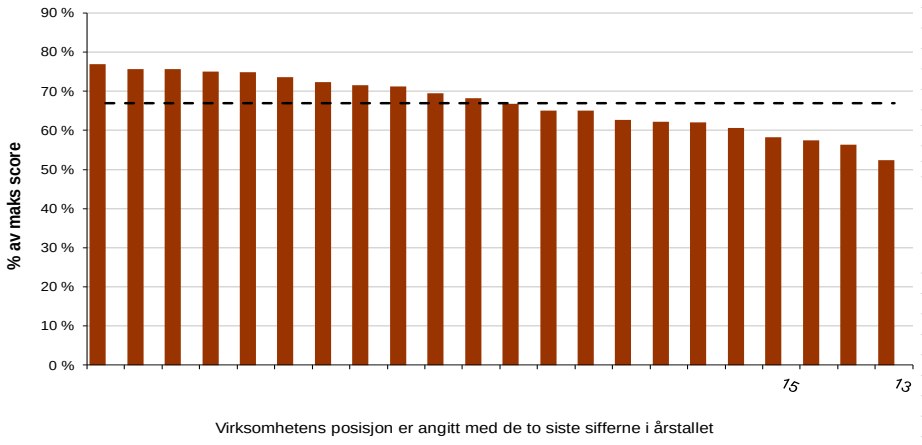

Virksomhetens posisjon er angitt med de to siste sifferne i årstallet

Figuren viser et unormert mål for arbeidsmiljø på en skala fra 0 til 100%. Hver av de tolv arbeidsmiljøindikatorene (vist i neste figur) kan maksimalt bidra med en viss prosent til scoren. Bidraget avhenger av hvor nær indikatoren ligger beste nivå. Med en score på 58% hadde MOVAR15 (inklusive underleverandører) et svakere enn middels 'arbeidsmiljø' som var bedret siden 2013.

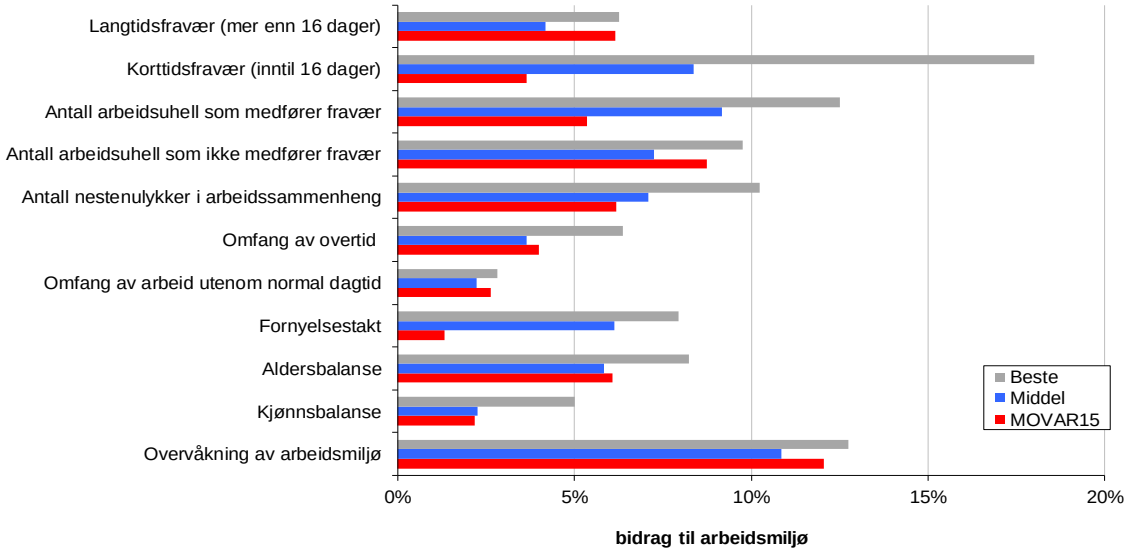

Figuren viser hvordan hver enkelt indikator bidro til samlet score for 'arbeidsmiljø'. I forhold til middelet hadde MOVAR15 godt resultat for 'langtidsfravær', men var svak på 'personellutskifting'. Indikatoren 'overvåkning av arbeidsmiljø' angir hvor stor andel av sum årsverk i egen bedrift og anslåtte årsverk hos underleverandørene som dekkes av rapporterte tall.

3 Sterke og svake sider

Benchmarkingsresultatene pr. aktivitetsgruppe er oppsummert i figurene under. Bare kostnadeffektivitet er normert etter rammebetingelsene. Samlet sett var det 'sentralsortering+ behandling' som hadde det største behovet og det største teoretiske potensialet for utvikling og forbedring, mens 'oppsamling+ innsamling' var en sterk aktivitetsgruppe. Gebyrnivå er aktivitetens bidrag til gebyret og kundetilfredshet er hentet fra kundeundersøkelsen. Tjenestestandard og miljøstandard er definert pr. aktivitet.

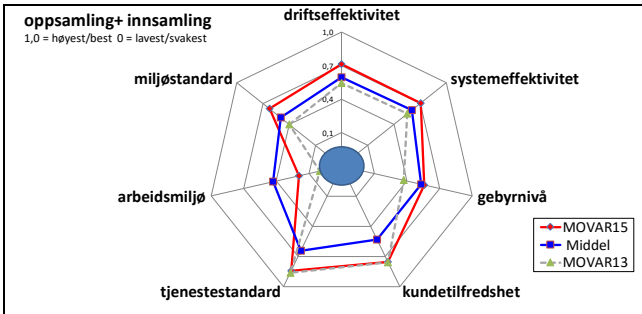

Tjenestestandard omfatter beholdervolum, hentefrekvens, bringeavstand. Miljøstandard er gitt av gjenvinningsgrad, CO2-utslipp og andel beholdervolum under bakken.

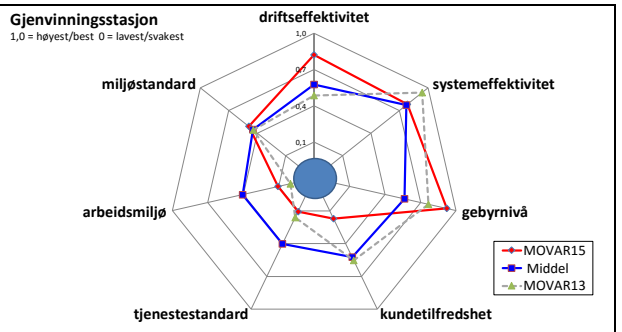

Tjenestestandard er gitt av mottakskapasiteten i forhold til innbyggertallet. Miljøstandard er gitt av gjenvinningsgrad, mengde farlig- og ombruksavfall og aktivitetens CO2-utslipp.

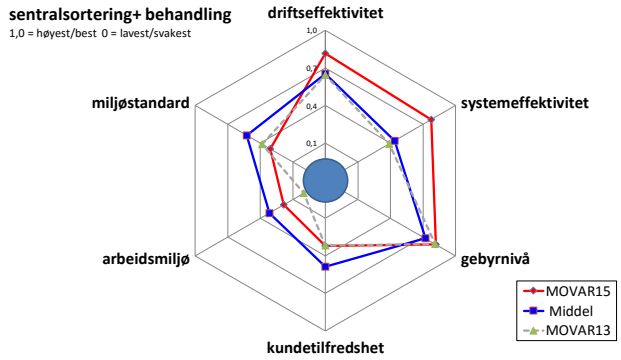

Miljøstandard er gitt av gjenvinningsgrad og aktivitetens CO2-utslipp.

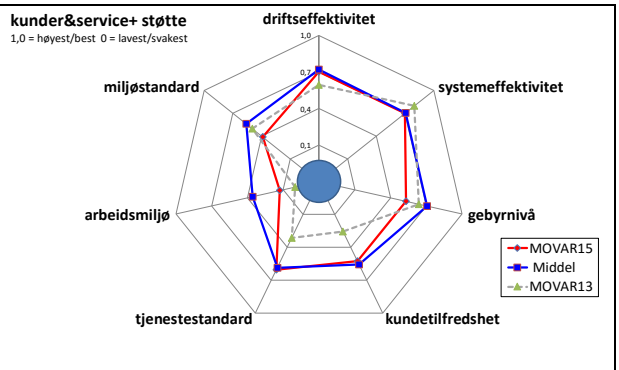

Miljøstandard er gitt av gjenvinningsgrad og mengde farlig avfall, tjenestestandard av opplegget for kundedialog og antall avviksmeldinger fra kundene og kundetilfredshet av målt tilfredshet med kontakt og informasjon.

4 Utviklingsmuligheter

RBM gir en objektiv synliggjøring av både resultatavvik og forbedringsmuligheter som er et godt utgangspunkt for videreutvikling. Det største teoretiske forbedringspotensialet pr. resultatområde og aktivitet er vist i tabellen under. MOVAR15 hadde en sterk posisjon blant deltakerne i sammenlikningen. Det kan likevel være grunn til å vurdere forbedringsmuligheter på bl.a. resultatområdene arbeidsmiljø, miljøstandard og kundetilfredshet og aktivitetene støtte, sentralsortering/ behandling og gjenv.stasjoner.

Resultatområde	Størst teoretisk forbedringspunkt	Aktivitet
miljøstandard	gjenvinningsgrad	sentralsortering/ behandling
kundetilfredshet	tilfredshet med gjenv.stasjoner	gjenv.stasjoner
tjenestestandard	mottakskapasitet gjenv.stasjon	gjenv.stasjon
gebyrnivå	kostnader til støtte	støtte
driftseffektivitet	kostnader til sentralsortering	sentralsortering
systemeffektivitet	systemet for innsamling	innsamling
arbeidsmiljø	korttidsfravær (inntil 16 dager)	støtte

Dersom det er mulig å adoptere mest kostnadseffektive driftspraksis for avfallshåndtering og behandling, kan det spares ca 3 millioner kroner pr. år, men en realisering vil kreve endrede kontrakter med underleverandører. Utvikling av det mest kostnadseffektive renovasjonssystemet kan teoretisk gi en kostnadsbesparelser på ca 4 mill, men anslaget er usikkert og kan medføre redusert standard på tjenestene. Teoretisk driftspotensial for sparing innen kundebetjening og støtte var ca 2 millioner pr. år. Identifisering av konkrete sparetiltak er nødvendig for å verifisere potensialets reelle omfang. (se neste side)

For å utforske disse mulighetene og avdekke flere, omfatter RBM-analysen en beregning av aktuelle enhetskostnader for å bli like kostnadseffektiv som bl.a. Hias15, en sammenlikning av kostnader og prestasjoner i forhold til 2013, en oppsummering av hva de beste virksomhetene har gjort for å oppnå så gode resultater, en nærmere sammenlikning av kostnader og prestasjoner i forhold til Hias15, og en analyse av hvordan resultatområdene påvirkes av ulik praksis.

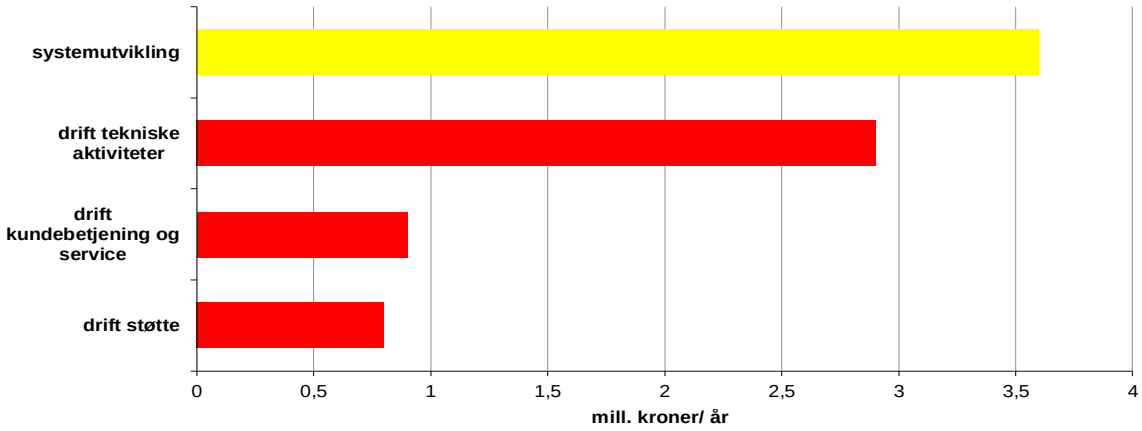

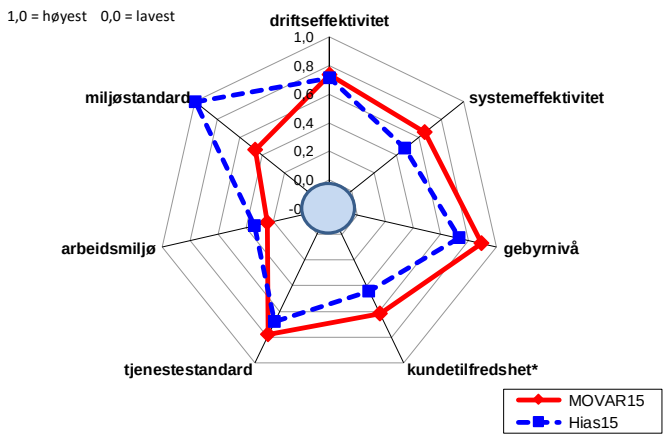

Figuren til venstre viser sammenlikningen med Hias15.Den balanserte målskiven viser at MOVAR15 hadde både sterkere og svakere prestasjoner sammenliknet med Hias15. MOVAR15 var bedre enn Hias15 på bl.a. systemeffektivitet, men var svakere enn Hias15 på bl.a. miljøstandard.

RBM-analysen åpner også følgende muligheter for MOVAR:

■ Konsekvensberegning av alternative system- og driftsløsninger ved hjelp av den matematiske modellen som er etablert i forbindelse med RBM. Ved små justeringer i inndata er det mulige å beskrive en annen innsamlingsording, alternative sorterings- og sluttbehandlingsformer osv. RBM-modellen vil anslå resultatendringene på alle resultatområder.
■ Benytte modellen til beslutningsstøtte ved budsjettberegning (Beregning av fremtidige kostnader og inntekter under ulike forutsetninger) og ved anbudskontroll (Beregning av hva ulike oppgaver bør koste ved middels kostnadseffektivitet; for eksempel kostnader til innsamling, kostnader ved drift av gjenvinningsstasjoner, kostnader til sluttbehandling osv). Det er også mulig å benytte de beregnede nøkkeltallene for egne analyser.
■ Styrke målrettet ledelse basert på målbare, realistiske og aksepterte målsettinger gjennom revisjon av målformuleringer og regelmessig deltakelse i RBM.
■ Sikre kvaliteten på intern rapportering og gi en målestokk for resultattall som kan danne basis for effektiv kommunikasjon både med eierne og med allmennheten. Godt samarbeid forutsetter som kjent tillit, og tillit krever åpenhet og innsyn.
■ Sammenlikning med de virksomhetene som gjorde det best:

Resultatområde	Virksomheter med best resultat			
gebyrnivå	FkTDR15	IØR15	MOVAR15	SIM15
driftseffektivitet	SIM15	FkTDR15	ÅRIM15	GLØR15
systemeffektivitet	SIM15	ÅRIM15	FkTDR15	GLØR15
tjenestestandard	RfD15	Asker15	HRA15	ASH15
miljøstandard	Hias15	Asker15	Stekom15	RfD15
arbeidsmiljø	SIM15	RfD15	GLØR15	ÅRIM15
kundetilfredshet	Stekom15	IØR15	Renovest15	RiG15
Aktiviteter*				
oppsamling+ innsamling	ÅRIM15	FkTDR15	REN15	GLØR15
gjenvinningsstasjoner	Stekom15	GLØR15	Hias15	HRA15
sentralsortering+ behandling	Hias15	FkTDR15	ÅRIM15	GLØR15
kunder+ støtte	FkTDR15	SIM15	RiG15	Stekom15

* resultatdimensjonene er tillagt lik vekt ved summering

5 Konklusjoner og anbefalinger

EDC har kontrollert inndata, men har ikke hatt mulighet til å vurdere om alle data er korrekte. Bare MOVAR selv kan bedømme dette. Som følge av at modellen ikke gir et eksakt bilde av virkeligheten, vil prestasjonssammenlikningen uansett være beheftet med en usikkerhet som gjør at de virkelige forbedringsmulighetene kan være både mindre og større enn de beregnede. Referansegruppen omfatter Norges ledende renovasjonsvirksomheter som betjener 109 kommuner og 2,5 mill. innbyggere, og det er grunn til å anta at benchmarkingsresultatene gir et godt grunnlag for å vurdere posisjon og prestasjoner i 2015. MOVAR anbefales å vurdere følgende alternative muligheter for å nyttiggjøre seg resultatene av analysen:

1) Drøfte resultatene med ledergruppen, ansatte og eiere for å etablere et felles bilde av målsettinger, prioriteringer, muligheter og utfordringer.

2) Ivareta monopolansvaret ved å bruke analysen til å gi interessenter bedre innsyn i virksomheten.

3) Godta prestasjonsnivået og utviklingen for nå, men revurdere resultatene ved neste benchmarking.

4) Iverksette tiltak for å styrke de svakere prestasjonene og aktivitetene som er avdekket; dvs. miljøstandard og arbeidsmiljø; kunder&service og støtte.

5) Iverksette tiltak for å utnytte de sterke forutsetningene, prestasjonene og aktivitetene som er avdekket; dvs. rammebetingelser, gebyrnivå, systemeffektivitet, driftseffektivitet og tjenestestandard;

6) Identifisere utviklingsmuligheter og -begrensninger og benytte benchmarkmodellen til å beregne konsekvensene av alternative løsninger og strategier før det konkluderes endelig.

Vedlegg: Definisjoner

Arbeidsmiljø	veid sum av indikatorer på arbeidsmiljøet hos virksomheten og hos lokale underleverandører
Avfallstype	avfallet deles inn i ulike typer etter innhold og beskaffenhet; også kalt avfallsfraksjon
Deponistandard	veid sum av indikatorer på teknisk, administrativ og miljømessig standard
Driftseffektivitet	indikator på hvor kostnadseffektivt renovasjonssystemet driftes (teoretisk årskostnad ved rimeligste demonstrerte praksis i % av årskost. ved dagens praksis)
Driftskostnad	summen av egne personalkostnader og andre driftskostnader.
Driftsoppgave	forventet årskostnad for drift av det eksisterende renovasjonssystemet ved middels effektivitet, hensyn tatt til systemets kostnadsdrivere som mengder, transportvolum, beholderpark osv
Effektiviseringspotensial	årskostnad ved effektiv drift av det valgte renovasjonssystemet i % av dagens årskostnad.
Effektivitet	en indikator på renovasjonsvirksomhetens effektivitet; anslått årskostnad med effektivt renovasjonssystem for området i % av anslått årskostnad med dagens renovasjonssystem.
Effektivitetsfaktor, drift	kostnad dividert med driftsoppgave - indikator for driftseffektivitet
Effektivitetsfaktor, syst.	driftsoppgaven dividert med systemoppgaven - indikator for systemeffektivitet
Ekvivalent mengde (tonn)	mengde avfall som håndteres hensyn tatt til omfanget av håndteringen; dvs. mengde oppsamlet x andel av kost til oppsamling + mengde innsamlet x andel av kost til innsamling osv.
Praksis	måten renovasjonsvirksomheten utføres på.
Forretningsorientering	i hvilken grad virksomheten er organisert som en konkurranseutsatt virksomhet.
Fremmedavfall	avfall som samles inn av andre og leveres direkte til sentralsortering/ sluttbehandling
Gebyrnivå	betaling fra hytter og husholdninger for obligatoriske og frivillige renovajonstjenester pr. privatkunde
Gjenvinningsfraksjon	avfallstype som skal gjenvinnes (materialgjevinning eller biologisk gjenvinning)
Kapitalkostnad	avskrivninger pluss kalkulatorisk finanskost (2% av bokført verdi).
Kundedialog	omfanget av kanaler, hjelpemidler og tiltak som benyttes
Miljøstandard	veid sum av indikatorer på virksomhetens miljøpåvirkning, lokalt og globalt.
Næringskunder	kunder som ikke er privatkunder og står utenfor monopolet
Prestasjon/ resultat/ posisjon/ normering	selskapets målbare resultat på et resultatområde målt i score eller i posisjon (nr.1, nr.2 osv). Normert resultat/ prestasjon er korrigert for rammebetingelsene
Privatkunder	veid sum av husholdninger og hytter (en hytte teller som en halv husholdning)
Reflektert tilfredshet	kundenes tilfredshet med virksomheten etter at tjenester og service er gjennomgått
Systemeffektivitet	indikator på hvor kostnadseffektivt dagens renovasjonsystem håndterer renovasjonsoppgaven i området (anslått årskostnad med helt effektivt renovasjonssystem for området i % av anslått årskostnad med dagens renovasjonssystem)
Systemoppgave	forventet årskostnad for å utføre renovasjon i området med et middels effektivt system, hensyn tatt til upåvirkelige kostnadsdrivere som befolkning, bosetting, mengder, avstander osv
Tjenestefleksibilitet	i hvilken grad kundene kan velge nivået på tjenestestandard, som hentehyppighet, bringeavstand
Tjenestestandard	veid sum av indikatorer som er viktige for opplevd standard på renovasjonstjenestene.
Tjenestetifredshet	kundenes tilfredshet med virksomhetens tjenester og service
Ureflektert tilfredshet	kundenes tilfredshet med virksomheten uten å gå inn på tjenester og service (omdømmet)
Utsettingskostnad	kostnader vedr. langsiktig utsetting av aktiviteter til eksterne virksomheter
Utsorteringsgrad	andelen av innsamlet og mottatt avfall som ikke er restavfall
Verdifraksjon	avfallstyper som har en positiv markedsverdi

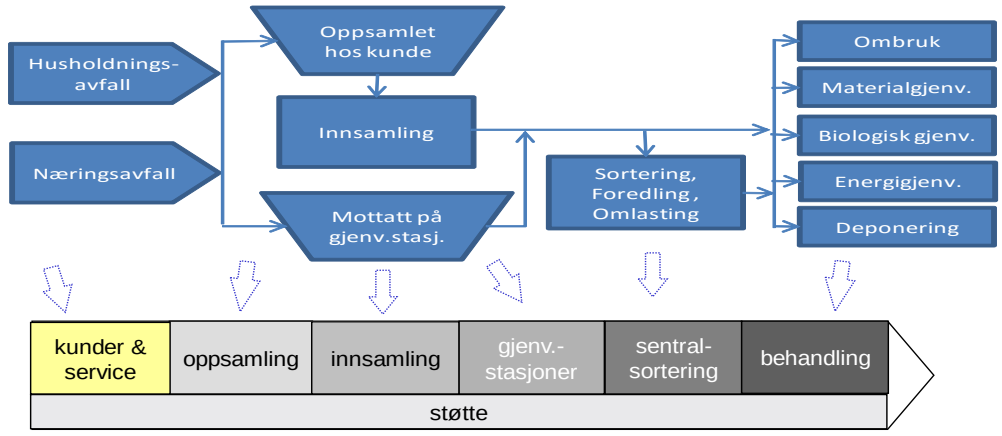

Aktiviteter	elementer i renovasjonsvirksomhetens verdikjede; herunder:
- oppsamlingssystem	etablering og drift av ubemannede returpunkter og utsetting, drift og vedlikehold av alle typer oppsamlingsbeholdere
- innsamling	etablering, drift og vedlikehold av opplegg for henting av oppsamlingsenhet ved bolig /på returpunkt eller tømming av oppsamlingsenhet i kjøretøy; hvis aktuelt retur av oppsamlingsenhet til hentested og transport og levering av avfall direkte til sorterings- eller behandlingsanlegg eller til omlastingspunkt
- gjenvinningsstasjoner	etablering, drift og vedlikehold av bemannede mottak/ gjenvinningsstasjoner/ miljøstasjoner som har åpningstid og dekker mottak av avfall som sorteres av kunden før - eller ved levering med sorteringsstøtte fra betjeningen
- sentralsortering	etablering, drift og vedlikehold av system eller opplegg for omlasting, balling og maskinell eller manuell splitting eller foredling på sentralt sted (i motsetning til kildesortering hos kunde) av ulike avfallstyper for å gjøre dem mer egnet for videre transport og for sluttbehandling.
- behandling	etablering, drift og vedlikehold av fullstendig sluttbehandling av avfallet inklusive transport fra eventuelt omlastingspunkt / sentralsorteringsanlegg til behandlingsanlegget.
- kunder&service	etablering, drift og vedlikehold av opplegg for kundebetjening inkl. informasjon, fakturering osv
- støtte	etablering og gjennomføring av de deler av selskapets ledelse-, administrasjons- og støttefunksjoner som gjelder den renovasjonsvirksomheten som skal benchmarkes, men som ikke er rettet mot enkeltaktiviteter.

STYRET FOR MOVAR IKS

Styresak 11/2016
Rep.sak 7/2016

BUDSJETT 2017 – ØKONOMIPLAN 2017 - 2020

Fremlagt:

- Budsjett 2017 samt økonomiplan 2017-2020 totalt og pr. sektor, med kommentarer.

- *Saksfremlegget er et arbeidsdokument som distribueres styret medlemmer/varamedlemmer, samt leder og nestleder i representantskapet elektronisk*.

Direktørens forslag til styrets innstilling til representantskapet;

I N N S T I L L I N G :

- **Representantskapet i MOVAR IKS vedtar fremlagte som selskapets budsjett for 2017, samt økonomiplan for perioden 2017 – 2020, med investeringer og låneopptak ihht oppstillinger i økonomiplanen.**

SAKSUTREDNING:

Vedlagt oversendes forslag til budsjett 2017 og økonomiplan for perioden 2017 - 2020 for MOVAR IKS.

Utarbeidelsen av budsjettet involverer svært mange ansatte og tallene er godt forankret i de ulike sektorene. Kostnadskontroll er en kontinuerlig prosess i selskapet, men det er under budsjettperioden ekstra fokus på utgifter og investeringer ned på detaljnivå.
Eierkommunene ønsker tallmateriale/priser tidlig fra oss pga sin egen budsjettering. Følgelig starter budsjettprosessen i selskapet med første innleveringsfrist fra sektorene allerede før sommerferieavviklingen.

Under de enkelte avdelinger og sektorer er det kort kommentert om det er spesielle forhold som påvirker 2017. Videre er det vist til estimerte leveringsmengder kommende år, og de forutsetninger som er lagt til grunn for antatt utvikling i priser, lønn og rentenivå.

Budsjettet for 2017 gjøres opp med samlede driftsinntekter på kr. 291,5 millioner, og et underskudd etter finansposter på kr. 9 180 000.

Sektorene *vann*, *avløp, renovasjon og feiertjeneste* budsjetteres med underskudd for å nedregulere positive selvkostfond.

Produksjon av materiale til budsjettet har pågått helt frem til levering til trykkeri.
Vi ber derfor om forståelse for at det kan forekomme skrivefeil og at layoutmessige løsninger ikke er optimale. Før budsjett og økonomiplanen sendes representantskapet vil slike feil bli forsøkt korrigert.

De endringer som eventuelt følger av styrets behandling vil innarbeides i dokumentet før oversendelse til representantskapet.

Administrasjonen er beredt til å besvare spørsmål under behandlingen.

Rygge, 20. september 2016

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Jon Jerry Tveter (sign.)
Økonomi- og administrasjonssjef

STYRET FOR MOVAR IKS

Styresak 12/2016
Rep.sak 6/2016

ENDRING AV ORDNINGEN MED KLAGENEMNDER I MOVAR – 2. GANGS BEHANDLING

Fremlagt:

- Epost KS-advokatene 23.2.2016
- Epost KS-advokatene 25.2.2016
- Notat Lynx advokatfirma 3.3.2016
- Notat Professor Geir Woxholth 7.6.2016

Forslag til

I N N S T I L L I N G :

Representantskapet anmoder eierkommunene om å ta opp til behandling sak om klagenemnd i MOVAR, og at det fattes følgende vedtak:

1. **Kommunestyret vedtar å opprette en særskilt interkommunal klagenemnd, jfr. forvaltningslovens §28 annet ledd, for å behandle klager på enkeltvedtak fattet av MOVAR innenfor husholdningsrenovasjon, slamrenovasjon og brann- og eksplosjonsvern.**
2. **For kommuner som benytter renovasjonsmodell B (Rygge, Råde, Vestby og Våler) delegeres myndighet til å organisere og oppnevne en særskilt og uavhengig interkommunal klagenemnd for klager på enkeltvedtak fattet av selskapet innenfor husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon i medhold av forurensningslovens §83 og §85 annet ledd, jfr. forvaltningsloven §28 annet ledd, fra kommunestyret til representantskapet i MOVAR.**
3. **For samtlige eierkommuner delegeres myndighet til å organisere og oppnevne en særskilt og uavhengig interkommunal klagenemnd for klager på enkeltvedtak fattet av selskapet etter Brann – og eksplosjonsvernloven §9 og §41, jfr. forvaltningslovens §28 annet ledd, fra kommunestyret/bystyret til representantskapet i MOVAR.**

Representantskapet vedtar følgende endring i vedlegg D til eieravtalen, jfr. eieravtalens pkt. 3: §D2 «Styret i MOVAR er klageinstans for vedtak fattet av brannsjef på bakgrunn av delegert myndighet» fjernes.

Saksorientering:

Styret i MOVAR har i 3 omganger behandlet sak om klagenemnd i MOVAR.

I første sak (sak 2/16) skulle styret oppnevne klagenemnder for hhv husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon. Under sakens behandling ble det reist spørsmål fra nestleder Søyland om ordningen med klagenemnd kunne være i strid med forvaltningslovens §28.

Administrasjonen kontaktet først KS Advokatene, så Adv. Torkelsen (Lynx advokatfirma) for en vurdering av spørsmålet. Dette ble fremlagt i sak 4/2016. Ved behandlingen av saken ønsket styret en tredje vurdering av spørsmålet, og oppdraget skulle enten gå til Professor Bernt eller Professor Woxholth.

Professor Woxholths vurdering ble lagt frem i sak 8/16. Woxholth kom frem til at klageordningen i MOVAR ikke tilfredsstiller kravene i forvaltningslovens §28. Ordningen kan dermed være ulovlig. Administrasjonen la da til grunn Woxholths konklusjon, og anbefalte styret å anmode representantskapet om å oppnevne en uavhengig felles klagenemnd for renovasjonssaker, slamrenovasjonssaker og saker hvor det er fattet vedtak av brannsjef.

Under behandlingen av saken fikk administrasjonen tilbakemelding om at saken ikke var tilstrekkelig forberedt, og at man ønsket en ekstern kvalitetssikring av saken før neste behandling.

MOVARs klagenemnd:
I forbindelse med at kommunene Rygge, Råde og Våler har overført den kommunale renovasjonshåndteringen til selskapet, har selskapet også fått i oppdrag å behandle klager som måtte komme knyttet til husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon. For Vestby kommunes del er det lagt opp til en todelt ordning, hvor saker behandlet i MOVARs klageorgan går til endelig avgjørelse i kommunenes ordinære klageorgan. MOVARs klagenemnd for husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon har historisk bestått av styremedlemmene fra de kommunene som er omfattet av ordningen.

Videre fremgår det av selskapsavtalens §D.2 at «Styret i MOVAR er klageinstans for vedtak fattet av brannsjef på bakgrunn av delegert myndighet.»

Tidligere var det slik at styret i MOVAR besto av fremtredende politikere og ordførere fra eierkommunene. Disse var i stor grad representanter fra egen kommune i styret, og nok også i rollen som medlem av klagenemnden. Dette sikret nok kanskje i noe større grad en uavhengighet til selskapet enn i dag hvor selskapet har et profesjonelt styre oppnevnt i tråd med retningslinjene for valgkomitéen.

Konsekvenser:

Når vi legger professor Woxholths vurdering til grunn om at MOVARs klagenemnd kan være i strid med forvaltningsloven, vil resultatet kunne være at alle vedtak fattet av nemnden er ugyldige. Man risikerer basert på dette at innbyggere som har fått saken sin behandlet i nemnda kan be om fornyet behandlet når nemnda er etablert i tråd med forvaltningslovens krav til uavhengighet.

Administrasjonen har tatt en gjennomgang av de sakene som har blitt behandlet i nemnden, samt sjekket status på disse i forhold til vårt saksarkiv:

Sak.nr	Dato	Adresse	Kommune	Ferdigbehandlet	Kommentar
1/2004	24.11.2004	Uøvestad	Våler	Ja	
1/2005	25.05.2005	Strandgata 11	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
2/2005	25.05.2005	Gnr.21/6/9	Råde	Ja	
1/2006	31.05.2006	Solås	Våler	Ja	
2/2006	31.02.2006	Nybråten	Våler	Ja	
3/2006	28.02.2007	Casablanca	Råde	Ja	
2/2007	28.02.2007	Geitestien	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
2/2007	28.02.2007	Hovumveien 5 og 8	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
1/2013	19.09.2013	Fergemannsvei 28	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
1/2014	24.10.2014	Sagastubben 12B	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
1/2015	30.03.2015	Sjulerødveien 1	Våler	ja	
2/2015	27.08.2015	Gullfunnet 24C og 26	Rygge	Ja	
1/2016	31.03.2016	Ugleveien 1-19	Vestby	Nei	Oversendt Vestby kommune til endelig behandling
2/2016	31.03.2016	Texneslia 40	Våler	Ja	

I tillegg til disse sakene har vi en sak som gjaldt klage på feiing fra 2014 i Moss.

Så langt administrasjonen erfarer, er 6 av sakene ikke ferdig behandlet, men vi er kjent med at det i minst en av disse jobbes med å finne en løsning ved en oppgradering av veikvalitet. Totalt er det 9 saker inkl. saken fra brannvesenet som er ferdig behandlet, og hvor klagenemndas vedtak er effektuert.

I tillegg ligger det nå flere saker til behandling som ikke er oversendt i påvente av styres behandling av denne saken. Fore å unngå for lang saksbehandlingstid, kan disse sakene oversendes kommunene for avgjørelse i de kommunale klageorganene.

Organisering av klagenemnd:
Det er kommunestyrene som har forvaltningsmyndighet i denne type saker, men kommunestyrene har kompetanse til å delegere vedtakskompetanse til interkommunale selskaper som MOVAR. Kommunestyrene har også kompetanse til å beslutte at klagesaksbehandlingen skal legges til særskilt opprettede klagenemnder, jfr. forvaltningslovens §28 annet ledd..

I brann og eksplosjonsvernlovens §41 vises det til forvaltningslovens §28, 2. ledd: «Departementet er klageinstans for vedtak truffet av eller på vegne av sentral tilsynsmyndighet eller av andre offentlige organer i medhold av §31. Sentrale tilsynsmyndigheter er klageinstans for vedtak truffet av kommunestyret eller fylkesmannen. For andre vedtak truffet av kommunen gjelder forvaltningslovens §28 2. ledd».

I utgangspunktet kan man avvikle ordningen med klagenemnder i MOVAR, slik at kommunene selv sørge for klagebehandling for de aktuelle områdene innenfor sin kommune. KRD har i brev til sivilombudsmannen uttalt at klagebehandlingen for enkeltvedtak fattet av interkommunale selskap ikke bør legges til en av eierkommunenes klageorganer, og at det enten kan opprettes egne særskilte interkommunale klagenemnder eller at klagesaker behandles i den enkelte deltaker kommune.
Det kan være fordeler med en felles særskilt klagenemnd, siden kommunene har et felles brannvesen og felles renovasjonsordning igjennom MOVAR. Bl.a. sikrer dette at like saker i større grad sikres lik behandling, også over kommunegrensene. Kommunene har vedtatt felles renovasjonsforskrift og avfallsteknisk norm, og man har samme renovatør i flere av kommunene. En felles klagenemnd kan også bidra til effektiv gjennomføring av klagebehandlingen, og dermed raskt gjennomføring av tiltak.

Skal en felles særskilt klagenemnd etableres, krever dette vedtak om delegering av myndighet fra hvert kommunestyre/bystyre. Siden man har ulike ordningen for renovasjon i kommunene, må det fattes ulike vedtak.

Dette kan løses ved at kommunene fatter vedtak om etablering av nemnd, og oppnevner sitt/sine medlem til nemnda. Alternativt kan myndighet til å velge medlemmer til nemnda delegeres til MOVARs representantskap, som allerede har en fungerende valgkomité som foreslår medlemmer til styret. Representantskapet kan selv ikke være klageorgan, da dette ville være strid med §28 i forvaltningsloven. Valgkomitéen kan få i oppdrag å sikre en tilstrekkelig grad av uavhengighet i nemnda i tråd med Prof. Woxholths notat.

Det foreslås å opprette særskilt klagenemnd for om å delegere myndighet som klageorgan i saker gjeldende husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon i 4 av kommunene og vedtak fattet av brannsjef i alle kommunene til representantskapet.

Velger man løsningen med en opprettelse av særskilt klagenemnd, kan dette løses ved å fatte følgende vedtak i kommunestyrene/bystyret:

- Kommunestyret vedtar å opprette en særskilt interkommunal klagenemnd, jfr. forvaltningslovens §28 annet ledd, for å behandle klager på enkeltvedtak fattet av MOVAR innenfor husholdningsrenovasjon, slamrenovasjon og brann- og eksplosjonsvern.
- For kommuner som benytter renovasjonsmodell B (Rygge, Råde, Vestby og Våler) delegeres myndighet til å organisere og oppnevne en særskilt og uavhengig interkommunal klagenemnd for klager på enkeltvedtak fattet av selskapet innenfor husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon i medhold av forurensningslovens §83 og §85 annet ledd, jfr. forvaltningsloven §28 annet ledd, fra kommunestyret til representantskapet i MOVAR.
- For samtlige eierkommuner delegeres myndighet til å organisere og oppnevne en særskilt og uavhengig interkommunal klagenemnd for klager på enkeltvedtak fattet av selskapet etter Brann – og eksplosjonsvernloven §9 og §41, jfr. forvaltningslovens §28 annet ledd, fra kommunestyret/bystyret til representantskapet i MOVAR.
- Selskapsavtalen endres på følgende måte: §D2 «Styret i MOVAR er klageinstans for vedtak fattet av brannsjef på bakgrunn av delegert myndighet» fjernes.

Det siste punktet har representantskapet myndighet til å endre i tråd med eieravtalens pkt. 3.

Når nødvendig vedtak er fattet, beskrives de nevnte endringene i hhv vedlegg C Renovasjon/avfallshåndtering og vedlegg D Brann og redningstjenester til MOVARs eieravtale. Endring av vedleggene til eieravtalen ligger det til representantskapet å kunne fatte vedtak om.

Administrasjonen beklager at man ikke har identifisert manglene ved MOVARs klagenemnd tidligere, men håper arbeidet som nå er nedlagt skal bidra til å få en mer effektiv og uavhengig gjennomføring av klagebehandlingen i fremtiden.

Dette saksdokumentet er etter styrets ønske kvalitetssikret av Professor dr. jurist Geir Woxholth, og hans innspill til saken er innarbeidet i saksfremstillingen.

Rygge, 21. september 2016

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Plassen, Brit

Fra: Tone Molvær Berset <tone.berset@ks.no>
Sendt: tirsdag 23. februar 2016 13.24
Til: Sundby, Johnny
Emne: SV: Forvaltningsloven - klagebehandling

Oppfølgingsflagg: Flag for follow up
Status for flagg: Flagget

Hei, har diskutert dette litt med kolleger og har følgende svar til dere:

1. Innledning og konklusjon

Spørsmåleter om modellen for klagehåndtering er i konflikt med habilitetsreglene i kommuneloven § 40.

- Vår oppfatning er at modellen er i strid med kommuneloven § 40 hva gjelder leder for renovasjonssektorens deltagelse ved forberedelsen av klagesaken til klagenemnda.
- Vi vurderer det imidlertid slik at det også er i strid med forvaltningsloven § 6 bokstav e) nr. 2 at klagenemnda utgjøres av selskapets styremedlemmer.
- Vi foreslår at man oppretter en klagenemnd på eiernivå/kommunenivå.

2. Habilitetsreglene

Etter IKS-loven § 15 gjelder reglene om inhabilitet i kommuneloven § 40. nr. 3 tilsvarende for selskapets ansatte og styremedlemmer.

Etter kommunelovens § 40 nr. 3 c. gjelder reglene om inhabilitet i forvaltningsloven kap. II (§§ 6-10), med følgende særregler (vår utheving):

Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

3. Kommunelovens § 40 nr. 3 c. – Leder for renovasjonssektoren

Problemstillingen er at leder for renovasjonssektoren først gir pålegget (enkeltvedtaket) som blir påklaget. Det betyr at leder av renovasjonssektoren var «med på å treffe det påklagede vedtak». Når samme leder skriver klagesaken (innstilling/saksfremlegg) og fungerer som sekretær for klagenemnden, opptrer han/hun også «ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen». Etter vår oppfatning er leder inhabil, og kan ikke opptre ved tilretteleggelsen av saken på denne måten, jfr. kml. § 40 nr. 3 c. Det innebærer at de underordnete ansatte (fagpersoner i sektoren) også er inhabile, jfr. § 40 nr. 3 c., siste ledd.

4. Forvaltningsloven § 6 e) nr. 2 – Styret I Movar

Medlemmene av klagenemnden består av medlemmer i selskapets styre. Tidligere var det ikke problematisk ifht. habilitetsreglene at de deltok ved avgjørelse av en forvaltningssak - så lenge selskapet var fullt ut offentlig eiet. Imidlertid ble dette unntaket i fvl. § 6 e) nr. 2 endret med virkning fra 1. nov. 2011. Bestemmelsen lyder etter endringen slik (vår understreking):

En offentlig tjenestemann[3] er ugild[4] til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse[5] i en forvaltningssak[6]

*[...] når han leder eller har ledende stilling i, **eller er medlem av styret** eller bedriftsforsamling **for et selskap[16] som er part i saken**. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.*

I forarbeidene, ot.prp. nr 50 (2008-2009) uttales følgende:

*«Opphevelsen av unntaket i § 6 første ledd bokstav e for selskaper som er eid fullt ut av stat eller kommune, innebærer at flere situasjoner vil være omfattet av den absolutte inhabilitetsregelen i bokstav e. **Dette vil særlig få betydning for ledere og medlemmer av styre og bedriftsforsamling i interkommunale selskaper og kommunalt heleide aksjeselskaper som også har rollen som folkevalgt eller tjenestemann i kommunen.»***

Bestemmelsen gjelder for enhver som utfører tjeneste for et forvaltingsorgan, jfr. fvl. § 10. Unntaket i siste setning for personer som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som *eier* selskapet som er part i saken er ikke aktuelt her.

Styremedlemmene i Movar er styremedlemmer i selskapet som er part i klagesaken. Det innebærer at de inhabile ifm. behandling av klagesaker.

5. Avslutning

Etter vår oppfatning kan det anbefales å opprette en felles klagenemnd m/sekretariat på eiernivå. Dvs. at man oppretter en klagenemnd bestående av et utvalg av medlemmer fra eierkommunene. Denne modellen benyttes av minst ett interkommunalt avfallshåndteringsselskap, der klagenemnden er politisk oppnevnt, følger kommunestyreperioden, foretar selvstendige vedtak og er endelig behandlings- og avgjørelsesinstans.

Med vennlig hilsen

Tone Molvær Berset
Juridisk direktør | advokat
KS Bedrift

E-post E-mail: **tone.berset@ks.no**
Mobil Cellular: (+47) 99 74 98 73
http://www.ks-bedrift.no

SAMFUNNSANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT
Corporate Social Responsibility

Følg oss på Twitter og Facebook

Fra: Sundby, Johnny [mailto:johnny.sundby@movar.no]
Sendt: 12. februar 2016 09:26
Til: Tone Molvær Berset
Emne: Forvaltningsloven - klagebehandling

Hei,

MOVAR er et interkommunalt selskap som er organisert i 4 sektorer, hvorav renovasjonssektoren er en av disse. Se organisasjonskart.

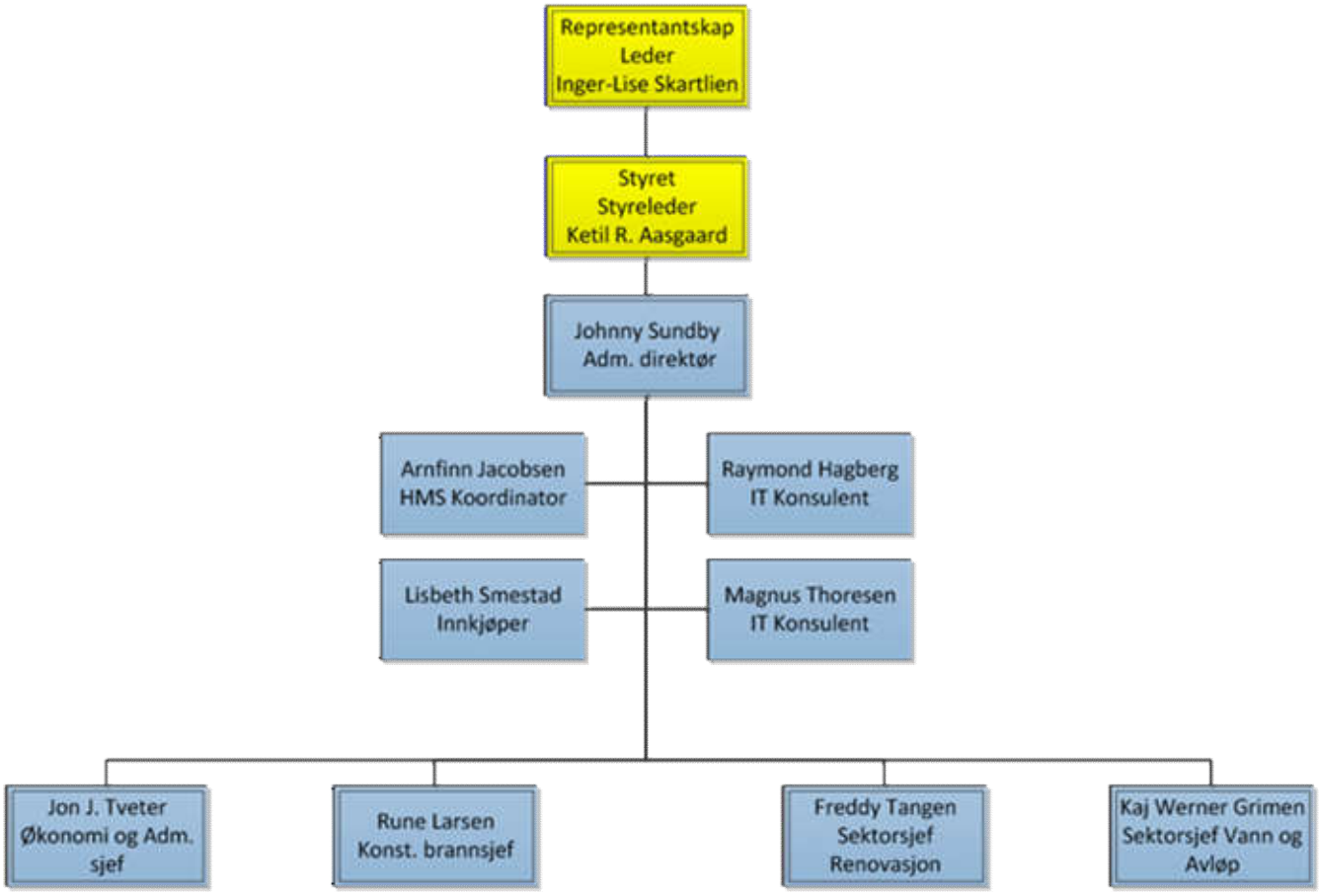

Kommunene i Rygge, Råde og Våler har i overført den kommunale renovasjonshåndteringen til MOVAR med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant.
Vestby har overført den kommunale renovasjonshåndteringen med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant samt av klager over enkeltvedtak fattet av MOVAR skal behandles i kommunens ordinære klagenemnd.

I forbindelse med forvaltningen av kommunenes renovasjonsforskrifter fattes det enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven.
Videre har MOVAR opprettet sitt eget klageorgan for i ivareta klagebehandlingen. Medlemmer i klageutvalget er 4 av MOVARs styremedlemmer og utpekt av styret.

Fra Movar side har vi praktisert klagebehandlingen på en slik måte at når fagpersoner renovasjonssektoren ikke kommer til enighet med den eller de berørte innbyggerne utstedes et pålegg. Pålegget gis av leder for renovasjonssektoren. I pålegget opplyses blant annet om klageadgang på eget klageskjema. Klageskjema ligger vedlagt.

Ved klage sendes denne til renovasjonssektoren som har gitt pålegget og klagens gis en ny behandling. Om man fra MOVARs side opprettholder vedtaket skrives en klagsak til klageutvalget. Klagesaken skrives av leder for renovasjonssektoren. Klagesaken med alle dokumenter oversendes til adm dir for gjennomgang. Adm dir gjennomgår saken og avgjør om saken skal fremmes for klageutvalget eller sendes i retur til leder for renovasjonssektoren.
Leder for renovasjonssektoren fungerer som sekretær for klagenemnden for husholdningsrenovasjon.

I styremøtet den 28.01.2016 fremkom det opplysninger om at MOVAR IKS sine rutiner i behandlingen av denne typen klagesaker som følge
av enkeltvedtak ikke er ihht kommuneloven §40 om habilitet.

Fint om dere har anledning til å gi oss en tilbakemelding på ovenstående.

Med vennlig hilsen

Johnny Sundby
Adm. Direktør
Telefon: (+47) 69 26 21 23
Mobil: (+47) 95 25 64 11
E-post: johnny.sundby@movar.no

MOVAR | Kjellerødveien 30 | N-1580 Rygge | Telefon: 69 26 21 10
Faks: 69 26 21 11 | E-post: movar@movar.no | www.movar.no

Plassen, Brit

Fra: Tone Molvær Berset <tone.berset@ks.no>
Sendt: torsdag 25. februar 2016 10.21
Til: Sundby, Johnny
Emne: Fwd: Forvaltningsloven - klagebehandling

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

Hei igjen.

Jeg har en korreksjon til pkt. 4 i vurderingen av inhabilitet for styret i Movar:

Regelen om inhabilitet for styremedlemmer i fvl. § 6 e) gjelder der selskapet er «part» i forvaltningssak.

Partsdefinisjonen i fvl. § 2 e) omfatter den som avgjørelsen retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder, og er således snevrere enn partsbegrepet i videre

juridisk forstand. Inhabilitetsbestemmelsen i fvl. § 6 e) treffer nok dermed ikke direkte på tilfellet hvor selskapet er det organ som treffer vedtaket og når det er klageinstans.

Imidlertid kan inhabilitet tenkes etter § 6, andre ledd om «andre særegne forhold». Dertil kommer at forvaltningsloven § 28 om klagerett og klageinstans forutsetter at klage går til et annet organ

enn det som har truffet vedtaket. Etter § 28, første ledd går klage over enkeltvedtak til nærmeste overordnete forvaltningsorgan. For enkeltvedtak truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av kommuneloven er klageinstansen kommunestyret - eller etter kommunestyrets bestemmelse - formannskapet eller særskilt klagenemnd oppnevnt av kommunestyret. Konklusjonen vår blir derfor uansett den samme. Med forbehold om at vi ikke har gjort et dypdykk i denne problemstillingen knyttet til § 28, oppfatter vi regelverket slik at klagesakene må behandles på eiernivå/kommunenivå. Vi anbefaler at Movar tar en gjennomgang med eierkommunene/representantskapet og ser på opprettelse av en slik modell, evt. i samråd med kommuneadvokaten.

> **Fra:** "Sundby, Johnny" <johnny.sundby@movar.no>
> **Til:** "Tone Molvær Berset" <tone.berset@ks.no>
> **Emne: Forvaltningsloven - klagebehandling**
>
> Hei,
>
> MOVAR er et interkommunalt selskap som er organisert i 4 sektorer, hvorav renovasjonssektoren er en av disse. Se organisasjonskart.
>
> Kommunene i Rygge, Råde og Våler har i overført den kommunale renovasjonshåndteringen til MOVAR med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant.

Vestby har overført den kommunale renovasjonshåndteringen med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant samt av klager over enkeltvedtak fattet av MOVAR skal behandles i kommunens ordinære klagenemnd.

I forbindelse med forvaltningen av kommunenes renovasjonsforskrifter fattes det enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven.

Videre har MOVAR opprettet sitt eget klageorgan for i ivareta klagebehandlingen. Medlemmer i klageutvalget er 4 av MOVARs styremedlemmer og utpekt av styret.

Fra Movar side har vi praktisert klagebehandlingen på en slik måte at når fagpersoner renovasjonssektoren ikke kommer til enighet med den eller de berørte innbyggerne utstedes et pålegg. Pålegget gis av leder for renovasjonssektoren. I pålegget opplyses blant annet om klageadgang på eget klageskjema. Klageskjema ligger vedlagt.

Ved klage sendes denne til renovasjonssektoren som har gitt pålegget og klagens gis en ny behandling.

Om man fra MOVARs side opprettholder vedtaket skrives en klagsak til klageutvalget. Klagesaken skrives av leder for renovasjonssektoren. Klagesaken med alle dokumenter oversendes til adm dir for gjennomgang. Adm dir gjennomgår saken og avgjør om saken skal fremmes for klageutvalget eller sendes i retur til leder for renovasjonssektoren.

Leder for renovasjonssektoren fungerer som sekretær for klagenemnden for husholdningsrenovasjon.

I styremøtet den 28.01.2016 fremkom det opplysninger om at MOVAR IKS sine rutiner i behandlingen av denne typen klagesaker som følge

av enkeltvedtak ikke er ihht kommuneloven §40 om habilitet.

Fint om dere har anledning til å gi oss en tilbakemelding på ovenstående.

Med vennlig hilsen

Johnny Sundby
Adm. Direktør
Telefon: (+47) 69 26 21 23
Mobil: (+47) 95 25 64 11
E-post: johnny.sundby@movar.no

NOTAT

Dato: **3 mars 2016**

Til: **MOVAR v/Johnny Sundby**
Fra: **Lynx Advokatfirma DA v/ advokat Hanne S. Torkelsen**

Vedr.: **Juridisk vurdering av organisering av klagenemnd**

---

1. Innledning

Det vises til e-post av 25. februar 2016, hvor jeg er bedt om å gi en vurdering av hvorvidt MOVARs organisering av klagenemnd er i strid med habilitetsreglene i forvaltningsloven og kommuneloven 40 nr. 3, samt forvaltningsloven §28. Hvordan klagebehandling og klagenemnda er organisert er beskrevet slik:

«*MOVAR er et interkommunalt selskap som er organisert i 4 sektorer, hvorav renovasjonssektoren er en av disse. Se organisasjonskart.*

Kommunene i Rygge, Råde og Våler har i overført den kommunale renovasjonshåndteringen til MOVAR med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant.

Vestby har overført den kommunale renovasjonshåndteringen med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant samt av klager over enkeltvedtak fattet av MOVAR skal behandles i kommunens ordinære klagenemnd.

I forbindelse med forvaltningen av kommunenes renovasjonsforskrifter fattes det enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven.

Videre har MOVAR opprettet sitt eget klageorgan for i ivareta klagebehandlingen. Medlemmer i klageutvalget er 4 av MOVARs styremedlemmer og utpekt av styret.

Fra Movar side har vi praktisert klagebehandlingen på en slik måte at når fagpersoner renovasjonssektoren ikke kommer til enighet med den eller de berørte innbyggerne utstedes et pålegg. Pålegget gis av leder for renovasjonssektoren. I pålegget opplyses blant annet om klageadgang på eget klageskjema. Klageskjema ligger vedlagt.

Ved klage sendes denne til renovasjonssektoren som har gitt pålegget og klagen gis en ny behandling.

Om man fra MOVARs side opprettholder vedtaket skrives en klagesak til klageutvalget. Klagesaken skrives av leder for renovasjonssektoren. Klagesaken med alle dokumenter oversendes til adm dir for gjennomgang. Adm dir gjennomgår saken og avgjør om saken skal fremmes for klageutvalget eller sendes i retur til leder for renovasjonssektoren.

Leder for renovasjonssektoren fungerer som sekretær for klagenemnden for husholdningsrenovasjon.

I styremøtet den 28.01.2016 fremkom det opplysninger om at MOVAR IKS sine rutiner i behandlingen av denne typen klagesaker som følge av enkeltvedtak ikke er ihht kommuneloven §40 om habilitet.»

2. Juridisk vurdering av habilitet

Habilitetsspørsmål kan oppstå i ulike situasjoner, og må vurderes konkret i alle sammenhenger hvor beslutningstagere skal fatte vedtak. Hvilke regler som gjelder, avhenger av tilknytning og organisering/selskapsform.

Habilitetsreglene skal sikre at de beslutninger som fattes er korrekte og hensiktsmessige, og ikke farges av utenforstående hensyn, for eksempel ønske om å gi en fordel til seg selv eller noen man har som nærstående. I offentlig sektor skal det også sørge for tillit til forvaltningen, og offentlighetens tillit vil derfor være en av faktorene som skal vurderes ved avgjørelsen om noen er inhabil eller ikke etter forvaltningsloven.

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) §15 har en bestemmelse om inhabilitet for selskapets ansatte og medlemmer av selskapets styrende organer som viser til kommuneloven § 40 nr 3. Henvisningen til kommuneloven §40 nr. 3 innebærer at inhabilitetsreglene i forvaltningsloven kap. II gjelder tilsvarende for interkommunalt selskap, med en del særlige regler i henhold til kommuneloven §40 nr. 3.

Forvaltningsloven §28 har regler om hvem som skal være klageinstans for enkeltvedtak.

Spørsmålet blir om styret kan utgjøre en «særkilt klagenemnd» og om styrets medlemmer er

inhabil til å utgjøre en klagenemnd i saker hvor administrasjonen i MOVAR har fattet beslutning om et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven §28, og om klagebehandlingsrutinene er i samsvar med forvaltningslovens saksbehandlingsregler og kommuneloven §40 nr. 3.

2.1 Forvaltningslovens §28 om hvem som kan være klageinstans

Forvaltningslovens regler har følgende bestemmelse om klageadgang for en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. §28 (min utheving):

«Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) ***som er nærmest overordnet*** *det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).*

For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget ***eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget.*** *Departementet er likevel klageinstans når vedtak er truffet av kommunestyret eller fylkestinget. Vedkommende statlige organ er klageinstans når vedtak er truffet i henhold til myndighet delegert fra et statlig forvaltningsorgan.»*

På kommunal sektor er kommunestyret, fylkestinget, formannskapet eller fylkesutvalget klageinstans, med mindre det er oppnevnt en «særskilt klagenemnd».

Siden forvaltningsmyndighet er delegert til et interkommunalt selskap, er det spørsmål om man kan oppnevne styrets medlemmer som en særskilt klagenemnd.

Styret er nærmeste overordnede organ i et IKS. Forvaltningsloven §28 setter ingen formelle begrensninger i hvem som kan oppnevnes som klageinstans, men det står at det kan være «en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget.»

Etter alminnelige delegasjonsregler kan oppnevnelse av «særskilte klagenemnder» delegeres, all den tid det ikke står at klagenemndene må oppnevnes av «kommunestyret eller

fylkestinget *selv»*[1]. Når en kommune har delegert styret fullmakt til å opprette en klagenemnd, som for eksempel det vedtak kan jeg ikke se at dette er i strid med delegasjonsadgangen. Vestby kommune har gjennom kommunestyrevedtak besluttet at styret i MOVAR er særskilt klagenemnd i saker i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven som er delegert til selskapet. Dette er i henhold til rådmannens innstilling hvor det heter:
«I kommunens delegeringsreglement er det fastsatt at administrasjonsjefen er førsteinstans i saker som kan vedtas administrativt (ikke prinsipielle saker). Klagenemnd etter forvaltningsloven §28 er, som kjent formannskapet i.h.t. reglementet.

Overført på MOVAR IKS må det i delegeringsvedtaket dermed fastsettes at brannsjefen også er delegert myndighet til å være underinstans for vedtak som selskapet (kommunen) kan avgjøre, jf forvaltningsloven §33. Videre må det fastsettes at styret er klagenemnd for vedtak brannsjefen har fattet som førsteinstans, jf forvaltningsloven §28.

For eventuelle vedtak som ikke kan avgjøres av selskapet (kommunen) selv, vil staten ved direktoratet være klageinstans enten brannsjefen eller styret i selskapet har fattet vedtak som førsteinstans.»

Forvaltningsloven §28 er vurdert av Kommunal- og Regionaldepartementet i et brev av 13. januar 2013 til Sivilombudsmannen, hvor KRD først fastslår at et IKS ikke kan anses som *forvaltningsorganer* «opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner».

Et interkommunalt selskap kan tildeles forvaltningsmyndighet i henhold til forurensingsloven eller brann- og eksplosjonsvernloven. Dette er også bekreftet i en uttalelse fra Lovavdelingen, noe som fremgår av KRDs brev. Men Lovavdelingen vurderer også om forvaltningsloven §28 annet ledd gjelder for vedtak truffet av IKS'er. Lovavdelingen siteres som følger:

«Selv om brannvesen i form av et interkommunalt selskap ikke er opprettet i medhold av kommuneloven (jf. vilkåret i forvaltningsloven §28 annet ledd), må henvisningen til forvaltningsloven §28 i brann- og eksplosjonsvernloven §41 annet ledd annet punktum innebære at det er kommunestyret som er klageinstans for selskapets enkeltvedtak, eventuelt

[11] Se Bernt/Overå, kommentarutgave til kommuneloven, s. 31 flg. der det står: «Forbud mot delegasjon er fastslått i de bestemmelser der man har funnet at kompetansen bør ligge eksklusivt til de øverste organer. I slike tilfeller er formuleringen «kommunestyret/fylkestinget kan (skal) selv» eller «kommunestyret/fylkestinget velger selv» brukt.

formannskapet eller særskilt klagenemnd hvis dette er bestemt av kommunestyret.»

Jeg er enig med Lovavdelingen i det de skriver her. Lovavdelingen sier imidlertid ingenting om hvorvidt kommunestyret kan bestemme at styremedlemmer i et IKS kan utgjøre en «særskilt klagenemnd». Dette må etter min mening vurderes i lys av de alminnelige habilitetsreglene som gjelder i forvaltningsloven §6 og ordlyden i §28. Hvorvidt det er i strid med habilitetsreglene i forvaltningsloven §6 vil jeg gjennomgå nærmere nedenfor under punkt 2.3.

Deretter reiser KRD spørsmålet om forvaltningsloven § 28 annet ledd gir rom for at det opprettes en klagenemnd som er *felles* for det interkommunale samarbeidet.

Det står om dette i KRDs brev:
«Lovavdelingen har i den ovennevnte uttalelsen uttalt at brann- og eksplosjonsvernloven §41, jf. forvaltningsloven §28 annet ledd bør tolkes slik at:

«[…] de kommunene som deltar i det interkommunale selskapet kan opprette en interkommunal klagenemnd til å behandle alle klager over selskapets vedtak. Dette vil være i samsvar med det som uttales i NOU 1995:17 Om organisering av kommunal og interkommunal virksomhet s. 74 annen spalte: 'For kommunale bedrifter vil kommunens klagenemnd kunne fungere for styrets vedtak. For interkommunale virksomheter må det etableres særskilte klageordninger.»

Lovavdelingen uttaler i tilknytning til dette:

«Hvis man ikke velger denne løsningen, oppstår den situasjonen at det vil være to eller flere ulike klageorganer, nemlig de ulike kommunestyrene, formannskapene eller de særskilte klagenemndene.»

Lovavdelingen har derved bekreftet at kommunene kan opprette en interkommunal klagenemnd til å behandle alle klager, eller man kan ha flere ulike klageorganer.

At den enkelte kommune også kan vedta en særskilt klagenemnd, eller delegere myndigheten til å opprette en slik klagenemnd til et IKS, for klager over vedtak som blir fattet for vedkommende kommune, må også være en følge av at det er kommunene selv som beslutter hvilken forvaltningsmyndighet som skal delegeres til det interkommunale selskaper. Jeg kan

ikke se at uttalelsen til Lovavdelingen er til hinder for at en kommune for eksempel kan beslutte at det skal opprettes en særskilt klagenemnd, hvor styremedlemmer som er utpekt av vedkommende kommune skal utgjøre nemndsmedlemmene, eller at kommunestyret fatter vedtak om at styret i et IKS skal utgjøre en (særskilt) klagenemnd.

KRD viser videre i sitt brev til «Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner – forvaltningsloven § 28 andre ledd (H-12/94). Om denne heter det;
«Veilederen ble utarbeidet før IKS-loven ble vedtatt og den referer til interkommunalt samarbeid etter kommuneloven §27 om interkommunale styrer. Veilederen legger til grunn at klager over enkeltvedtak truffet av slike interkommunale styrer vil være et rent unntakstilfelle. Det framgår videre at det anses uheldig at en eller flere kommuner fraskriver seg ansvaret for klagebehandlingen, men siden det vil utgjøre så få saker kan det likevel forsvares å legge klagebehandlingskompetansen til vertskommunens klageorgan.

Vi påpeker at en slik «vertskommuneordning» som veilederen viser til (der en av deltakerkommunene behandler alle klagesakene fra selskapet) også kan synes å være uforenlig med brann- og eksplosjonsloven § 9 fjerde ledd tredje punktum. Bestemmelsen pålegger kommunene å sikre at all myndighetsutøvelse etter loven skjer under kommunens formelle ansvar.

Etter dette antar KRD at det enten kan opprettes egne interkommunale klagenemnder som klageorgan for enkeltvedtak truffet av interkommunale selskaper eller at klagesakene blir behandlet i den enkelte deltakerkommunen.»

Videre er det vist til at
«Klagenemnda skal være «særskilt». I dette begrepet ligger, etter departementets oppfatning, både at nemnda skal være uavhengig av den etat som har forberedt og / eller truffet vedtaket som førsteinstans, og at nemnda ikke skal ha andre oppgaver.

Slik KRD ser det, er det neppe rettslig grunnlag for at styret i et IKS er klageorgan for enkeltvedtak fattet av daglig leder i selskapet. Styret er, til tross overordningsforholdet internt i selskapet, nært knyttet til selskapets daglige leder. Styret har også andre oppgaver enn klagebehandling».

Her må det etter min oppfatning skilles mellom styrets oppgaver i egenskap av å være styre i et IKS, og oppgavene det enkelte styremedlem kan ha som medlem av en særskilt klagenemnd, som kun har som oppgave å avgjøre klager over enkeltvedtak fattet av selskapets administrasjon. Klagenemnda vil for renovasjonssektoren utgjøre de styremedlemmer som den aktuelle kommune har utpekt, og som representerer den enkelte kommune i dette tilfellet. Et klagevedtak vil derfor ikke være en «styresak», men en sak for klagenemnda, som er opprettet av kommunestyret selv eller i henhold til delegert myndighet. Det samme gjelder en sak for MOVARs klagenemnd for saker etter brann- og eksplosjonsvernloven, hvor styremedlemmene utgjør klagenemndas medlemmer. Slik KRD formulerer uttalelsen, tyder det på at KRD ikke skiller mellom dette.

Nærhet til daglig leder er for MOVARs tilfelle heller ikke et problem i dette tilfellet, da det ikke er vedtak som fattes av daglig leder, men brannsjef og renovasjonssjef som skal vurderes. Dette er også nærmere diskutert under spørsmålet om forvaltningsloven §6.

Det er vanskelig å se at en slik klageinstans er mindre uavhengig enn f.eks. et kommunestyre, som er det nærmeste overordnete organ til kommunens administrasjon som har truffet vedtaket. Hva KRD mener ligger i kravet til «uavhengig» er ikke helt klart, og forvaltningsloven bruker heller ikke et slikt begrep. Her benyttes begrepet «overordnet organ» i første ledd, og «særskilt organ» i annet ledd. Det er naturlig å forstå at «særskilt» peker på at det kan opprettes et annet klageorgan enn kommunestyret eller fylkestinget, som ellers er «overordnet organ» i henhold til forvaltningsloven §28. Ordlyden stiller etter min oppfatning ikke strengere krav til uavhengighet for et «særskilt» organ, enn det som naturlig må følge av forvaltningsloven §28 om «overordnet organ». Et krav til uavhengighet er mer et spørsmål om habilitet, og det må være et krav at ikke medlemmene av en slik klagenemnd har deltatt i underinstansens behandling av saken, eller ellers står i et slikt forhold til den berørte part at det svekker uavhengighet. Jeg er enig i rådmannens tolkning i saksfremlegget for Vestby kommune, hvor det fremgår at i et IKS må brannsjefen være underinstans, og styret kan være klagenemnd, fordi det er nærmeste overordnete organ.

Min konklusjon er at KRD stiller strengere krav til «uavhengighet» for en «særskilt klagenemnd» enn det forvaltningsloven §28 legger opp til. Ved bruk av ordet «særskilt» tolker jeg dette som at det etter loven skal opprettes en «egen» klagenemnd, som ikke er de samme organ som er listet opp i loven. KRDs veileder er ikke juridisk bindende og uttalelsen

synes å være dårlig forankret i rettskilder, som lovens ordlyd og forarbeidene til loven. Forvaltningsloven ble vedtatt før IKS loven ble vedtatt, og problemstillingen er derfor ikke drøftet her.

Om saksbehandlingen etter forvaltningsloven §33 og kommuneloven §40 nr. 3c:

Forvaltningsloven §33, annet ledd har nærmere regler om saksbehandlingen av en klage:

Underinstansen skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet. Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken, jfr. dog § 31.

Forvaltningsloven legger således opp til at den som har fattet en bestemmelse skal behandle klagen, og beslutte om den skal endre vedtaket eller sende det videre for klage til «overordnet forvaltningsorgan.»

Samtidig har kommuneloven en særlig inhabilitetsregel i §40 nr. 3c):

> *«c. Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.*
>
> *Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen*

Om dette skriver Jan Fritjof Bernt i sin kommentarutgave til kommuneloven:

«Denne bestemmelsen fastsetter strengere krav til klagebehandling etter forvaltningsloven §28 andre avsnitt enn de som kan antas å gjelde etter de alminnelige inhabilitetsregler. Bestemmelsen innebærer for det første at tilsatte eller folkevalgte som har deltatt ved behandlingen av saken i underinstansen – herunder ved saksforberedelsen – ikke kan delta i avgjørelsen av saken i klageinstansen. Dernest inneholder bestemmelsen en tilsvarende avgrensning av hvilke personer som kan delta ved saksforberedelsen for klageinstansen.

Man skal imidlertid i denne sammenheng være oppmerksom på følgende: Forvaltningslovens system er at underinstansen behandler klagen i første hånd, og her vil både saksbehandlere og folkevalgte som medvirket ved det opprinnelige vedtak, kunne delta. Reglene i denne paragraf griper altså ikke inn i dette. Når saken deretter eventuelt oversendes klagenemnda til avgjørelse, forutsetter imidlertid forvaltningsloven at saksbehandlingen nå finner sted ved et annet og overordnet organ. (Dette gjelder også saksforberedelsen for den avgjørende instans). Det er på dette nivå det inntrer inhabilitet for dem som tidligere har deltatt ved behandling av saken.»

Det vises deretter til en uttalelse fra departementet om forståelse av bestemmelsen i forbindelse med en ordning der fylkesrådmannen er tillagt oppgaven med å forberede saker for fylkeskommunens særskilte klagenemnd for enkeltsaker, sitat fra sak 04/2325:

«Etter kommuneloven skal alle innstillinger fra administrasjonen til politiske folkevalgte organer legges fram av administrasjonssjefen eller på hans eller hennes vegne, jf. kommuneloven §23 nr.2. Samtidig skal all delegasjon av myndighet fra politiske organer til administrasjonen skje til administrasjonssjefen, som så kan videredelegere internt, jf. kommuneloven §23 nr. 4. Legges en streng fortolkning av kommuneloven §40 nr. 3 c) til grunn, innebærer bestemmelsen at det i de fleste tilfeller hvor det påklagede vedtaket er truffet av administrasjonen eller av politisk organ etter innstilling fra administrasjonen, vil fylkesrådmannen og hennes underordnede være inhabile til å forberede saken for (og delta i behandlingen i) klagenemnda.
Hensynet til å oppnå gjennomførbare klageordninger i kommuner og fylkeskommuner taler for å legge en noe mindre streng fortolkning av habilitetsreglene i kommuneloven §40 nr. 3 c) til grunn. Departementet mener det forutsetningsvis må foreligge en reell medvirkning fra fylkesrådmannen eller hennes stedfortreder ved forberedelse eller behandling for at inhabilitet inntrer etter §40 nr. 3 c)»

Praktiske hensyn må derfor tillegges vekt når man vurderer habilitetsreglene etter §40 nr. 3c), og bestemmelsen må ikke fortolkes så strengt at effektiv klagebehandling i realiteten ikke er mulig.

Et vedtak om pålegg i renovasjonssektoren fattes av renovasjonssjefen i MOVAR. Dersom

pålegget blir påklaget vil denne gis ny behandling av renovasjonssjefen, som vurderer om klagen skal tas til følge, eller om den skal opprettholdes. Dette er helt i tråd med forvaltningslovens saksbehandlingsregler, og ikke i strid med kommuneloven §40 nr. 3 c). Dersom klagen ikke tas til følge, oversendes pålegget til daglig leder, som gjennomgår klagen, og deretter avgjør om den skal sendes i retur til renovasjonssjefen for ny vurdering, eller om saken skal fremmes for klageutvalget.

Det opplyses også at renovasjonssjefen er sekretariat for klageutvalget. Dette kan være i strid med §40 nr. 3 c), i den grad renovasjonssjefen på denne måten saksbehandler klagesaken. Renovasjonssjefen kan f.eks. ikke skrive en innstilling i saken til klagenemnda. Dersom sekretariatet i stedet legges til daglig leder, vil dette kunne løse dette på en praktisk måte.

Når det gjelder forholdet til de underordnede og krav til saksbehandlingen forøvrig, jf. forvaltningsloven §6 tredje avsnitt, sier Bernt følgende s. 367:

«Den som er inhabil utelukkende i kraft av sitt underordningsforhold, vil kunne delta også ved saksforberedelsen for underinstansen i klagerunden, og dette betyr at en vesentlig del av saksforberedelsesarbeidet kan være gjort når saken oversendes klageinstansen til behandling. Det er ingen generell rettslig betingelse at det foretas en selvstendig administrativ saksforberedelse for klagenemnda, selv om dette ofte vil følge av kravet om at saken skal være så godt utredet som mulig. Hvis underinstansens saksforberedelse er balansert og grundig, vil det ikke være utelukket at klagenemndas leder eller et annet medlem foretar den siste saksforberedelse for klagenemnda, i form av en kritisk gjennomgang av den oversendte saksfremstillingen og eventuell innhenting av tilleggsopplysninger eller alternative vurderinger. Hvor dette er hensiktsmessig, vil klagenemnda også kunne benytte seg av innleid saksforbereder eller konsulentbistand.»

Om habilitetsreglene i §40 nr. 3 bokstav c viser også Bernt til at dette innebærer «*at administrasjonssjefen, og dermed alle hans underordnede, vil være inhabile til å forberede saken for eller delta i behandlingen i klageinstansen i alle tilfeller hvor innstilling for folkevalgte organer legges frem av administrasjonssjefen selv eller hans/hennes stedfortreder. Etter de ansvars- og delegasjonsregler som følger av loven, kan det spørres om ikke det samme må bli resultatet i alle tilfeller hvor vedtak er truffet av administrasjonen eller av et folkevalgt organ etter innstilling av administrasjonen. Et slikt standpunkt ble da også*

opprinnelig lagt til grunn av departementet. Senere har imidlertid departementet – etter min mening med rette – gått tilbake på dette standpunkt og uttalt at det må kreves reell medvirkning fra administrasjonssjefen eller dennes stedfortreder ved forberedelse eller saksbehandling av saken etter delegert myndighet før inhabilitet inntrer etter §40 nr. 3 bokstav c. Om hva som menes med reell medvirkning, uttales det følgende i rundskriv H-18/94:

Som eksempel i rundskrivet er det vist til at rådmannen må anses inhabil i *«det tilfelle at han/hun har underskrevet administrasjonens innstilling før saken fremmes til behandling i underinstansen. Tilsvarende hvis rådmannen undertegner det opprinnelige vedtaket administrasjonen har truffet, og som blir påklaget. Dette innebærer imidlertid at hvis innstilling for et folkevalgt organ er lagt fram av f.eks. en etatssjef på vegne av rådmannen, men uten at han har vært inne i saken, så vil rådmannen ikke være inhabil til å forberede saken for klageinstansen.»*

Disse betraktningene kan også overføres til daglig leder. Det må kreves en *reell medvirkning* til det opprinnelige vedtak som påklages for at daglig leder skal anses inhabil etter §40 nr. 3 c) til å saksbehandle klagesaken og å tilrettelegge denne for klageinstansen.

Brannsjefen eller renovasjonssjefen som underinstans, er derimot inhabil etter §40 nr. 3 c) til å tilrettelegge for klagenemnda, for eksempel ved å skrive innstilling i en klagesak for klagenemnda.

2.4 Forvaltningslovens habilitetsbestemmelser

I forvaltningslovens §6, første ledd er det listet opp en del situasjoner hvor en offentlig tjenestemann må fratre som inhabil. Er vilkårene oppfylt må vedkommende fratre både i saksbehandlingen, som skal tilrettelegge grunnlaget for en beslutning, og i selve avgjørelsen av en sak, jf. forvaltningsloven §6 første ledd.

De aktuelle situasjonene er beskrevet i §6 annet ledd bokstav a, bokstav b) og bokstav e) som fastslår inhabilitet:

a) når han selv er part i saken;

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;

…

*e) når **han leder eller har ledende stilling i**, eller **er medlem av styret** eller bedriftsforsamling for*

1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller

*2. **et selskap som er part i saken.** Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.*

Bokstav e) ble endret med virkning fra 1. november 2011. Bestemmelsen innebærer at man automatisk blir inhabil dersom man er leder eller medlem av styre eller bedriftsforsamling i visse typer virksomheter eller selskaper **som er part i saken.**

Part i saken er den som en avgjørelse retter seg mot eller direkte gjelder, jf. forvaltningsloven §2 e). I de tilfeller som er beskrevet i innledningen er det ikke selskapet som er part i saken, men den som får et pålegg eller enkeltvedtak rettet mot seg, og som saken direkte gjelder.

Unntaket er imidlertid dersom vedkommende er ansatt i et selskap som er fullt ut offentlig eid, og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken. Denne bestemmelsen er ment til å sikre muligheten for konsernstyring. En daglig leder i et offentlig eid selskap kan være medlem av styret i datterselskap med offentlig eierskap, uten at det oppstår habilitetsproblemer av den grunn

I §6, tredje ledd er det gitt en mer skjønnspreget regel om inhabilitet der det foreligger «særegne forhold» som kan være aktuell, dersom ingen av de konkrete tilknytningsforholdene som er listet opp i bokstav a-e er oppfylt:

«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.»

Om inhabilitet for underordnede har forvaltningsloven §6 fjerde ledd følgende bestemmelse:

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Helt kurante saker, hvor vurderingene knyttet til et saksforhold er sterkt regelbundet og innebærer liten skjønnsutøvelse, fører ikke til inhabilitet, jf. §6 femte ledd:

«Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.»

2.3.1 Vil styret være inhabil til å fungere som klageinstans når andre enn selskapet er part i saken

Styremedlemmer i MOVAR er ikke automatisk inhabil til å avgjøre en klagesak fattet av administrasjonen i selskapet iht forvaltningsloven §6 bokstav e), dersom MOVAR ikke er part i saken.

Dersom det rettes et pålegg til en av innbyggerne eller abonnenter i en kommune, vil vedkommende innbygger/abonnent være part i saken.

Det betyr at dersom et styremedlem f.eks. er i nær slekt med, eller gift med vedkommende som er part, vil det klart rammes av inhabilitetsgrunnene i forvaltningsloven §6 annet ledd. Vedkommende styremedlem måtte selvsagt da fratre som inhabil. Dette er imidlertid en habilitetssituasjon som kan oppstå også om klageinstansen legges til eierkommunene.

Dersom man vurderer habilitetsspørsmålet etter forvaltningsloven §6, tredje ledd, er det en mer skjønnspreget habilitetsbestemmelse som må vurderes. Denne gjelder der det foreligger særegne forhold som kan svekke tilliten til upartiskheten hos den som skal tilrettelegge en sak, eller avgjøre en sak.

Kravet til at det må foreligge «Særegne forhold» viser at det må foreligge en situasjon som med en viss styrke ligger utenfor det vanlige.»[2] Videre må forholdet være egnet til å svekke tilliten til upartiskheten til den som skal behandle en sak eller beslutte den.

Loven stiller opp visse retningslinjer for hva som skal legges vekt på ved vurderingen om det foreligger «særegne forhold» egnet til å svekke tilliten til upartiskheten. Dette er kun veiledende momenter som skal tas med i vurderingen, og er ikke ment som uttømmende materielle vilkår. Momentene er om det kan innebære en «særlig fordel, tap eller ulempe» for ham selv eller noen han har personlig tilknytning til. Formuleringen «særlig» viser til at det må foreligge en eller annen form for særinteresse i saken. En generell og alminnelig interesse, f.eks. en distriktsinteresse, er ikke antatt å føre til inhabilitet.

Etter §6 tredje ledd kan nært personlig vennskap med en part eksempelvis føre til inhabilitet. Jeg kan vanskelig se at det at man er styremedlem i MOVAR i seg selv er et slikt «særegent forhold». Styrets rolle er å føre tilsyn og kontroll med daglig leder og virksomheten. Det å kunne være overordnet klagenemnd i saker hvor administrasjonen har fått delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak er ikke uforenlig med denne rollen. Det er vanskelig å se at det foreligger en situasjon som er svært forskjellig f.eks. fra at formannskapet avgjør en klagesak fattet av administrasjonen i kommunene. Det må derfor skilles mellom situasjonen hvor selskapet er part i saken, og styret som representerer selskapet automatisk blir inhabil av den grunn, og hvor selskapet ikke er part, men administrasjonen har fattet et vedtak som kan påklages til et overordnet organ eller særskilt klageinstans, jf. forvaltningsloven §28.

Med mindre styremedlemmene er i den situasjonen at de har et nært personlig forhold til vedkommende som er part i saken, kan jeg derfor ikke se at det foreligger inhabilitet etter forvaltningsloven §6. Hvorvidt man tar klagen til følge eller ikke, vil normalt ikke gi en «særlig fordel, tap eller ulempe» hverken for styremedlemmet selv, eller noen han har en «personlig tilknytning til», typisk slekt eller nært vennskapsforhold. Det at man har en styreposisjon og i kraft av dette har en profesjonell relasjon til daglig leder, er etter min mening ingen «personlig tilknytning» som kan tilsi inhabilitet. Inhabilitetsreglene bør ikke strekkes så langt at styret i teorien kunne bli inhabil i saker som naturlig hører til styret, f.eks. å vurdere lønn til daglig leder.

[2] Se Bernt/Overå: Kommuneloven med kommentarer s. 350

Imidlertid synes Kommunal- og Regionaldepartementet å ha vurdert dette annerledes i en konkret sak, se redegjørelsen ovenfor under spørsmålet om klageinstans i forvaltningsloven §28. Her vurderes styrets forhold til daglig leder slik:

«Slik KRD ser det, er det neppe rettslig grunnlag for at styret i et IKS er klageorgan for enkeltvedtak fattet av daglig leder i selskapet. Styret er, til tross for overordningsforholdet internt i selskapet, nært knyttet til selskapets daglige leder. Styret har også andre oppgaver enn klagebehandling. Etter KRDs syn bør heller ikke selskapets representantskap benyttes som klageorgan.»

«Oppsummert er det KRDs syn at det bør opprettes særskilte interkommunale klagenemnder for å behandle klager over enkeltvedtak truffet av et IKS. Alternativt må klagesaker behandles av kommunestyret, formannskapet eller en særskilt klagenemnd i den kommunen som måtte ha fattet vedtaket dersom brannvesenet ikke hadde vært organisert gjennom et interkommunalt samarbeid.»

Uttalelsen er ikke tydelig på om man har vurdert habilitetsreglene, eller om det kun er kravet til «særskilt» klagenemnd som etter KRDs oppfatning krever en spesiell uavhengighet, utover det som er en naturlig fortolkning av ordlyden.

Det rettslige grunnlaget i dette tilfellet vil være et delegasjonsvedtak fattet av de enkelte kommunestyrene, som omfatter adgangen til å opprette en *særskilt klagenemnd,* hvor medlemmer i styret av et IKS utgjør medlemmer av klagenemnda.

Sivilombudsmannens uttalelser og uttalelser fra Kommunal- og regionaldepartementet er ikke juridisk bindende, men uttalelser fra Sivilombudsmannen og Lovavdelingen har stor juridisk tyngde. Sivilombudsmannen har ikke tatt stilling til den nevnte klagesaken, men har tatt uttalelsen fra KRD «til etterretning.» I brev fra Sivilombudsmannen hvor klagesaken avsluttes, vises det til at den berørte kommune har akseptert KRDs syn og at klagebehandling blir gjennomført av kommunens klagenemnd.

I en klagesak i Våler kommune fra 2005[3] som ble forelagt Sivilombudsmannen, har MOVAR IKS beskrevet og oversendt kopi av styresak 3/2003 *«Etablering av klagenemnd i forbindelse med håndtering av husholdningsavfall»*. I korrespondansen med Sivilombudsmannen ble det

[33] Sivilombudsmannens Sak 2005/287

opplyst at både MOVARs styre og klagenemnden for renovasjon i sin helhet er politisk sammensatt. Sivilombudsmannen avviste klagen, og hadde ikke i denne saken ingen bemerkninger til saksbehandlingen eller at styret i MOVAR var klagenemnd. Det skal påpekes at det i klagen ikke var særskilt klaget over at klagenemnda som bestod av styremedlemmer i MOVAR ikke kunne avgjøre saken.

I spørsmål om inhabilitet skal det også legges vekt på om det er reist inhabilitetsinnsigelse av en part. Det er opplyst at det på renovasjonssektoren fattes mellom 1 og 3 klager i året, og det er ikke i noe tilfelle reist spørsmål om habiliteten til klagenemnda, selv om denne består av styremedlemmer i IKS'et. På brannsektoren har det kun vært en klage siden 2009, og heller ikke her var det reist habilitetsinnsigelse til klagenemnda.

I denne saken må det også påpekes at slik MOVAR er organisert, er det sektorsjefene som fatter enkeltvedtak, ikke daglig leder. Denne saken skiller seg derfor fra den saken KRD uttaler seg om. Daglig leder involveres ikke direkte i saksbehandlingen forut for vedtaket, og medvirker ikke til vedtaket. Han vil derfor ikke være inhabil etter §40 nr. 3 c). Argumentet om at styret er nært knyttet til daglig leder og at det derfor kan oppstå en inhabilitetssituasjon, vil derfor ikke være særlig treffende i denne saken. Dette argumentet vil også kunne svekkes ytterligere dersom styrets leder, som er den som har den jevnlige kontakten med daglig leder, ikke deltar i klagenemnda.

3. Konklusjon

MOVAR IKS er organisert på en slik måte at forvaltningsmyndighet på de ulike sektorområdene er delegert til sektorledelsen. Det betyr at brannsjefen eller renovasjonssjefen fatter enkeltvedtak, som så kan påklages til styret som utgjør egen klageinstans, opprettet i medhold av forvaltningsloven §28, gjennom kommunenes delegasjonsvedtak.

Det er brannsjefen eller renovasjonssjefen som underinstans som skal behandle klagen i første omgang. Dersom ikke vedtaket omgjøres, videresendes den til daglig leder, som forbereder videre klagebehandling til styret. Daglig leder er ikke inhabil etter kommuneloven §40 nr. 3 bokstav c) til å foreta en slik klagebehandling, så lenge daglig leder ikke selv medvirker til førsteinstansvedtaket som påklages. Det kan imidlertid være i strid med bestemmelsen at

renovasjonssjefen er sekretariat for klagenemnda, og denne oppgaven bør om praktisk mulig legges til daglig leder. Alternativt kan f.eks. leder i klagenemnda forberede saken.

Jeg kan ikke se at forvaltningslovens regler om inhabilitet gjør at medlemmer av styret ikke kan utgjøre klagenemnd i saker som er besluttet av brannsjefen eller renovasjonssjefen som førsteinstans, og hvor selskapet ikke er «part» i saken. Det må foreligge særegne forhold, som er egnet til å svekke tilliten til partiskhet, f.eks. et nært og personlig forhold til den som berøres av vedtaket. Der selskapet er part i en sak som påklages, vil det være en statlig instans som er klageorgan.

KRD har i et brev til Sivilombudsmannen uttalt at styret i et IKS ikke kan være klageinstans for vedtak som er fattet av daglig leder, på grunn av det nære forholdet mellom daglig leder og styret og krav til «uavhengighet» til et særskilt klageorgan. Uttalelsen er ikke juridisk bindende. KRD uttaler at «Et styre kan ikke inneha funksjonen som en slik særskilt opprettet klagenemnd.» Det er ikke klarlagt i uttalelsen om en kommune oppretter en særskilt klagenemnd, hvor styremedlemmene i et IKS som representerer den aktuelle kommune deltar, ikke tilfredsstiller kravene til «særskilt opprettet klagenemnd» i forvaltningsloven §28. Prinsipielt sett er jeg av den oppfatning at det må kunne opprettes en «særskilt klagenemnd» som består av styrets medlemmer, uten at det er i strid med forvaltningslovens krav til en slik klagenemnd. Etter min oppfatning må et styret i kraft av å være et overordnet organ i henhold til IKS-loven være godt egnet til å utgjøre en særskilt klagenemnd, i de få tilfellene det oppstår klage over administrasjonens vedtak.

KRDs uttalelse har likevel skapt en uklarhet, og MOVAR må vurdere om saken skal tas opp med eierkommunene, eller om man skal avvente en situasjon hvor dette kommer på spissen i en konkret klagesak. Klageordningen til MOVAR har vært akseptert i mange år av de som berøres av vedtakene som fattes, og det er derfor ikke opplagt at tilliten til forvaltningen og MOVAR tilsier at man ikke kan ha en slik klageordning.

Lynx Advokatfirma DA

Hanne S. Torkelsen
Advokat
ht@lynxlaw.no

Professor dr. juris
GEIR WOXHOLTH
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo

Kontor:
Det Juridiske Fakultet
Institutt for Privatrett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo
Tlf: 22 85 97 66
Fax: 22 85 96 20
Mail: geir.woxholth@jus.uio.no

Privat:
Midstugrenda 52A, 0787 Oslo
Tlf: 22 14 75 10
Fax privat: 22 14 08 48
Mobil: 90 20 15 25
Bank: 5038 10 23807

Sommerhus:
Södra Hamngatan 6,
450 71 Fjällbacka
Sverige
Tlf: 0046-525-31450

MOVAR IKS
Kjellerødveien 30
1580 RYGGE

Marbella, 7 juni 2016

For: Økonomi- og administrasjonssjef Jon Jerry Tveter

ORGANISERING AV KLAGENEMND – FORVALTNINGSLOVEN § 28 ANNET LEDD

1. Oppdraget

Jeg viser til henvendelse pr e-mail datert 2 juni 2016 fra MOVAR IKS (MOVAR) ved økonomi- og administrasjonssjef Jon Jerry Tveter med anmodning om en rettslig vurdering av organiseringen av klagenemnd knyttet til renovasjonshåndteringen som MOVAR utfører på vegne av kommunene Rygge, Råde og Våler. Jeg mottok i den forbindelse 4 dokumenter (som mailvedlegg) – (1) MOVARS bestilling av utredning fra KS, i e-mail 12 februar 2016, ved MOVARS administrerende direktør Johnny Sundby, og (2) svar fra KS i e-mail 23 februar 2016, (3) korreksjon fra KS i e-mail 25 februar 2015 og (3) notat fra advokatfirmaet Lynx datert 3 mars 2016, ved advokat Hanne S Torkelsen.

I e-mail fra MOVAR ved administrerende direktør Johnny Sundby til juridisk direktør Tone Berset i KS er oppdraget KS fikk beskrevet som følger:

"MOVAR er et interkommunal selskap som er organisert i 4 sektorer, hvorav renovasjonssektoren er en av disse. Se organisasjonskart.

Kommunene i Rygge, Råde og Våler har overført den kommunale renovasjonshåndteringen til MOVAR med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant.

Vestby har overført den kommunale renovasjonshåndteringen med unntak av å vedta renovasjonsgebyr, renovasjonsforskriften og legalpant, samt av klager over enkeltvedtak fattet av MOVAR skal behandles i kommunens ordinære klagenemnd.

I forbindelse med forvaltningen av kommunenes renovasjonsforskrifter fattes det enkeltvedtak, jfr forvaltningsloven.

Videre har MOVAR opprettet sitt eget klageorgan for å i vareta klagebehandlingen. Medlemmer i klageutvalget er 4 av MOVARs styremedlemmer og utpekt av styret.

Fra MOVARs side har vi praktisert klagebehandlingen på en slik måte at når fagpersoner i renovasjonssektoren ikke kommer til enighet med den eller de berørte innbyggerne utstedes et pålegg. Pålegget gis av leder for renovasjonssektoren. I pålegget opplyses blant annet om klageadgang på eget klageskjema. Klageskjema ligger vedlagt.

Ved klage sendes denne til renovasjonssektoren som har gitt pålegget og klagens gis ny behandling.

Om man fra MOVARs side opprettholder vedtaket skrives en klagesak til klageutvalget. Klagesaken skrives av leder for renovasjonssektoren. Klagesaken med alle dokumenter oversendes til administrerende direktør for gjennomgang. Administrerende direktør gjennomgår saken og avgjør om saken skal fremmes for klageutvalget eller sendes i retur til leder for renovasjonssektoren.

Leder for renovasjonssektoren fungerer som sekretær for klagenemnden for husholdningsrenovasjon.

I styremøtet den 28-01 2016 fremkom det opplysninger om at MOVAR IKS sine rutiner i behandlingen av denne typen klagesaker som følge av enkeltvedtak ikke er i henhold til kommuneloven § 40 om habilitet.

Fint om dere har anledning til å gi oss en tilbakemelding på ovenstående"

Jeg legger for min del til grunn at jeg kan bygge på denne oppdragsbeskrivelsen. Mitt oppdrag er kort beskrevet i e-mail 2 juni 2016 fra Jon Jerry Tveter der det heter:

"Vi tillater oss å spørre om det er mulig å få en betenkning om organisering av klagenemndordningen for husholdningsrenovasjon i et IKS.

Vi har innhentet uttalelser fra to ulike instanser om dette temaet, KS-advokatene samt advokatfirmaet LYNX i Oslo. Disse hadde ikke samsvarende konklusjon, og følgelig har vårt styre bedt om en tredje betenkning".

Jeg legger til grunn at mandatet er det samme for min del, likevel slik at jeg skal forholde meg til de to uttalelsene som allerede foreligger i saken, jfr pkt 2 og 3 nedenfor.

2. Uttalelsen fra KS-advokatene

Uttalelsen fra KS-advokatene har to konklusjoner som lyder som følger:

- Vår oppfatning er at modellen er i strid med kommuneloven § 40 hva gjelder leder for renovasjonssektorens deltagelse ved forberedelsen av klagesaken til klagenemnda.
- Vi vurderer det imidlertid slik at det også er strid med forvaltningsloven § 6 bokstav e nr 2 at klagenemnda utgjøres av selskapets styremedlemmer.

Den sistnevnte konklusjonen er åpenbart feil, og er senere også korrigert av KS-advokatene, ved e-mail 25 februar 2016. Jeg går derfor ikke nærmere inn på den problemstillingen.

Den førstnevnte konklusjonen er korrekt, så langt renovasjonssjefen er med på å tilrettelegge grunnlaget for behandlingen i klagenemnda, f eks ved å skrive innstilling i klagesak for klagenemnda, jfr kommuneloven § 40 nr 3 bokstav c. Som jeg kommer tilbake til nedenfor, er dette også oppfatningen til Lynx-advokatfirma. Siden oppfatningen er korrekt, ser jeg ingen grunn til å gå mer detaljert inn på spørsmålet. Som jeg kommer tilbake til, får dette spørsmålet imidlertid liten eller ingen praktisk betydning for hovedspørsmålet i saken, ettersom hele klagesaksordningen etter min oppfatning er i strid med fvl § 28 annet ledd første punktum.

KS-advokatene tar av en eller annen grunn ikke stilling til det som er sakens sentrale spørsmål, nemlig om klagenemnda kan sies å oppfylle vilkårene etter fvl § 28 annet ledd første punktum til å være "en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget".

Lynx-advokatfirma tar stilling til dette spørsmålet, se pkt 3 nedenfor. og besvarer det bekreftende. Jeg er uenig med Lynx-advokatfirma i dette spørsmålet, og er av den oppfatning at klagenemnda ikke oppfyller forvaltningslovens krav på dette punkt, se pkt 4 nedenfor. Det innebærer at klagenemnda er ulovlig organisert.

3. Uttalelsen fra LYNX-advokatfirma

Lynx-advokatfirma diskuterer en rekke spørsmål, og konkluderer i følgende saksforhold:

- Det vil være i strid med kommuneloven § 40 nr 3 bokstav c at renovasjonssjefen er sekretariat for klagenemnda, jfr uttalelsen s 16/17. Dette er altså samme konklusjon som KS-advokatene kom til i samme

spørsmål. Som fremholdt, er jeg enig i dette.

- Styremedlemmer i MOVAR kan utgjøre klageinstans over vedtak truffet av renovasjonssjefen som første instans, jfr uttalelsen s 17. Som fremholdt, er jeg uenig i dette, se pkt 4.

4. Uttalelse fra undertegnede, Geir Woxholth

Jeg ser ikke noen grunn til å gå inn på en så omfattende vurdering av de ulike spørsmålene som Lynx-advokatfirma har påtatt seg. Et hovedspørsmål for Lynx-advokatfirma har vært om forvaltningslovens inhabilitetsregler, og da ganske særlig § 6 annet ledd (det henvises konsekvent til tredje ledd i uttalelsen fra Lynx, men det skal være annet ledd) er til hinder for å organisere klagesaksbehandlingen slik som det er gjort. Dette er egentlig en noe overflødig problemstilling å drøfte, fordi det må antas å være svært sjelden at det vil kunne foreligge inhabilitet for medlemmer av klagenemnda etter § 6 annet ledd (vennskap og lignende). Dette er med andre ord ikke sakens prinsipielle spørsmål.

Sakens prinsipielle spørsmål er om organiseringen av klagenemnden er i strid med fvl § 28 annet ledd første punktum, fordi nemnda (eventuelt) ikke er uavhengig, slik det kreves, jfr nedenfor – dette er et annet spørsmål enn om det i spesielle tilfelle, i forbindelse med den enkelte klagesaksbehandling, kan inntre inhabilitet etter forvaltningslovens regler. Jeg kommer nedenfor til at organiseringen av klagenemnda ikke tilfredsstiller lovens krav på det nevnte punkt – og da er ordningen ulovlig helt uavhengig forvaltningslovens inhabilitetsregler. Det gjør at det ikke er noen spesielt nærliggende grunn til å behandle disse.

Jeg ser som sagt heller ingen grunn til å drøfte nærmere om den saksforberedelsen som skjer i klagesaker der renovasjonssjefen så vidt forstås er med på å forberede klagesaksbehandlingen er lovlig, ettersom jeg er enig med KS-advokatene og Lynx advokatfirma at den ikke er lovlig, jfr kommuneloven § 40 nr 3 bokstav c. På dette punkt kan jeg vise til fremstillingen fra Lynx-advokatfirma.

Jeg går derfor rett på sakens kjernespørsmål, og det er om organiseringen av klagenemnda er i samsvar med kravene etter fvl § 28 annet ledd første punktum. Bestemmelsen lyder:

"For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget."

Lovavdelingen legger i en uttalelse 4 mars 2003 (03/1015) til grunn at fvl § 28 annet ledd også vil få anvendelse for vedtak truffet av IKS´ er som førsteinstans. Det er åpenbart korrekt. Det er ellers klart at et IKS kan delegeres forvaltningsmyndighet og at fvl § 28 annet ledd ikke er til hinder for at det opprettes en klagenemnd som er felles for det interkommunale samarbeidet.

Fvl § 28 annet ledd første punktum forutsetter imidlertid at det er tale om "en eller flere særskilte klagenemnder". Spørsmålet blir da hva som ligger i dette.

Loven fikk den siterte ordlyden ved endringslov 10 januar 1997 nr 8. Men allerede ved endringslov 25 september 1992 nr 107 , som ble vedtatt som en del av kommunelovsreformen (ny kommunelov) fikk § 28 første ledd første punktum en nesten tilsvarende ordlyd, og som på det aktuelle punktet var helt sammenfallende:

"For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget eller særskilt klagenemnd oppnevnt av dette".

Vi ser altså at begrepet "særskilt klagenemnd" kom inn allerede ved kommunelovsreformen i 1992 og ble videreført ved lovendringen i 1997, da som "særskilte klagenemnder".

Hvis vi går til lovforarbeidene for å se nærmere hva lovgiveren kan ha ment med begrepet, er det nærliggende å tro at det finnes mer spesifikke retningslinjer om tolkningen av det, da det første gang kom inn i lovteksten, altså i forbindelse med den nye kommuneloven. Likevel inneholder Ot prp nr 42 (1991-92) lite spesifikt om innholdet i begrepet. Det forutsettes imidlertid at klagen skal gå til "overordnet organ", jfr Ot prp nr 42 (1991-92), s 215:

"Departementet vil imidlertid understreke at det grunnleggende hensyn som ligger bak opprettelsen av klageordninger er hensynet til rettssikkerheten. Innbyggerne skal ha en

mulighet til å klage til et overordnet organ over vedtak som angår dem selv. Det er derfor nødvendig å vurdere svært nøye om andre hensyn som gjør seg gjeldende, f eks hensynet til det lokale folkestyret, er av en slik karakter og viktighet at det bør gå foran hensynet til rettssikkerheten. Det er videre av største viktighet for at en klageordning skal fungere etter hensikten, at innbyggerne har tillit til at de får en uhildet, sakkyndig og nøytral overprøving av saken i klageomgangen".

Som det fremgår, fremhever departementet hensynet til *rettssikkerheten* som det avgjørende hensynet og forutsetter at klagen skal gå til et "overordnet organ".

Departementet henviser et annet sted i proposisjonen til NOU-forslaget om nye klageregler og uttaler:

"Utvalget har ikke funnet behov for å foreslå spesielle valgbarhetsregler for klageutvalget, men understreker at medlemmene bør ha en posisjon som gir dem tilstrekkelig avstand til det løpende politiske og administrative arbeidet i kommunen/fylkeskommunen, og at de samtidig har grundig kjennskap til kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Det vil være i kommunenes og fylkeskommunenes egen interesse å gi klageutvalget en sammensetning som både gir saklig tyngde og som gjør at utvalget framstår som mest mulig uavhengig av den øvrige kommunale/fylkeskommunale forvaltning. Samtidig vil dette bidra til å gi ordningen preg av å være en "mini-ombudsmannsordning".[1]

Også her betones altså rettssikkerhetsaspektet meget sterkt, ikke bare med et krav om uavhengighet fra det løpende politiske arbeidet, men også det administrative arbeidet i kommunen/fylkeskommunen.

Selv om forarbeidene er lite spesifikke, må det på denne bakgrunn være dekkende å se saken slik at de stiller krav til *rettssikkerhet* gjennom en *uavhengig* klagesaksbehandling av et *overordnet organ*, altså et organ som *både* er *uavhengig* og *overordnet* førsteinstansen.

Forarbeidene til endringsloven 10 januar 1997 nr 8 – Ot prp nr 58 (1995-96) – gir mer spesifikke retningslinjer om innholdet i begrepet "særskilt" klagenemnd. Her heter det følgende:

"Klagenemnda skal være særskilt. I dette begrepet ligger, etter departementets oppfatning, både at nemnda må være uavhengig av den etat som har forberedt og/eller truffet vedtaket som førsteinstans, og at nemnda ikke skal ha andre oppgaver. Det vil således være i strid med

---

1 Ot prp nr 42 (1991-92) s 212.

forvaltningsloven § 28 om klagebehandlingen legges til et eksisterende fast utvalg eller til et arbeidsutvalg under dette."[2]

I KRD's veileder H-12/94, Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner, omtales begrepet "særskilt klagenemnd" slik:

"Klagenemnda skal være "særskilt". I dette begrepet ligger, etter departementets oppfatning, både at nemnda skal være uavhengig av den etat som har forberedt og/eller truffet vedtaket som førsteinstans, og at nemnda ikke skal ha andre oppgaver".

Som det fremgår, er dette et rent sitat fra Ot prp nr 58 (1995-96), s 41-42, se foran. Dette viser imidlertid at departementet har holdt fast ved denne lovforståelsen også i praksis.

Det forhold at klagenemnda skal være uavhengig og et "overordnet" organ i relasjon til førsteinstansen har solid forankring i fvl § 28 første ledd, der det fastsettes at klagen skal gå til

"det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen)".

I dette perspektivet kan det trygt slås fast at begrepet "særskilt" organ i § 28 annet ledd første punktum skal være et *annet organ* enn førsteinstansen.

Ut over dette gir ikke begrepet "overordnet" organ noen særlig mening ved nemnder, fordi disse jo ikke er overordnet forvaltningsorgan med instruksjons- og omgjøringsrett overfor det underliggende forvaltningsorganet. Dette kommer enda klarere til syne når det gjelder IKS, hvor et IKS er et privat rettssubjekt, og ikke et forvaltningsorgan, men altså et privat rettssubjekt som kan delegeres forvaltningsmyndighet.

Likevel står det altså klart at også en nemnd, i kraft av å være et "særskilt" rettssubjekt, må være fullt ut uavhengig av førsteinstansen, også der denne er et IKS, og nemnden må være et annet rettssubjekt enn IKS'et, jfr kravet om overordnet organ, som forutsetter at vi ikke har med samme rettssubjekt (organ) som underinstansen å gjøre. Dette kravet som gjelder etter fvl § 28 første ledd første punktum, jfr foran, må således også gjelde for en særskilt nemnd etter fvl § 28 annet ledd første punktum. Dette innebærer at f eks

---

[2] Ot prp nr 58 (1995-96) s 41-42.

direktøren i MOVAR eller styret i MOVAR ikke kan være klageinstans over vedtak som treffes av renovasjonssjefen – det vil her briste både på uavhengigheten og rettssubjektiviteten. Det brister vedrørende uavhengighet, fordi det er et over/underordningsforhold *innenfor samme organ* mellom styret og renovasjonssjefen, og det brister vedrørende rettssubjektiviteten, ettersom direktøren i MOVAR og styret i MOVAR er en del av MOVAR (samme rettssubjekt) som traff førsteinstansvedtaket – renovasjonssjefen.

Jeg noterer meg at KRD i sitt brev 13 januar 2013 til Sivilombudsmannen kommer til samme konklusjon. KRD foretar imidlertid ikke en så inngående drøftelse av spørsmålet, slik jeg med grunnlag i forarbeidene, har gjort foran. Imidlertid uttaler KRD i brevet, nederst på s 4:

"Slik KRD ser det, er det neppe rettslig grunnlag for at styret i et IKS er klageorgan for enkeltvedtak fattet av daglig leder i selskapet. Styret er, tiltross overordningsforholdet internt i selskapet, nært knyttet til selskapets daglige leder. Styret har også andre oppgaver enn klagesaksbehandling".

Jeg har notert meg at klagenemnden i MOVAR ikke er styret i MOVAR som sådant, men fire av styrerepresentantene. Spørsmålet er om dette utgjør noen avgjørende forskjell, som kan "redde" ordningen. Jeg har notert meg at Lynx-advokatfirma er av den oppfatning, men er personlig ikke enig i dette.

La meg først få kommentere notatet fra Lynx på dette punkt før jeg går videre til problemstillingen. Notatet fra Lynx er ikke i særlig grad prinsipielt når det gjelder spørsmålet om "særskilt" organ, i det problemstillingen om uavhengighet først og fremst behandles som et habilitetsspørsmål, jfr notatets s 7, der advokatfirmaet etter min oppfatning på en uheldig måte blander sammen spørsmålet om organets uavhengighet og uavhengigheten til personene som sitter i organet. Det siste er et spørsmål om inhabilitet for personer (slik inhabilitetsspørsmål alltid er), det første er et spørsmål om uavhengighet fra underinstansen på mer prinsipielt grunnlag. Disse spørsmålene bør ikke blandes sammen. Man kan naturligvis tenke seg at personene i et klageorgan er inhabile, f eks på grunn av vennskap. selv om organet som sådant et er "særskilt" organ og dermed uavhengig som klageinstans. Drøftelsen til Lynx sondrer ikke klart nok mellom disse spørsmålene, noe som kommer frem gjennom følgende sitat fra notatets s 7:

"Ordlyden stiller etter min oppfatning ikke strengere krav til uavhengighet for et "særskilt organ" enn det som naturlig må følge av forvaltningsloven § 28 om "overordnet organ". *Et krav om uavhengighet er mer et spørsmål om habilitet,*[3] og det må være et krav at ikke medlemmene av en klagenemnd har deltatt i underinstansens behandling av saken, eller ellers står i et slikt forhold til den berørte part at det svekker uavhengighet".

Den betoning Lynx her gjør av "overordnet" organ etter fvl § 28 er korrekt, men den blir altfor svak. Det ligger som foran fremholdt et krav i dette om at dette skal være et annet organ enn underinstansen. Styret i MOVAR er samme organ som administrasjonen (renovasjonssjefen), fordi begge er en del av MOVAR som rettssubjekt. Det er prinsipielt noe helt annet enn de overordnede forvaltningsorganene som er omtalt i fvl § 28 første ledd, som er andre organer enn underinstansen. Etter min oppfatning er det her kjernen i den forelagte problemstilling ligger. Dermed blir det misvisende – og for enkelt – å si at uavhengighet på dette punkt først og fremst er et spørsmål om (in)habilitet, jfr sitatet foran. Det må altså sondres mellom organenes uavhengighet og personenes, slik at en klageordning som den i MOVAR vil kunne være i strid med loven, allerede fordi klageinstansen ikke er et annet (selvstendig) organ, uavhengig av underinstansen. I tillegg kan det eventuelt inntre inhabilitet for personer som utøver klagesaksbehandling etter fvl § 6 annet ledd, f eks på grunn av vennskap, men det er altså et annet (og mindre prinsipielt) spørsmål. Dette gjelder jo behandlingen av konkrete klagesaker, mens spørsmålet om organet som klageinstans er et "særskilt" og uavhengig "organ" er prinsipielt og gjelder behandlingen av samtlige klagesaker – og dermed organiseringen som sådan).

Jeg er på denne bakgrunn prinsipielt uenig med den tilnærming Lynx-advokatfirma har til hele bedømmelsen av om de enkeltstående styremedlemmene oppfyller lovens krav til å være klageinstans. Dermed blir jeg også uenig i konklusjonen, der Lynx-advokatfirma mener at ordningen som praktiseres er lovmedholdelig. Jeg snakker her altså *ikke* om styret som klageorgan, det er opplagt at det ikke er lovlig, se foran, men om det er lovlig å velge ut styremedlemmer og la disse utgjøre klageinstansen. Jeg mener altså at *også dette* er ulovlig.

---

3 Uthevet av meg.

Ut over å forklare hvorfor jeg mener Lynx-advokatfirma her tar feil, vil jeg tilføye noen reelle argumenter som viser at lovens krav på det aktuelle punkt ikke er oppfylt.

Jeg ser saken slik at styremedlemmer i MOVAR er en del av MOVAR som rettssubjekt – det holder ikke å si at de er overordnet renovasjonssjefen – styremedlemmene blir ikke overordnet organ ("særskilt" nemnd) av den grunn, i og med av vi har med ett og samme organ å gjøre: MOVAR.

Hertil kommer at det er vanskelig å skille styret i MOVAR – som altså opplagt ikke kan utgjøre klageinstans, jfr foran – og enkeltstående styremedlemmer oppnevnt som klagenemnd, når nemnda ikke består av noen utenforstående (altså andre enn styremedlemmene i MOVAR). Styremedlemmene er jo de samme personene, hva enten de sitter i styret eller sitter i nemnda. Det blir derfor helt formelt om det avgjørende skulle være at nemnda ikke utgjøres av styret i MOVAR, men av (en del av) styremedlemmene. Som det fremgår foran, er det klart at lovgiveren opererer med et reelt krav om uavhengighet ut over forvaltningslovens inhabilitetsregler.

Jeg har etter dette kommet til at klageordningen i MOVAR ikke tilfredsstiller kravene i fvl § 28 annet ledd første punktum til å være en "særskilt" klagenemnd. Ordningen er dermed ulovlig.

Jeg nevner for ordens skyld at Sivilombudsmannen ikke har vurdert spørsmålet om det er forenlig med forvaltningsloven § 28 annet ledd første punktum å la medlemmer av et styre i et IKS utgjøre klagenemnd (uten at styret som sådan oppnevnes som klagenemnd). Det er derfor ikke grunn til å påberope Sivilombudsmannen som rettskilde for et slikt mulig standpunkt (noe Lynx advokatfirma da heller ikke har gjort). Lovavdelingen har heller ikke foretatt noen spesifikk vurdering av spørsmålet.

Jeg vil imidlertid anta at lovens krav vil kunne oppfylles selv om enkelte representanter fra styret i MOVAR er representanter i en klagenemnd, sammen med personer som ikke har noen tilknytning til MOVAR. Det er derfor ikke nødvendigvis slik at klagenemnden ikke kan ha noen representant fra styret i MOVAR for å kunne bli karakterisert som en "særskilt" nemnd med tilstrekkelig uavhengighet. Jeg vil imidlertid anbefale at nemndens flertall oppnevnes slik at det ikke er noen tvil om deres uavhengighet fra MOVAR.

Vennlig hilsen

Geir Woxholth

STYRET FOR MOVAR IKS

Orienteringssak nr. 31/2016

PLAN FOR BRANNVERNTILTAK I MIB 2016

Fremlagt:

- Plan for brannverntiltak i MIB 2016.
- Utskrift representantskapsprotokoll 6/2013

Direktørens forslag til

V E D T A K:

Saken tas til orientering.

SAKSUTREDNING:
Styret i MOVAR behandlet i styresak 6/2016 plan for brannverntiltak i MIB 2016.

Styret vedtok planen, forutsatt at de endringene som fremkom i møtet ble hensyntatt. Administrasjonen, dvs. Adm. direktør og Brannsjef, har revidert planen i etterkant av møtet.

I styremøte 25.8.16 ble planen etterlyst. Administrasjonen hadde dessverre ikke fanget opp at det var en forventning om å få denne fremlagt på nytt. Planen følger nå vedlagt til orientering.

I forhold til beskrivelse av ansvarsfordeling har man lagt til grunn vedtaket i representantskapssak 6/2013 (vedlagt), som nettopp behandlet delegering av brannfaglig myndighet i selskapet. Videre er forkortelsene som ble benyttet i planen fjernet eller skrevet helt ut.

Rygge, 13. september 2016

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Rune Larsen (sign.)
Brannsjef

PLAN FOR BRANNVERNTILTAK 2016

Mosseregionen interkommunale brann og redning (MIB)

SATSNINGSOMRÅDER FOR MIB 2016

Lovpålagte oppgaver for MIB vil i 2016 bli gjennomført ut fra den til enhver tid gjeldende ressurssituasjon basert på økonomiske rammer og styringssignaler gitt av MOVAR's styrende organer. MIB er organisert som en sektor i MOVAR, dvs. at brannsjef rapporterer til Adm. direktør. Representantskapet er delegert brannfaglig myndighet etter brann og eksplosjonsvernloven fra kommunene. Denne har representantskapet delegert videre til styret og via Adm. direktør og til brannsjef i saker som er knyttet til utførelse av oppgaver i brann og eksplosjonsvernloven (jfr. rep.skapssak 6/2013). Lovpålagte oppgaver er en selvfølgelig del av virksomhetens brannvernaktiviteter, og ligger i bunnen for den aktivitet som gjennomføres gjennom året.

Følgende er valgt som overordnede satsningsområder for 2016:

1. Opprettholde MIB's samlede kompetanse på eksisterende nivå.
2. Implementering av ny Forebyggendeforskrift og risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) i MIB`s område
3. Utføre vedlikehold og reparasjon av materiell og bygninger for å unngå forringelse av forventet standard og sikkerhetsnivå
4. Videreføre arbeidet med MOVAR`s elektroniske HMS-system (Helse, miljø og sikkerhet)

MIB`s ledelse består av brannsjef og avdelingssjefer. Det er etablert en ledergruppe som skal ivareta overordnede tiltak og prosesser for at disse skal forankres i avdelingene.
MIB er delt i beredskapsavdeling og forebyggende avdeling, hvor forebyggende avdeling igjen er delt i en feierseksjon og en tilsynsseksjon.

Kontorfunksjoner inngår som stabsfunksjoner for MIB, og er underlagt brannsjefen.
Avdelingene/gruppene/funksjonene skal ivareta ulike tiltak i forhold til satsningsområdene, hvor tiltakene vil være grunnlaget for utarbeidelse av interne aktivitetsmål som del av avdelingenes årlige virksomhetsplaner.

SÆRSKILTE UTFORDRINGER 2016

Det er innført ny forskrift for brannforebygging, «Forebyggendeforskriften», med tilhørende veiledning datert 28. desember 2015.
Denne er fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 17. desember 2015 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 8, § 9, § 10, § 11, § 13, § 15, § 26, § 27 og § 43, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161 og delegeringsvedtak 1. juni 2015 nr. 580.

§ 1. *Formål*

Forskriften skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Denne fastsettelsen gir føringer for forenkling og tydeliggjøring av ulike aktørers plikter. Betydningen av at det forebyggende brannvernarbeidet følges opp gjennom systematisk sikkerhetsarbeid, styrkes og presiseres. Kommunene (brannvesenene) får større handlingsrom til å planlegge, og gjennomføre tiltak basert på ROS-analyser. Brannvesenet skal i hovedtrekk fortsatt gjøre det forebyggende arbeidet vi gjør i dag. I tillegg kommer mange nye oppgaver. Blant annet skal vi:

- Utarbeide planer og satsningsområder basert på kartlegginger av risiko.
- Følge opp risikogrupper / reell risiko (tilsyn og/eller annen oppfølging).
- Drive med systematisk erfaringslæring gjennom evaluering av hendelser og iverksetting av tiltak.
- Utforme og gjennomføre kommunikasjonsstrategier og kampanjer.
- Motivere og påvirke andre aktører.
- Planlegge, og organisere samarbeid med andre.
- Utforme lokale forskrifter.
- Bistå ved brannetterforskning.
- Evaluere og dokumentere det forebyggende arbeidet.

Det er vanskelig å opprettholde tilfredsstillende minimumsberedskap i deltidsstyrken. Dette er en gjentagende utfordring, basert på krav til kompetanse, helsekrav og tilgjengelighet for mannskaper. Det er forsøkt flere ulike måter å rekruttere på, uten hell. MIB har arrangert egne grunnkurs både i 2006, 2009 og 2011 for å forsøke å gi kunnskap og kompetanse til nye mannskaper. Disse har etter hvert, enten blitt ansatt i eget brannvesen, eller søkt heltidsjobb i andre brannvesen på Østlandsområdet, basert på kunnskap de har ervervet seg hos oss. Endringer i ansettelsesforhold gjør det meget krevende å opprettholde minimums-løsning med deltidspersonell i tråd med valgt beredskapsløsning i dokumentasjonen (brannordningen) for MIB, og øker overordnet sårbarhet ved sykefravær eller annet uforutsett fravær, når det ikke lykkes å finne erstatter for vakttjenesten.

MIB har høyt fokus på helse i brannvesenet, dog med størst fokus på beredskapstjenesten og feier-tjenesten. Både gjennom å utrede og iverksette nødvendige tiltak for begrensning av kreft-risiko samt følge opp hver enkelt ansattes fysiske forutsetninger for tilfredsstillende gjennomføring av arbeid, uten unødig risiko. Det er allerede iverksatt/innført enkle forbedringsrutiner, og det er satt sammen en arbeidsgruppe i et internt prosjekt kalt «Renere arbeidsplass i MIB». Prosjektrapport med anbefalinger planlegges/forventes lagt frem for styrende organer i MOVAR i løpet av 2016.

B. BEREDSKAPSAVDELING

Mål beredskapsavdeling: **Beredskapsavdelingen skal ha kvalifisert personell og tilstrekkelig materiell til å ivareta de oppgaver av beredskapsmessig art som brann- og eksplosjonsvern-loven pålegger kommunene**

Delmål beredskapsavdeling

B.1 Videreføre gjennomføring av kompetansetiltak innen ledelse med fokus på mellomlederrollen. Målet skal nås gjennom intern opplæring.

B.2 Bruke kvalitetsstandarder innen brann og redning med fokus på organisasjonen på skadested, vedlikeholde og utvide muligheter for innsats ved vannredning,Farlig gods (CBRN/e), og PLIVO-hendelser (Pågående livstruende vold). Målet skal nås gjennom planlagte øvelser og eventuelle reelle hendelser/innsatser.

B.3 Opprettholde funksjon som et naturlig samlingspunkt for redningsressurser i nærmiljøet/regionen. Målet nås gjennom å invitere til felles samlinger, møter og seminarer, samt stille lokaler, materiell og personell til rådighet i nødvendig grad.

B.4 Gjennomføre øvelse og trening med aktiv bruk av prosedyrer i IK-systemet, innbefattet instrukser, SOR (standard operasjonell rutine), tiltakskort og evalueringer. Målet skal nås gjennom øvelser som skal inngå i avdelingens årlige øvingsplaner, samt deltakelse i øvelser initiert og gjennomført under andre aktørers ansvar og ledelse, inkludert ELS (Enhetlig Ledelses System).

B.5 I samarbeid med forebyggende avdeling, bistå i ulike aktiviteter, øvelser og kampanjer fastsatt av denne avdeling. Fortsatt fokus på å øke beredskapsavdelingens kunnskap om forebyggende arbeid. Målet skal nås ved aktiv deltakelse i den grad det er mulig ut fra beredskapshensyn.

B.6 Foreta kartlegging og utarbeide objektsplaner/SOR for risikoområder og objekter i MIB`s ansvarsområde. Satsningsområder vil være tuneller, boliggass, bebygde områder som er spesielt utsatt for brannsmitte, boligsameier/bofellesskap og særskilte risikogrupper herunder omsorgsboliger, flyktningmottak m.m. Målet skal nås gjennom faktisk kartlegging ute i ansvarsområdet, i tillegg til nødvendig arbeid for utarbeidelse av kart og dokumentasjon.

B.7 Gjennomføre anskaffelser i henhold til økonomiplan i henhold til økonomisk ramme og gjeldende lovverk. Målet skal nås gjennom utarbeidelse av nødvendig grunnlags-materiell og gjennomføring av konkurranse i samråd med kvalifisert assistanse.

F. TILTAK I FOREBYGGENDE AVDELING

Mål forebyggende avdeling:

Avdelingens hovedmål er å redusere antall branner og konsekvensene av disse gjennom et godt informasjons-, motivasjons-, tilsyns- og feierarbeid, samt god saksbehandling.
Avdelingen skal fremstå som brukervennlig og fokusere på eiers ansvar og internkontroll.

Delmål forebyggende avdeling

F.1 Fortsette samarbeidet mellom feierseksjon, tilsynsseksjon og beredskapsavdeling for å øke kunnskapen om utøvelse av forebyggende arbeide i regionen. Målet skal nås gjennom felles deltakelse i forbindelse med gjennomføring av ulike prosjekter og oppgaver.

F.2 Det skal gjennomføres informasjon om brannforebygging for 6. trinns elever på grunnskolen, 3. trinns studenter ved videregående skoler samt 1. trinns studenter ved høyskoler. Dette gjennomføres årlig ute på den enkelte skole/institusjon, som et samarbeid mellom forebyggende avdeling (tilsyns- og feierseksjon) samt beredskapsavdeling.

F.3 Det gjennomføres årlig barnehageundervisning for førskolebarn på brannstasjonen. Dette er et samarbeid mellom forebyggende avdeling (tilsyns- og feierseksjon) samt beredskapsavdeling.

F.4 Det skal gjennomføres brannverninformasjon for ansatte i hjemmebaserte tjenester i 2 av eierkommunene i løpet av 2016. Disse er nøkkelpersoner som vil kunne utføre brannforebyggende arbeide hjemme hos risikoutsatte grupper. Dette er f.eks: hjemmeboende eldre, rusmisbrukere, psykiatri, personer med funksjonsnedsettelse, arbeidsinnvandrere, asylmottakere osv.
I tillegg informerer brannvesenet jevnlig om brannforebygging for beboere på asylmottak, samt nøkkelpersoner som deltar ved tildeling av bolig osv. Dette gjennomføres av tilsynsseksjonen.

F.5 Det skal kartlegges områder innenfor eierkommunene hvor det kan være behov for informasjons-/motivasjonskampanjer og annet brannforebyggende arbeid. Dette vil være bebygde områder, større byggverk med beboere som har behov for assistert rømning, kartlegging av risikoutsatte grupper, bruksendring av låver/driftsbygninger mv. Som et resultat av kartlegging skal det gjennomføres tilsyn/befaring av utvalgte borettslag og sameier i vårt distrikt i 2016.

F.6 Ved gjennomføring og avholdelse av kurs, følge opp relevante og aktuelle saker mot publikum, media, myndigheter osv, samt informasjon og øvelser innen gitte begrensninger som følge av økonomiske rammer, bidras det til økt kunnskap om forebyggende brannvern i regionen. Målet skal nås ved å tilby slik aktivitet av et omfang som sikrer at krav til lovpålagte oppgaver kan oppfylles i løpet av 2016.

F.7 Gjennomføre sentralt initierte brannvernkampanjer og relevante regionale tiltak innen gitte begrensninger som følge av økonomiske rammer. Målet skal nås ved deltakelse i et omfang som sikrer at krav til lovpålagte oppgaver kan oppfylles i løpet av 2016. Det påregnes at flere av kampanjene/tiltakene må gjennomføres utenfor ordinær arbeidstid.

F.8 Feieravdelingen skal utføre lovpålagte oppgaver, med god faglig utførelse. Endringer i intern utførelse og igangsetting av elektroniske hjelpemidler, er tiltak som forventes å gi økt gjennomføringsevne i 2016.

Moss, 15. juni 2016

Brannsjef

Repr. sak nr. 6/2013

Utskrift

Av

Protokoll, for så vidt angår nedenstående.

År 2013, fredag 26. april holdt representantskapet i MOVAR IKS møte på Vansjø Vannverk.

14 medlemmer til stede av 15.

REPR. SAK NR. 6/2013
VIRKSOMHETSSTYRING OG DELEGERING AV BRANNFAGLIG MYNDIGHET I MOVAR IKS

Styrets innstilling til representantskapet:

1. Representantskapet i MOVAR vedtar som ny tekst i § D.2 i vedlegg D BRANN- OG FEIERVESEN i selskapsavtalen for MOVAR IKS:

   MIB skal dekke de 5 kommunenes plikter og ansvar etter:

   - *Lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og brannvesenets redningsoppgaver (Brann og eksplosjonsvernloven). Samt forskrifter til loven.*

   Videre skal MIB ha ansvar for beredskap ved akutt forurensning, og eventuelle lover og forskrifter som legger brannteknisk ansvar på kommunene.

   Dette innebærer bl.a. at styrende organer i MOVAR IKS har myndighet til å vedta felles dokumentasjon av brannvesenets organisering og dimensjonering for de 5 kommunene, og at styret i MOVAR skal behandle saker som fremlegges av brannfaglig karakter.

2. Representantskapet i MOVAR IKS delegerer brannfaglig myndighet etter lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoffer og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann og eksplosjonsvernloven) til styret i MOVAR, som sørger for videre delegering i tråd med § 2-2 i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesenet til direktør i MOVAR og videre til brannsjef.

Styret i MOVAR er klageinstans for vedtak fattet etter delegert myndighet fra styret i medhold av brann og eksplosjonsvernloven.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er klageinstans for vedtak fattet av styret i MOVAR IKS i medhold av brann og eksplosjonsvernloven.

3. Representantskapet i MOVAR IKS ber kommunestyret i Vestby kommune om å fatte nytt delegeringsvedtak vdr. delegering av brannfaglig myndighet til MOVAR IKS lydende:
   Kommunestyrets myndighet etter lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoffer og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann og eksplosjonsvernloven) med tilhørende forskrifter til MOVAR IKS.

Behandling:

Votering:

Styrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Styrets innstilling ble vedtatt uten endringer.

--O--

Tilbakesendes direktøren med sakens dokumenter vedlagt.

Kjellerød, 10. mai 2013

Johnny Sundby (sign.)
Konst. adm. direktør

STYRET FOR MOVAR IKS

Orienteringssak nr. 32/2016

PROTOKOLLER FRA MØTER I AMU

Fremlagt:

- Protokoll fra ordinært møte 2/2015 i Arbeidsmiljøutvalget 10. juni 2015.
- Protokoll fra ordinært møte 3/2015 i Arbeidsmiljøutvalget 16. september 2015.
- Protokoll fra ordinært møte 4/2015 i Arbeidsmiljøutvalget 9. desember 2015.
- Protokoll fra ordinært møte 1/2016 i Arbeidsmiljøutvalget 10. februar 2016.

Direktørens forslag til

V E D T A K :

Saken tas til orientering.

SAKSORIENTERING:

I henhold til oppsatt møteplan er det avholdt 4 ordinære møter i AMU i 2015, og kun protokoll fra møte 1/2015 er tidligere fremlagt for styret.
Videre er det avholdt 2 møter i 2016, hvorav kun protokollen fra møte 1/2016 pr. dato er opplest og vedtatt av Arbeidsmiljøutvalget.
Møte 3/2016 var berammet 14. september men møtet ble avlyst som følge av få saker til behandling samt at flere medlemmer hadde måttet melde forfall.
Neste møte er berammet 14. desember på Vansjø Vannverk.

Det ble på møte 1/2016 avholdt valg av leder og sekretær for året 2016, og ledervervet i år innehas fra arbeidstakersiden. Som det fremkommer av protokoll er det Ronald Thorvaldsen som er leder for AMU i 2016, og HMS-koordinator Arnfinn Jacobsen er gjenvalgt som sekretær.

En viktig sak for AMU har vært prosjektet «renere arbeidsplass i MIB», hvor tiltak for å redusere eksponeringen av helseskadelige og potensielt kreftfremkallende stoffer har vært tema. Prosjektet har hatt en egen prosjektgruppen under AMU, hvor bl.a. bedriftshelsetjenesten har deltatt. Rapporten fra dette arbeidet er lagt frem for Styret i MOVAR som egen sak, Orienteringssak 25/2016.

Rygge, 20. september 2016

Johnny Sundby
Adm. Direktør

Jon J. Tveter
Adm. og økonomisjef

MOVAR IKS – PROTOKOLL FRA MØTE I ARBEIDSMILJØUTVALGET NR. 2/2015

Onsdag 10. juni 2015 avholdt Arbeidsmiljøutvalget i MOVAR møte på Kambo Renseanlegg.

7 medlemmer av 8 møtte.

Av medlemmene møtte:

Fra arbeidstakerne:	Tom Larsen(TL) Ronald Thorvaldsen(RT) Dag Tarje Høiby(DTH) Per Christian Rasmussen(PCR)
Fra arbeidsgiver:	Jon Jerry Tveter(JJT) Freddy Tangen(FT) Jack Hatlen(JH)
Meldt forfall av medlemmene:	Johnny Sundby
Av stedfortrederne møtte:	Marit Asklien(MA)
Dessuten møtte:	Arnfinn Jacobsen(AJ), HMS Koordinator og sekretær i AMU. Inge Buch(IB), Stamina Helse

Behandlet ble:
Innkallingen og sakslisten.

Ingen kommentarer og enstemmig godkjent.

PROTOKOLL FRA AMU MØTE 1/2015.
Protokollen ble enstemmig godkjent.

SAK NR. 5/2015
NÆRVÆRSSTATISTIKK FOR 1. KVARTAL 2015
Det totale nærværet i 1. kvartal 2015 var på 6214 dager av 6867 mulige dagsverk, og dette gir et nærvær på 91.9 %.
Fravær med egenmelding utgjorde 134 dager, dvs. 1.95 %.
I 1 kvartal 2015 er det registrert 1 uønsket hendelse, ingen tapte dagsverk.

VEDTAK:
AMU tar orientering og statistikken til etterretning.

SAK NR. 6/2015
ARBEIDSUNDERSØKELSEN I MOVAR FOR 2015

AMU ønsket at avdelingslederne i MOVAR gjennomførte et møte med sine ansatte før neste års vernerunder om HMS-Sjekklistene, og om hva som er ment skal meldes der og hva som bør tas i den daglige driften.

VEDTAK:
AMU godkjenner vernerundeprotokollene for 2015 og disse sendes MOVARs styre som en orienteringssak.

SAK NR. 7/2015
EVENTUET

- (JH) informerte om at arbeidsgruppa for en renere arbeidsplass i MIB vil bli innkalt til et møte i løpet av september 2015.
- AMU ønsker at HMS blir post 1 på alle møter i MOVAR.
- (RT) Tok opp ordningen som MOVAR har med dekningen av behandlingsutgifter for ansatte, og ønsket at MOVAR kunne vurdere å øke summen for årlige behandlingsutgifter. Flertallet i AMU støttet dette.
- (FT) Informerte om plasseringen av ansatte i husholdningsrenovasjon, utredningen de har holdt på med lenge nå er ferdig, og det har blitt konkludert at i forhold til plasseringen av ansatte var innstillingen fra arbeidsgruppa at man gikk for tilbygg på adm bygningen på Solgård Avfallsplass
- (AJ)Informerte om hvordan NAV behandler de skjemaene vi sender inn ved melding om yrkesskade, og hvilke kriterier som blir lagt til grunn for at en får godkjent det som en yrkesskade.

.

ORIENTERINGSSAK NR. 5/2015
OVERSIKT OVER VAKSINERINGEN FOR MOVAR ANSATTE

VEDTAK
Saken tas til orientering.

Rygge 29. juni 2015

Freddy Tangen (sign.)
AMUs leder

Arnfinn Jacobsen (sign.)
AMUs sekretær

MOVAR IKS – PROTOKOLL FRA MØTE I ARBEIDSMILJØUTVALGET NR. 3/2015

Onsdag 16. september 2015 avholdt Arbeidsmiljøutvalget i MOVAR møte på Fuglevik Renseanlegg.

6 medlemmer av 8 møtte.

Av medlemmene møtte:

Fra arbeidstakerne:	Ronald Thorvaldsen(RT) Dag Tarje Høiby(DTH) Per Christian Rasmussen(PCR)
Fra arbeidsgiver:	Jon Jerry Tveter(JJT) Freddy Tangen(FT) Johnny Sundby
Meldt forfall av medlemmene:	Tom Larsen og Jack Hatlen
Av stedfortrederne møtte:	Jon Wold(JW) og Hege Hellem(HH)
Dessuten møtte:	Arnfinn Jacobsen(AJ), HMS Koordinator og sekretær i AMU. Inge Buch(IB), Yrkeshygieniker i Stamina Helse.

Behandlet ble:
Innkallingen og sakslisten.

Ingen kommentarer og enstemmig godkjent.

PROTOKOLL FRA AMU MØTE 2/2015.
Protokollen ble enstemmig godkjent.

SAK NR. 8/2015
NÆRVÆRSSTATISTIKK FOR 2. KVARTAL 2015
Det totale nærværet i 2. kvartal 2015 er på 6063 dagsverk av mulige 6400 dagsverk.
Dette gir et nærvær på 95 %.
Fravær med egenmelding utgjorde 90 dager, dvs. 1.4 %
I 2. kvartal 2015 er det registrert 1 uønsket hendelse, ingen tapte dagsverk.

VEDTAK:
AMU tar orientering og statistikken til etterretning.

SAK NR. 9/2015
NEDLEGGELSE AV ARBEIDSGRUPPA FOR PROSJEKTET EN RENERE ARBEIDSPLASS I MIB
AMU hadde i sitt møte en bred debatt om dette prosjektet. I løpet av året som har gått, har ikke prosjektet kommet i gang slik AMU hadde ønsket.

VEDTAK:
Siden flere av prosjektgruppens medlemmer ikke er tilgjengelige for prosjektet, besluttes prosjektgruppen nedlagt.
Det ble bestemt at innen AMU møte nr. 4 i desember skal det gjennomføres en kartlegging for beredskap og feiing i MIB. Kartleggingen skal omfatte observasjon/gjennomgang av arbeidssituasjoner hvor eksponering kan skje (ute i felt og inne på stasjonen), effekt av dagens igangsatte tiltak, og samt vurdering av andre tiltak som kan gi signifikant reduksjon av eksponering.

Denne befaringen skal gjennomføres av Stamina ved bedriftslege Eirild Stokke With og Yrkeshygieniker Inge Buch, HMS-Koordinator Arnfinn Jacobsen, Plasstillitsvalgt Ronald Thorvaldsen og Verneombud Lars Arne Pettersen. Befaringen vil gjennomføres 29. september kl. 09.00. Til AMU Møte nr. 4 ønsker AMU seg forelagt en vurdering etter gjennomført kartlegging, hvor evt. anbefalinger til ytterligere tiltak fremgår.

SAK NR. 10/2015
EVENTUET

- (HH) Informerte om at de sliter med kontorarbeidsplasser på Husholdningsrenovasjon.
- (FT) Informerte at det nå var funnet en løsning innenfor de eksisterende lokalene på SAP i henhold til styrets vedtak. Dette blir nå fremmet som en sak på styremøte i MOVAR 24.9.
- (DTH) sa at stemningen på tilsynsavdelingen ikke var bra, dette ble ikke debattert videre.

ORIENTERINGSSAK NR. 6/2015
INTERNE MÅLSETNINGER OG HANDLINGSPLAN FOR IA-ARBEIDET I MOVAR

VEDTAK
AMU tar målsetninger og handlingsplanen til orientering.

ORIENTERINGSSAK NR. 7/2015
STATUS FOR VERNRUNDEPROTOKOLLER 2015

Sektorsjefene har ansvaret for at status for vernerundeprotokoller 2015 blir lagt frem i AMU møte nr. 4 onsdag 9. desember.

VEDTAK
Saken tas til orientering.

Rygge. 17 september 2015

Freddy Tangen (sign.)
AMUs leder

Arnfinn Jacobsen (sign.)
AMUs sekretær

MOVAR IKS – PROTOKOLL FRA MØTE I ARBEIDSMILJØUTVALGET NR. 4/2015

Onsdag 9. desember 2015 avholdt Arbeidsmiljøutvalget i MOVAR møte på Vansjø Vannverk.

6 medlemmer av 8 møtte.

Av medlemmene møtte:

Fra arbeidstakerne:	Ronald Thorvaldsen(RT) Dag Tarje Høiby(DTH)
Fra arbeidsgiver:	Jon Jerry Tveter(JJT) Freddy Tangen(FT) Johnny Sundby(JS) Rune Larsen(RL)
Meldt forfall av medlemmene:	Tom Larsen og Per Christian Rasmussen.
Av stedfortrederne møtte:	Per Frode Haug(PFH) og Hege Hellem(HH)
Dessuten møtte:	Arnfinn Jacobsen(AJ), HMS Koordinator og sekretær i AMU. Inge Buch(IB), Yrkeshygieniker i Stamina Helse.

Behandlet ble:
Innkallingen og sakslisten.
Ingen kommentarer og enstemmig godkjent.

PROTOKOLL FRA AMU MØTE 3/2015.
Protokollen ble enstemmig godkjent.

SAK NR. 11/2015
NÆRVÆRSSTATISTIKK FOR 3. KVARTAL 2015
Det totale nærværet i 3. kvartal 2015 er på 6996 dagsverk av mulige 7287 dagsverk.
Dette gir et nærvær på 96.1 %.
Fravær med egenmelding utgjorde 67 dager, dvs. 0,9 %
I 3. kvartal 2015 er det registrert 5 uønsket hendelse, men ingen tapte dagsverk.
AMU var meget fornøyd med dette nærværet som var klart stigende fra 2014 i samme periode.

VEDTAK:
AMU tar orientering og statistikken til etterretning.

SAK NR. 12/2015
PROSJEKTET "EN RENERE ARBEIDSPLASS I MIB"
AMU hadde i sitt møte en bred debatt om dette prosjektet og den utarbeidede rapporten fra befaringen på MIB 29.9.2015. AMU bestemte at prosjektet fortsetter og at også feierens arbeidssituasjon tas med i den videre vurderingen som arbeidsgruppen skal utføre.

VEDTAK:
AMU nedsetter en arbeidsgruppe som skal jobbe videre med dette prosjektet, og de gir den første tilbakemeldingen om deres arbeid til AMU i møte 1, 10.2.2016. Arbeidsgruppens sammensetning er som følger:

- Arnfinn Jacobsen er koordinator for arbeidsgruppen
- Rune Larsen
- Lars Arne Pettersen

- Ronald Thorvaldsen
- Eirild Stokke With(Stamina)
- Inge Buch(Stamina)

SAK NR. 13/2015
STATUS FOR VERNERUNDEPROTOKOLLENE I 2015

AMU var meget godt fornøyd med statusen og oppfølgingen av årets vernerunder, men anbefaler avdelingene til å diskutere på avdelingsmøter hva som bør anmerkes på HMS-Sjekklistene og hva som bør tas i den daglige driften på avdelingene.

VEDTAK
AMU godkjenner statusen for vernerundeprotokollene fra årets vernerunder.

SAK NR. 14/2015
EVENTUELT

- (JS) Informerte om styremøte og repskapsmøte som nylig var avholdt og neste års budsjett og innvesteringer ble vedtatt. Han informerte også om valget av styre i MOVAR som nå består kun av to som har vært med i siste periode og at fire er nye. Det jobbes nå i disse dager med et nytt intranett i MOVAR som har som målsetning om å bedre informasjonsflyten internt i MOVAR. Dette intranettet vil erstatte den portalen som vi i dag har.
- (FT) Tok opp hastigheten som våre ansatte har på sine biler på Kjellerødveien inn til oss, den er for høy og (JS) vil sende ut en mail om dette.
- (DTH) Meldte om at det var en meget bra trivsel nå på Tilsynsavd. og ADM, og han berømmet den jobben som var gjort av Rune og Johnny.
- (PFH) Informerte om at avløpsavdelingen var meget godt fornøyd med den prosessen som var satt i gang etter den Psykososiale arbeids undersøkelsen som hadde blitt gjennomført ved årets helseundersøkelse hos Stamina.

ORIENTERINGSSAK NR. 8/2015
ERGONOMISK ARBEIDSPLASSVURDERING I MOVAR.

AMU var godt fornøyd med rapporten etter denne vurderingen.

VEDTAK
AMU tar rapporten til orientering.

ORIENTERINGSSAK NR. 9/2015
MØTEPLAN FOR AMU I 2016

Tid	Sted
• Onsdag, 10. februar kl. 09.00	ADM
• Onsdag, 8. juni kl. 09.00	MIB
• Onsdag, 14. september kl. 09.00	SAP
• Onsdag, 14. desember kl. 09.00	VVV

VEDTAK
Den foreslåtte møteplanen for AMU tas til orientering.

Rygge. 10 desember 2015

Freddy Tangen (sign.)
AMUs leder

Arnfinn Jacobsen (sign.)
AMUs sekretær

MOVAR IKS – PROTOKOLL FRA MØTE I ARBEIDSMILJØUTVALGET NR. 1/2016

Onsdag 10. februar 2016 avholdt Arbeidsmiljøutvalget i MOVAR møte i Administrasjonen.

6 medlemmer av 8 møtte.

Av medlemmene møtte:

Fra arbeidstakerne:	Per Christian Rasmussen(PCR) Ronald Thorvaldsen(RT)
Fra arbeidsgiver:	Jon Jerry Tveter(JJT) Freddy Tangen(FT) Johnny Sundby(JS) Rune Larsen(RL)
Meldt forfall av medlemmene:	Tom Larsen og Dag Tarje Høiby
Av stedfortrederne møtte:	Hege Hellem og Per Frode Haug
Dessuten møtte:	Arnfinn Jacobsen(AJ), HMS Koordinator og sekretær i AMU. Inge Buch Stamina Helse

Behandlet ble:
Innkallingen og sakslisten.

Ingen kommentarer og enstemmig godkjent.

PROTOKOLL FRA AMU MØTE 4/2015.
Protokollen ble enstemmig godkjent.

SAK NR. 1/2016
VALG AV LEDER OG SEKRETÆR FOR AMU I 2016.

VEDTAK:

Ronald Thorvaldsen ble valgt som leder og Arnfinn Jacobsen ble valgt som sekretær for AMU i 2016.

SAK NR. 2/2016
NÆRVÆRSSTATISTIKK FOR 4. KVARTAL 2015
NÆRVÆRSSSTATISTIKK FOR HELE 2015

Det totale nærværet i 4. kvartal 2015 var på 6705 dager av 7153 mulige dagsverk, og dette gir et nærvær på 94.4 %.
Fravær med egenmelding utgjorde 109dager, dvs. 1.5 %.

Samlet for hele 2015 er det totale nærværet på 25 725 av 27 407 mulige dagsverk, og dette gir et nærvær på 94.3 %. Fravær med egenmelding utgjorde 363 dager, dvs. 1,32 %.

I 4 kvartal 2015 er det registrert 2 uønskede hendelser, ingen tapte dagsverk.

Samlet i 2015 er det registrert 8 uønskede hendelser, en av hendelsene medførte 1 dags fravær.

VEDTAK:
AMU tar orientering og statistikken til etterretning.

SAK NR. 3/2016
ÅRSRAPPORT FOR AMU I 2015.

VEDTAK:
Årsrapporten for AMU sin virksomhet i 2015 godkjennes og sendes styret i MOVAR og Arbeidstakernes organisasjoner.

SAK NR. 4/2016
EVENTUELT

(PCR)Spurte om MOVAR burde sette opp et skilt for varsling om overløpsrøret fra VVV med tanke på om isen kunne være svak og usikker der. Det ble bestemt at det skulle sjekkes om hvor utløpet var, før en gjorde noe mer.

(FT)Foreslo at referatet fra det årlige HMS-møte ble lagt til som en O-sak på første AMU møte hvert år for å knytte dette møtet tettere til AMU, Amu vedtok at dette gjøres.

(JS)Informerte om utredningen som foregår om samarbeid innen avløp med Søndre Follo RA (Vestby og Ås). Norconsult utfører vurderinger for Ås og Vestby, hvor målet er å finne ut hva som lønner seg økonomisk for kommunene av å bygge et nytt Søndre Follo RA eller å samarbeide med MOVAR om et stort regionalt renseanlegg på Fuglevik. Det skal avholdes representantskapsmøte i Søndre Follo RA 1.3. Etter dette forventes man en avklaring om hva som skal legges til grunn i videre utredninger for MOVAR. Fylkesmannen har stilt krav om biologisk rensing fra 2020 for MOVARs del.

(JS) orienterte om representantskapets komite, som bl.a. får gjennomført en ny ROS-analyse for MIB og utarbeider forslag til fremtid organisering og dimensjonering. Komitéens arbeid vil igjen danne grunnlag for en ny plan for brannordningen i MIB (den forrige er fra 2009, og ikke fulgt opp igjennom vedtak). Planen er å legge frem en sak for representantskapet i april, og komitéen ser nå på ulike modeller for kostnadsfordeling mellom eierne. Tillitsvalgte vil bli orientert så snart utkastet til en sak til representantskapet er klart.

(RT)Hadde spørsmål til ordningen støtte til utredninger og behandlingsutgifter. Han lurte på om dekning av MR undersøkelse og fikk bekreftet av (AJ) at undersøkelser og utredninger støttes med inntil 5000,-
Når det gjelder behandlingsutgifter informerte (RT) om at utgiftene fort blir mye større en den støtten som MOVAR gir på 2600,- pr.år for den ansatte.
Reglementet er laget med tanken på at egenandelen for egenandelskort 2 er 2600,- og det baserer seg på bruk av behandlere som har en kommunal avtale.
Hvis det er behov for en annen behandler så kan en søke om det ved søknadsskjemaet for støtte til utredninger og behandlingsutgifter, men i utgangspunktet støttes dette med inntil 2600,- pr. år. Dette er ikke noen avtale ordning, men noe MOVAR innvilger for å hjelpe ansatte, og også for å få de ansatte tilbake i jobb så snart som mulig.
(AJ) vil ta kontakt med Bedriftslegen for å avklare henvisninger til behandlere, og reglene for dette.

ORIENTERINGSSAK NR. 1/2016
ÅRSRAPPORT FOR STAMINA HELSE BEDRIFTSHELSETJENESTE FOR 2015.

VEDTAK
Saken tas til orientering.

ORIENTERINGSSAK NR. 2/2016
ÅRSRAPPORT FOR AKAN I 2015

VEDTAK
Saken tas til orientering.

ORIENTERINGSSAK NR. 3/2016
HANDLINGSPLAN 2016 FOR AKAN

VEDTAK
AMU ber Akan sørge for en praktisk gjennomføring av handlingsplanens punkt 1 og 2 i samarbeid med avdelingenes sektorsjefer.

ORIENTERINGSSAK NR. 4/2016
VERNERUNDER I 2016.

Vernerundene vil bli gjennomført i april og mai 2016 og papirene til vernerunden blir sendt ut i god tid. AMU ber om at avdelingslederne avholder møter med sine ansatte om hva som bør på HMS-sjekklistene og hva som bør tas i den daglige driften i god tid før vernerunden.

VEDTAK
Saken tas til orientering

ORIENTERINGSSAK NR. 5/2015
STATUSRAPPORT FOR PROSJEKTET"EN RENERE ARBEIDSPLASS I MIB"

AMU var fornøyd med arbeidsgruppens arbeid og fremdrift så langt og ba om at det jobbes godt også videre. (AJ) lager en fremdriftsplan for dette arbeidet videre. Referat fra arbeidsgruppens møte 2 ble utdelt i møte.

VEDTAK
Saken tas til orientering

Rygge 10. februar 2016

Ronald Thorvaldsen (sign.)
AMUs leder

Arnfinn Jacobsen (sign.)
AMUs sekretær